BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ŞI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
martie 2015 (Anul VII) Nr. 73 (3 / 2015)

BOEM@

Live Literature

martie 2015 (Anul VII) Nr. 3 (73) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociaţia **S**criitorilor pentru **P**romovarea **R**ealizărilor **A**rtistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galaţi - Editura InfoRapArt

3 / 2015

COLEGIUL DE REDACŢIE

Director: Petre Rău

Redactor-şef online: Mihail Gălăţanu
Redactor şef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roşu, Maria Ieva, Nastasia Savin

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Caşu

Colaboratori: Maria Timuc (Bucureşti), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chişinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistriţa),Tănase Caraşca (Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare), Mirela Savin (Constanța)

Revista literară BOEMA o puteţi citi şi pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: *InfoRapArt*
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0740 596225, 0336 800313**
ADRESA REDACŢIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galaţi, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertăţii absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conţinutul materialelor publicate.

Literatură şi Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Colecţia "*Cele mai frumoase poezii despre mamă*": **Lucian Blaga**, **Serghei Esenin**, **Ana Blandiana**, **Victor Eftimiu**, **Mihail Gălățanu** (p.3), **Radu Gyr**, **Șt. O. Iosif**, **Rudyard Kipling**, **Nicolae Labiș**, **Mircea Micu**, **Aurica Istrate** (p.4), **Denisa Lepădatu**, **Petre Rău**, **Paul Sân-Petru**, **Nicu Petria**, **Constantin Oancă**, **Marin Moscu**, **Valeriu Valegvi** (p.5), **Nichita Stănescu**, **Grigore Vieru**, **Arcadie Suceveanu**, **Dionisie Duma**, **Traian Vasilcău, Maria Ieva, Ioan Vasiu, Carmen Sylva** (p.6), **Llelu N. Vălăreanu** (p.8), **George Mocanu** (p.15), **Vasile Popovici** (p.18), **Dumitru Cerna** (p.24), **Noni-Emil Iordache** (p.27), **Paul Sân-Petru** (p.33),**Cristian Dinică** (p.38)

Proză: **Ion Caesarion**: Doar fântânile au miros de izmă (p.20)

Cronică de carte: **Dumitru Anghel:** "Versuri rătăcite în Balta Brăilei", de Violeta Craiu (p.11) / Proezie, de Alexandru Hanganu (p.12), **Cezarina Adamescu:** Esențe de mir din universul floral (p.28)

Eseu: **Nastasia Savin**: Semiotica "lumilor posibile" (p.7), **Mirela Savin**: Dimensiunile "Lecțiilor americane" de Italo Calvino în "Elena" de Dimitrie Bolintineanu (p.16)

Note de lectură: **Cristina Roşu:** Bucuria amară a scrisului… (p.19), **Lucia Pătrașcu:** Eden în cădere, de Petre Rău (p.25) / Simfonia cuvintelor inocente, de Denisa Lepădatu (p.26), **Marin Ifrim**: Poezie "picuită cu har..." (p.30)

Meridiane: **Luca Cipolla:** Italia – Poezie (p.22)

Aforisme: **Vasile Ghica:** Despre aforismele lui Ionuț Caragea / **Ionuț Caragea:** Aforisme (p.32)

Umor: **Tănase Caraşca:** Poezii (p.37)

Interviu: **Tănase Carașca:** Poezia – rugăciune a intimității specifice, taină care ascunde o minune [Interviu cu poetul Olimpiu Vladimirov] (p.9), **Gheorghe Nazare:** Bătălii între daci și romani la Tirighina, Interviu cu Marius Mitrof (p.34)

Consemnări: **Gheorghe Gorincu**: Școala românească gândită și organizată de cel mai ilustru ministru al învățământului românesc, Spiru Haret (partea a XII-a) (p.31)

Cărţi: **Redacţia**: Cărţi sosite la redacţie (p.39)

Grafică:
Coperta I: **Tracey Harris –** *Artodissey15*
Coperta a IV-a: **Pablo Picasso –** *Friendship*
Interior: **Paul Sân-Petru**

CELE MAI FRUNOASE POEZII DESPRE MAMĂ

Scrisoare

de Lucian BLAGA

Nu ţi-as scrie poate nici acum acest rând,
dar cocoşi au cântat de trei ori în noapte -
şi-a trebuit să strig:
Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat?

Sunt mai bătrân decât tine, Mamă,
ci tot aşa cum mă ştii:
adus puţin din umeri
şi plecat peste întrebările lumii.

Nu ştiu nici azi pentru ce m-ai trimis în lumină
Numai ca să umblu printre lucruri
şi să fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat şi care-i mai frumos?
Mâna mi se opreşte: e prea puţin.
Glasul se stinge: e prea puţin.
De ce m-ai trimis în lumină, Mamă,
de ce m-ai trimis?

Trupul meu cade la picioarele tale
greu ca o pasăre moartă.

Mama

de Ana BLANDIANA

Mamă, întâiul meu mormânt,
Bezna fierbinte,
Cu-atâta nerăbdare prostească părăsită,
În timp ce fiecare bulgăr
Al ţărânei sale
Se-mpotrivea plecării fără rost.
Îmi vei ierta vreodată învierea,
Grăbita înviere ce mă rupea de tine
Pentru că, din lumină în lumină,
Să mă apropie de-o altă moarte?
E tot mai frig,
Străinătatea mă pătrunde,
Pe cum mă urc se şterge drumul înapoi.
E-atâta depărtare pân' la tine,
Că s-ar putea-nălţa biserici
Să mijlocească rugile-ntre noi.

Mama

de Victor EFTIMIU

Cât e de drag cuvântul sacru "mamă"!
Un gângurit când pruncul vrea s-o cheme
E lângă noi, în clipele supreme,
Din leagăn pân' la cea din urmă vamă.
Din veşnicii, ca focul unei steme
Îşi flutură a dragostei maramă...
Păstrează-i chipu-n aurită ramă
Şi de nimic, nicicând nu te mai teme!
Ocrotitoare-n oarba vijelie,
Chiar umbra ei se schimbă în făclie
Pe drumul drept menită să te poarte
În faţa ei, de-a pururi te prosternă
Simbol, duios al patriei, eternă,
Te leagănă de dincolo de moarte!

Scrisoare mamei

de Serghei ESENIN

Tot mai trăieşti, bătrână mamă?
Ţie, cu supunere, mă-nchin!
Mica-ţi casă, seara de aramă,
Lumineze-o paşnic şi senin.
Mi se scrie că eşti tulburată,
Că ţi-e dor de mine ne-ncetat,
Că ades baţi drumul, supărată,
În paltonul vechi şi demodat.
În albastre seri ţi se năzare
Gând pustiu, ce lacrimei dă val,
Că la crâsmă-ntr-o-ncăierare
Mi s-a-nfipt în inimă-un pumnal.
Mamă, nu-i nimic! Delirul fură
Gândul tău, ducându-l spre prăpăd.
Nu-s beţiv chiar în aşa măsură
Că pierind, să nu te mai revăd.
Ca-n trecut, mi-i inima duioasă,
Am un vis, un vis pe care-l storc;
Să mă smulg din dorul ce m-apasă
Şi la noi acasă să mă-ntorc.

Eu voi reveni, pe când răsfaţă
Pomii-n floare, satul meu tăcut;
Dar să nu mă scoli de dimineaţă,
Cum opt ani în urmă, ai făcut.
Nu trezi deşertăciunea crudă,
Nici regretul că mă risipesc,
Prea devreme, pierdere şi trudă,
Mi-a fost dat, trăind, să pătimesc.
Să mă rog, tu nu-mi mai da poveţe!
Nu-i nevoie! Duse-s câte-au fost.
Numai tu-mi eşti reazem la tristeţe,
Numai tu dai vieţii mele rost.
Fie-ţi deci, neliniştea uitată,
Nu-mi mai duce dorul ne-ncetat,
Nu mai bate drumul, supărată,
În paltonul vechi şi demodat...

Să nu spui, mamă, că nu te-am plâns

de Mihail GĂLĂȚANU

Să nu spui, mamă, că nu te-am plâns.
Te-au plâns mările. Şi te-au plâns
ochii cărnii mele
cu riduri
şi cu cearcăne grele.

Te-a plâns
vremea
care a nins.
Te-a plâns
ploaia cea de vară.
Plouai şi murea afară.
Muream
Şi ploua afară.

Abis cu abis,
dezamăgire cu dezamăgire
şi deznădejde cu deznădejde
Să nu spui, mamă, că nu te-am plâns.

Te-a plâns ploaia cea de vară.
Plouai - şi murea afară.
Muream - şi ploua afară.

Cântec fără leagăn

de Radu GYR

Nani, puiul mamii, nu mai sânt
Cântece de leagăn pe pământ.
Basmele pe care nu le spun
Au murit sub uruit de tun.
Au murit sub tancuri, de un veac,
Soarele şi luna în cerdac.
Nu te-alintă şoapta nimănui
Şi nici lapte-n ţâţa mamei nu-i.
Căci pe lumea asta n-au rămas
Decât vânturi cu suspin în glas,
Foamea ta în albia de ţânc,
Plânsul mamei cu blestem adânc
Şi scrâşnirea lanţului zălud
Prins de glezna tatii la Aiud.
Nani, puiul mamii, nu mai sânt
Cântece de leagăn pe pământ.

Cântec sfânt

de Ştefan O. IOSIF

Cântecul ce-ades ţi-l cânt
Când te-adorm în fapt de seară,
Puiule e-un cântec sfânt,
Vechi şi simplu de la ţară.

Azi te-adorm cu dânsul eu,
Ieri - el m-adormea pe mine,
Şi-adormi pe tatăl meu
Când era copil ca tine.

Mama mi-l cânta şi ea,
Şi la viersul lui cel dulce,
Puiul ei se potolea
Şi-o lăsa frumos să-l culce.

Mâine, când voi fi pământ,
Nu uita nici tu şi zi-le,
Zi-le doina, cântec sfânt,
La copiii tăi, copile.

Mamei

de Mircea MICU

Mamă eşti mai frumoasă ca o
duminică fără sfârşit
când se aude plânsul ierbii
sunând sub câmpul înverzit.

Departe, peste vămi de gheaţă,
unde miroase a gutui,
stau îngeri palizi şi învaţă
ruga ta spusă nimănui.

Cu cât ne-ndepărtează vremea,
cu cât te uită carnea mea,
eu mă gândesc plângând la ziua
când nu te voi putea vedea…

O, de-aş putea… Dar ce pot oare,
din sărăcia care-o am?
Decât să te întorc la clipa
acelor ani când nu eram.

Candelă în cer

de Aurica ISTRATE

Să ştii că am să vin acasă, mamă
Dar nu ştiu când anume - de mă-ntrebi.
Tu în fereastră leagă o năframă
Şi du-te liniştită după trebi

Te-ncrede-n prispa casei, că-ţi va spune,
De m-o vedea venind printre arini,
Că ochii ei, prin ramuri, văd anume
Ce tu nu vezi, măicuţă, când suspini

Iar dacă prin vecini vei fi plecată
Nu te-ngiji de mine, că nu plec,
Chiar dacă-n poartă-mi râde o lăcată
Ştiu unde-i cheia şi în curte trec

Şi-am să te-aştept pe scândura uscată,
Cea care scârţâia sub paşii mei
Pe când copil eram - c-am fost odată
Şi mă jucam sub florile de tei

Şi de te-ntrebi ce fac, de îmi e sete
Sau - de pe drum venită - de mi-e foame,
Stă apa din fântână să mă-mbete
Iar în copaci mai are toamna poame

Măicuţă, de-i târziu şi-i lună plină,
Nu te grăbi să vii, că nu mi-e frică,

M-o-mbrăţişa pridvorul cu o mână
Şi cu vreo aripă o rândunică

Şi-om depăna poveşti de noi ştiute,
Pân' s-o ascunde luna după deal
Şi-atunci m-oi strecura în casă iute
Să mă-ncălzesc cuminte sub oghial

Nici dimineaţa nu mă dau învinsă
Şi nu mă înspăimânt că-s singurea,
Cât am o candelă în cer aprinsă
Eu singură nu sunt, măicuţa mea.

Eu bine ştiu

de Rudyard KIPLING
traducere în limba română: Luca Cipolla

Dacă aş muri spânzurat pe deal,
mama mea,
eu bine ştiu cine m-ar iubi totdeauna,
mama mea!

Dacă aş muri aruncat în fundul mării,
mama mea,
eu bine ştiu cine ar plânge totdeauna,
mama mea!

Şi dacă sufletul meu ar fi damnat,
ştiu cine, rugându-se, atunci m-ar salva,
mama mea!

Mama

de Nicolae LABIȘ

N-am mai trecut de mult prin sat şi-mi spune
Un om ce de pe-acasă a venit
Cum c-a-nflorit la noi mălinul
Şi c-ai albit, mămucă, ai albit.

Alt om mi-a spus c-ai stat la pat bolnavă.
Eu nu ştiu cum să cred atâtea veşti,
Când din scrisori eu văd precum matale
Din zi în zi mereu întinereşti.

Mamei

de Denisa LEPĂDATU

îmi mângâi inima şi vezi
în mine-ntreaga lume
surâsul mi-l cuprinzi
dintr-o privire ce nu are anotimp
oftatul mi-l pictezi
cu degetele-ţi blânde
măicuţa mea
născută-n flori de vis
în joacă-mi spui prinţesă
şi mi-e bine
când mă ascund în palma ta uşor
n-aş mai pleca din a ta dulce şoaptă
pe care o ascult mereu în zori
vreau să-ţi ofer
chiar veşnicia
să-ţi simt mereu alintul
pe obraz privindu-te
simt cerul mai aproape
şi cresc pictând dorinţe-n roz sau alb
nimic nu-i greu când eşti cu mine
iar viaţa-mi pare-a fi un zbor
măicuţa mea eu sunt prinţesa
iar tu regina între flori

Mama mea

de Petre RĂU

mama mea
cea mai perfectă dintre ţărăncile lumii
mereu cu ochii în pământ
trecând prin mine

dacă nu ţi-aş fi revăzut chipul
în singura mea însingurare
în dorul meu orb aşternut
iarăşi aveam să uit
că mai eşti
că mai sunt

Mamă

de Constantin OANCĂ

Mamă de-ai mai fi să mă vezi
cât de mult trăiesc eu în lumea
aceasta
mamă
să vezi câtă nevoie de mine
e în mirosul florilor
mamă
în lumea asta eu am picioare
secrete
mamă tu mi-ai spus de dincolo
că cele mai importante lucruri
sunt două foamea şi moartea
căci foamea face necesară pâinea
iar moartea face necesară viaţa
să ne rugăm pentru ele
un înger trece prin dreptul
lacrimilor mele.

Cântecul tău dulce

de Nicu PETRIA

Mamă, cântecul tău dulce
este leagăn, să mă culce.
De cu seară până-n zori
Gândurile-mi dau fiori.
Parcă sunt fuior de dor
prin lumina din pridvor,
şi-atunci mă transfer în stea
şi vorbesc pe limba mea,
căci dorul întinsu-mi-s-a
de la Nistru pân' la Tisa.
Cu el mă călătoresc
visul să ţi-l împlinesc.
Limba noastră românească
este hrană sufletească,
peste plaiuri de baladă:
iarbă, miei, strungă, zăpadă.
Şi de-a fost ades rănită
renăscut-a prin ursită.
Şi aş vrea mereu să fie
numai viers de melodie.
Mamă, cântecul tău dulce
este leagăn, să ne culce.

S-a născut mama

de Paul SÂN-PETRU

Ce streaşină curge cu zori
Ce pasăre cântă pe stea?
Lipsească-n lumină culori
Dar fie mereu ziua ta.

Iubire purtând neclintiri
Lumină în veghe mereu
E mama un drum de priviri
Pe care îl ştiu numai eu.

De-a lungul luminile-adorm
Ca soarele zilnic prin mări
Un suflet rămâne enorm
La poarta prea strâmtă-n uitări!

Te-am iubit, te voi iubi mereu

de Marin MOSCU

Te-am iubit mamă, floare de mai,
Când erai cireaşa pe ramul din rai,
Te-am iubit şi când bruma-nstelată
Pe chipul tău se aşeza brodată.

Şi te iubesc, eu jur că te iubesc,
Cu bune şi cu rele, cu tot ce-i omenesc,
Poate şi printre aştri te voi iubi mereu
Pe-o cruce care duce în sân la Dumnezeu!

Mama

de Valeriu VALEGVI

Atâta susur din făptura-i
şlefuită de lumină
mi-a fost dat s-aud
încât inima s-a-nfrăgezit

Cea mai scumpă

de Nichita STĂNESCU

Spune-mi care mamă-anume
Cea mai scumpă e pe lume.
Puii toţi au zis de păsări,
Zarzării au zis de zarzări,
Peştişorii de peştoaică,
Ursuleţii de ursoaică,
Tigrişorii de tigroaică,
Mânjii toţi au zis de iepe,
Firul cepii-a zis de cepe,
Nucii toţi au zis de nucă,
Cucii toţi au zis de cucă,
Toţi pisoii de pisică,
Iară eu de-a mea mămică.
Orice mamă e anume
Cea mai scumpă de pe lume.

Diamantul binecuvîntării

de Traian VASILCĂU

Îmi amintesc de maica mea
Cum sta-n genunchi şi se ruga
Şi ceru-n faţa-i cobora
Să nu se roage singurea.

Şi-n clipa când se ridica,
Cerul la loc se înălţa,
Iar lacrima pe faţa sa
Ca diamantul strălucea,

Şi de smerenii mâna-mi grea
Binecuvântu-i culegea.

Dor de copilărie

de Ioan VASIU

Prin casă curg părerile de rău
Şi păsări oarbe frâng tăcerea-n două.
Când, mamă, voi mai plânge-n ochiul tău,
Strivind un colţ amar de lume nouă?...

Un liliac îmi înfloreşte-n braţ
Şi-n urma mea polenul se destramă,
Când oare, voi mai bea cu-atât nesaţ
Din cupa sărutării tale, mamă?...

Cârja mamei

de Maria IEVA

Ghiceşte-mi, mamă, norocul în palmă,
Citeşte trecutul ce ieri te-a durut;
Arată-mi iubirea ascunsă-n sudalmă
-Durerile facerii din coasta de lut.

Cu fruntea plecată în palmele tale
Am braţele-ntinse spre ultimul zbor;
Zideşte în mine lumini ancestrale,
Dezleagă-mi durerea cuvântului “dor”.

Pe pleoape aşterne-mi pecetea tăcerii
Copil între aştri mă lasă să-ţi fiu;
Din sânul iubirii se scutură merii,
Dă-mi cârjă şi vise, dă-mi suflet de fiu!

Mâinile mamei

de Grigore VIERU

Când m-am născut, pe frunte eu
Aveam coroană-mpărătească:
A mamei mână părintească,
A mamei mână părintească.

Duios, o, mâna ei întâi
Cu mâna dragei mele fete
S-au întâlnit la mine-n plete,
S-au întâlnit la mine-n plete.

Copii am. Dar şi-acuma când
Vin zorii noaptea s-o destrame,
Găsesc pe frunte mâna mamei,
Găsesc pe frunte mâna mamei.

O, mâna ei, o, mâna ei,
O, mâna ei, ca ramul veşted,
A-mbătrânit la mine-n creştet,
A-mbătrânit la mine-n creştet.

Iris ceresc

de Arcadie SUCEVEANU

Mama avea ochii albaştri-albaştri

Cu cicoarea lor, îngerii
vor tivi
lanurile de grâu
dintre stele

Mamei

de Dionisie DUMA

M-ai ferit de apă şi de foc
Şi în vis mi-ai zămislit destinul
Adunând durerile şi chinul
Nopţilor de veghe - la un loc.

Ţi-am fost drag; m-ai legănat în joc
Sângelui i-ai dăruit culoare
Te-ai rugat, pe pernă, la culcare
Îngerului să îmi dea noroc.

Se agită apele soroc
Holdele în lanuri mari se coc
Numai eu m-am străduit puţin
Somnul, veşniciei, să-ţi alin!

Rugăminte

de Carmen SYLVA

Mai ia-mă'n poală, mamă dragă,
Că-i noapte-acum de tot,
Şi-aşa-i de lung şi larg iatacul -
Mi-e somn de nu mai pot.
Să-mi cânţi şi cântecul de-aseară,
Să-mi spui şi basme-apoi
Cu smei, să ne sbârlim iar, mamă,
De frică amândoi.
Şi când mi s-or închide ochii
Uşor tu să mă pui
În pat cum faci când stând plecată
Zici: puiul mamei, pui!

(din volumul “*Mirajul mamei – cele mai frumoase poezii despre mamă*”, editura InfoRapArt, ediția a III-a, 2015)

Nastasia SAVIN

Semiotica „lumilor posibile”

Cronotopul se constituie într-un adevărat intermediar al comunicării. După cum se cunoaşte, conceptul de cronotop i se datorează lui Albert Einstein, acesta fiind preluat de Mihail Bahtin în teoria literară. „Umplerea” acestuia are loc prin invocarea memoriei, apelându-se, după caz, la o dilatare/ condensare a timpilor în funcţie de propria subiectivitate. Astfel, de la precizia măsurătorilor din fizică, se ajunge la reflectarea specific umană[1]. Se presupune că lumile posibile sunt structurate, sau ar trebui să fie structurate, printr-o relaţie de accesibilitate deoarece relaţia dintre artă poetică/ narativă şi lume este relativă la proprietăţile acestei relaţii. În aceste condiții, lumea reală - dar și celelalte lumi care pot fi imaginate pornind de la lumea reală fiind doar contrafactuale sau imaginare, nicidecum posibile - trebuie concepută în evoluţie, adică în raport cu timpul, şi pentru că în fiecare moment are loc o anumită stare a lumii reale, astfel încât, la un moment dat, unele stări au avut loc şi acestea reprezintă trecutul, iar altele încă nu au avut loc, în acestea constând viitorul, aşa cum se întâmplă şi în „*Ultima noapte de dragoste, întâia noaspte de război…”,* de Camil Petrescu.

Aşa cum spune şi critica de specialitate, polisemantismul textelor care au în centru imaginea războiului se ordonează sub forma unui sistem izotopic, cititorului-model revenindu-i rolul de a dezvolta una dintre izotopiile textului, aşa cum se întâmplă şi, de exemplu, în romanul lui Liviu Rebreanu, „*Pădurea spânzuraţilor*”: „- Fiindcă... fiindcă... bolborosi Apostol, încurcat, roşind brusc şi apoi oprindu-se ruşinat că iar era să mintă.” sau în romanul lui Cezar Petrescu, „*Întunecare*”: „Acum morţii erau încorporaţi câmpului, făceau parte din fâneaţa grasă. Nici o abatere; tăcerea numai, nemărginită, şi cerul bolit... Dacă s-ar ridica toţi de aici, să se întoarcă spre cei la care li s-au oprit gândul ultim în spaima morţii, nimeni nu i-ar mai primi!” etc.

Umberto Eco consideră faptul că lumea posibilă nu este doar o structură personală, ci ea se găseşte în chiar natura discursului prin care acesta îşi caută interpretările care să fie transformat într-unul inteligibil. Mai mult, lumea posibilă presupune o unitate culturală, o realitate intertextuală, „o stare de lucruri exprimată de un ansamblu de propoziţii”[2], „lumea este un ansamblu de indivizi care acţionează”[3], este „o succesiune de evenimente”[4], „o serie de colecţii abstracte de stări de lucruri”[5].

Orice/fiecare reprezentare trimite la o reprezentare succesivă. Dacă pentru Peirce semioza infinită este o reţea infinită de semne care trimite la semnele unui univers finit, dar nelimitat de aparenţe fantomatice, pentru Eco semioza infinită reprezintă acea continuă circularitate a semnificării. În definirea semiozei infinite, Eco pleacă de la premisa că definind lumea acţionăm asupra ei; acţionând asupra lumii, semnele nasc alte semne, definiţiile alte definiţii etc. De aici rezultă că acest lanţ neîntrerupt de unităţi culturale care se dizolvă în alte unităţi culturale reprezintă semioza infinită[6]. Astfel, raportul dintre semn şi interpretant este direct proporţional cu calitatea obiectului: „-...Război! şopti una din fete, şi părea ceva nou, cu toate că era un cuvânt aproape obosit de atâta întrebuinţare. Nou şi era. Nu semăna cu nesfârşitele vorbe, idei, închipuiri, socoteli din ajun” („*Balaurul*”, Hortensia Papadat-Bengescu).

În cazul analizei noastre, semiotica „lumilor posibile” se referă la obiectul imediat al personajului, războiul, cu toate feţele pe care acesta le presupune; acesta reprezintă, până la urmă, „manifestarea defensivă a vieţii”[7]: „La un moment dat căpitanul se îndreptă spre ea, o salută şi îi ceru voia să-i aducă pe camaradul său pentru a-l pansa. Laura rămase uimită. În adevăr, era acolo pentru pansament. Tot ce orânduise de atâtea zile era în vederea asta, dar faptul precis o surprindea. „...Se albi... se roşi... Primi, fireşte ca pe un lucru imposibil de refuzat, dar rămase nenorocită. Nu ştia să panseze. Nu urmase cursul pregătitor, organizat cu un an înainte. În timpuri normale, sforţările astea nu erau pe gustul ei. Consecinţa era că pansamentul îi apărea acum ca o măiestrie nouă şi complicată.” („*Balaurul*”, Hortensia Papadat-Bengescu).

Ground-ul textelor supuse analizei noastre îl reprezintă războiul, la nivel conceptual, adică semnificatul, reprezentarea mentală a acestuia, aşa cum am afirmat şi mai devreme, însă semnificantul devine axa principală dacă avem în vedere jocul versurilor, forţa pe care cuvântul o presupune chiar şi atunci când cuvintele au fost făcute pentru ,,a ne disimula gândurile, nu pentru a le exprima (…) când vrei să spui ceva care există în tine, mai subtil, mai intim cu fiinţa ta, cuvântul te trădează” (Cezar Petrescu, „*Întunecare*”). Pe de altă parte, după cum se cunoaşte deja, fiecare text are propria sa retorică, exemple, obiecţii, are propriile strategii. În cazul textelor pe care le supunem analizei, instanţa ilocutivă va fi reprezentată de personajul principal, fie că este vorba de Ştefan, de Laura, de Apostol sau de Radu. Textul are nevoie de un receptor active. Umberto Eco, luând ca model de analiză „*Les cats*”, afirmă faptul că cititorul face parte din cadrul general al textului însuşi dacă respectă principiul activ al interpretării deoarece orice text necesită acte de cooperare active şi conştiente din partea cititorului. Astfel, Cititorul Model este acel cititor care posedă capacitatea/abilitatea de a orienta un text astfel încât să-l construiască; este o strategie a textului aflat sub semnul unor lexeme de tipul „crede”, „doreşte”, „urează”, „speră” sau „se gândeşte”; izotopii fixe în text, cu ajutorul cărora cititorul construieşte topicurile textului. Cititorul Model este cititorul apt să coopereze la actualizarea textului la fel cum gândea autorul şi să se manifeste din punct de vedere interpretativ, este cititorul pe care textul îl prevede ca pe un colaborator, dar pe care caută să-l creeze. Cititorul Model este cititorul care se naşte odată cu textul[8]: „În amintirea fratelui meu Emil, executat de austro-ungari, pe frontal românesc, în anul 1917” (dedicaţia romanului „*Pădurea spânzuraţilor*” de Liviu Rebreanu) etc.

Se conturează, aşa cum rezultă din cele de mai sus, două lumi: o lume a protagoniştilor, adică o lume supusă singurătăţii, durerii, a golului interior şi, pe de altă parte o lume a Marelui Război. Este clar, în acest punct al analizei noastre că instanţele ficţio-

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

nale, fie că este vorba despre Ştefan, Laura, Apostol sau Radu, se reduc la combinaţii de proprietăţi deoarece lumea posibilă nu este altceva decât „o abordare a posibilelor ca a unor constructe raţionale”[9]. Deci, romanele „*Întunecare*”, „*Balaurul*”, „*Pădurea spânzuraţilor*” şi „*Ultima noapte*...”, în cadrul poveştilor pe care le construiesc, reprezintă o închegare spaţio-temporală a unor serii de calităţi fizico-psihice „printre care şi proprietăţile de a se afla în relaţie cu alte coagulări de proprietăţi, de a îndeplini anumite acţiuni şi de a suferi altele”[10].

Cele două axe sunt bine conturate, personalizate de un set de proprietăţi, bine personalizate. Acestea se intersectează şi, aşa cum se va vedea mai jos, se condiţionează reciproc: „Domnule, pe când d-ta lupţi pentru patrie nevasta d-tale te înşala ca o târfă cu un individ Grigoriade, care e la cenzură, vezi bine” („*Ultima noapte*...”).

[1] Conform lui V. Miclea ,,Timpul de reacţie este o funcţie liniară (r = 97) de distanţa dintre oricare două locaţii. Aşadar, durata şi complexitatea scanării hărţilor mintale creşte odată cu mărirea distanţei dintre obiective. Încă o prelucrare imagistică se dovedeşte a fi analoagă acţiunii corespunzătoare în mediul fizic. Aceasta nu înseamnă că noi avem în minte un spaţiu analog celui fizic, ci *cunoştintele* pe care le avem despre mediul fizic monitorizează inspecţia hărţilor mintale” în *Psihologie cognitivă. Modele teoretico-experimentale*, ediţia a II-a Editura Polirom, Iaşi, 1999, p. 183.

[2] Umberto Eco, *Lector in fabula*. *Cooperarea interpretativă în textele narative*, în româneşte de Marina Spalas, pref. Cornel Mihai Ionescu, Ed.Univers, Buc., 1991, p.177.

[3] *Idem.* [4] *Idem.* [5] *Ibidem*, p. 81.

[6] Umberto Eco, *Tratat de semiotică generală,* traducere de Anca Giurescu şi Cezar Radu, postfaţă şi note de Cezar Radu, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982, pp. 95-97/ *Idem, Lector in fabula*. *Cooperarea interpretativă în textele narative*, *op. cit*., pp. 73-76, 131 – 141/ *Idem, La struttura assente. La ricerca e il metodo strutturale*, Tascabili Bompiani, Milano, 2002, pp. 5- 29.

[7] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicţionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figure, culori, numere*, trad.după ediţia din 1969, rev. şi ad., apărută în colecţia «Bouquins», Ed. Artemis, Buc., 1993, pp.152-153.

[8] Umberto Eco, *Lector in fabula*. *Cooperarea interpretativă în textele narative*, *op.cit*., pp.80-100,131-141/*Idem, La struttura assente. La ricerca e il metodo strutturale*, *op.cit*., pp.79-84/ *Idem, Şase plimbări prin pădurea narativă*, *op.cit.*, pp.12-16/*Idem,Semiotica e filosofia del linguaggio*,E.P.,Torino,1984,pp.182-184

[9] Umberto Eco, *Lector in fabula*. *Cooperarea interpretativă în textele narative*, *op. cit*., p. 179. [10] *Idem*.

Bibliografie selectivă / Bibliografia operei

Papadat-Bengescu, Hortensia, *Balaurul*, pref. Gh.Crăciun, Ed.Militară, Buc.,1986

Petrescu, Camil, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război, Patul lui Procust*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1985

Petrescu, Cezar, *Întunecare*, vol.I,II,ed.a III-a C.Popescu, Ed. PORUS, Buc., 1992

Rebreanu, Liviu, *Pădurea spânzuraților*, Ed. Militară, Bucureşti, 1984

Bibliografie critică şi teoretică

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicţionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, vol. 2, E-O, apărută în colecţia «Bouquins», Editura Artemis, Bucureşti, 1993

Eco, Umberto, *La struttura assente. La ricerca e il metodo strutturale*, Tascabili Bompiani, Milano, 2002

Eco, Umberto, *Interpretazione e sovrainterpretazione*. *Un dibattito con Richard Rorty, Jonathan Culler e Christine Brooke-Rose,* A cura di Stefan Collini, Edizione italiana a cura di Sandra Cavicchioli, Traduzione di Sandra Cavicchioli, ART Servizi Editoriali s.r.l., Bologna, 2004

Eco, Umberto, *Şase plimbări prin pădurea narativă*, traducere de Ştefania Mincu, Editura Pontica, Constanţa, 1997

Eco, Umberto, *Lector in fabula. Cooperarea interpretativă în textele narative*, în româneşte de Marina Spalas, prefaţă de Cornel Mihai Ionescu, Editura Univers, Bucureşti, 1991

Eco, Umberto, *Tratat de semiotică generală,* traducere de Anca Giurescu şi Cezar Radu, postfaţă şi note de Cezar Radu, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982

Miclea, V., *Psihologie cognitivă. Modele teoretico-experimentale*, ediţia a II-a Editura Polirom, Iaşi, 1999.

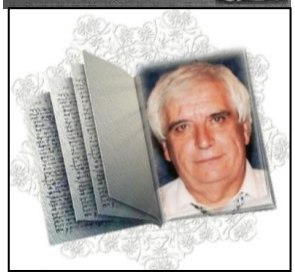

Llelu Nicolae VĂLĂREANU

La început a fost cuvântul

Până şi strigătul de durere nu se aude,
rămâne ca o pasăre mută
suspendat în golul dintre adevăr şi minciună
pe care oamenii îl ignoră.

La începutul lumii cuvântul îşi dăduse sieşi
întâietate,
Dumnezeu şi oamenii l-au respectat
punând în el întregul deznodământ
ce dansează pe sârma dintre trecut şi viitor
şi trece pe deasupra capetelor noastre
ca o rază de lumină.

După un timp ne-am convins cu toţii
că nu putem şti niciodată
dacă sensul în care mergem
este cel nimerit.

Ţipăt prevestitor

Vântul fluieră prin oasele nopţii la marginea
prăpastiei
până întunericul îl prinde cu mâţa-n sac,
nu poate pătrunde până-n adâncul ei
unde râul îşi vede de treburi
grăbit spre câmpiile soarelui.

Locuiesc undeva sub dealurile domoale,
zilele mi se împrospătează singure
cu clipe pline de dragoste-n mâini
care mă găsesc şi-n puterea nopţii
ca pe o cucuvea aşezată pe o creangă de nuc
care ţipă de bucurie.

Inima simte ceva ciudat
cum se naşte în minte, schimbarea
şi apele nopţii se varsă-n memoria secetoasă
avidă de furtuni şi întâmplări.

Nopţi tandre

În trupul nopţilor mele se odihnesc:
lăstunii de stâncă,
râuri ce trec prin memorie,
fluturi de zăpadă.

Mă ning pe la tâmple;
cuvintele sfătoase ale amiezii,
culegătorii de venin.

Respiri prin plămânii mei, gura ta
împarte surâs
raze sărutând.

Soarele înălţat
îşi face cuib în părul bălai,
îl umple cu pui
şi-aşteaptă să zboare.
O toamnă tandră se apropie...

Tănase CARAŞCA

Poezia - rugăciune a intimităţii specifice, taină care ascunde o minune

Interviu cu poetul Olimpiu Vladimirov

Tănase Caraşca şi Olimpiu Vladimirov

Tănase Caraşca*: Domnule Olimpiu Vladimirov aţi răspuns afirmativ la solicitarea mea în vederea realizării unui interviu şi vă mulţumesc pentru amabilitate. Reportofonul este între noi, e pornit, deci să folosim un slogan des vehiculat pe media, „să trecem la treabă!": Ştiu că sunteţi tulcean get-beget, de aceea, pentru început, ca cititorii să vă cunoască, vă rog să ne daţi câteva repere biografice.*

Olimpiu Vladimirov: Am văzut lumina zilei în Tulcea, într-o dimineaţă geroasă de la începutul anului 1942, fiind singurul copil al comerciantului de articole pescăreşti Andrei Vladimirov şi al Olimpiei Maria Ana, născută Nicolae.

Apropiatul sfârşit şi încheierea războiului, urmate de venirea la putere a comuniştilor, cu măsuri de dezvoltare preluate după modelul sovietic (naţionalizare, colectivizare, rescrierea istoriei, planificarea urbanizarea etc.) miau marcat, evident copilăria cu nostalgie şi ironie amară.

Studiile primare, gimnaziale şi liceale sunt absolvite la actualul Colegiu dobrogean „Spiru Haret" din Tulcea, unde m-am intersectat, la modul esenţial, cu personalitatea unor dascăli pe care nu-i voi uita niciodată (Mândiţa Grigorescu, Vasile Crâlov, Nicolae Gâlcă, Ortansa Mucenica, Vasile Simionescu, Victor şi Elena Dumanschi, Olimpiu şi Julieta Bonjug, Dumitru Mondescu).

Un moment de emoţie deosebită a însemnat a 75-a aniversare a şcolii (26-27 iulie 1958), când, fiind elev în clasa a X-a, am compus versurile pentru imnul primului liceu dobrogean, muzica aparţinând compozitorului Ludovic Paceag, fost elev, promoţia 1946.

T.C: *După absolvirea facultăţii aţi revenit acasă. Spuneţi-ne câte ceva din activitatea d-vs profesională desfăşurată exclusiv pe teritoriul judeţului Tulcea în căutarea „pietrelor scumpe", începând cu debutul geologului stagiar Olimpiu Vladimirov.*

O.V.: După absolvirea Facultăţii de Geologie din Bucureşti (1967) revin acasă ca angajat al unei întreprinderi geologice de exploatări (cercetări) cu sediul în Bucureşti, recunoscută în diferite perioade de timp sub iniţialele ISEM, IGEX, IFLGS, care avea secţii (şantiere) în majoritatea zonelor ţării. Cercetările se efectuau atât în extinderea unor zăcăminte cunoscute, cât şi în zone posibile purtătoare de mineralizaţii cu foraje până la 12.000 m şi derocări, şanţuri, puţuri, galerii, ca lucrări miniere.

Principalele şantiere pe unde m-au purtat paşii au fost: Mineri-Somova (baritină şi sulfuri complexe), Altân-Tepe (pirite cuprifere), Măcin (caolin), Cerna (cuarţită), Iulia (mineralizaţii de fier), Sf. Gheorghe şi Cardon, în Delta Dunării (nisipuri cu minerale grele).

Să ştiţi că judeţul Tulcea, în general, este renumit mai des pentru rocile comune (granite, porfire, gresii, calcare) folosite în pavaje, drumuri, construcţii, lucrări ornamentale, decât prin zăcămintele de minereuri, majoritatea de mici dimensiuni, cu conţinuturi în util sub limitele cerute de industrializare şi condiţii dificile de exploatare.

De altfel, cunoscutul cercetător Radu Pascu, încă din 1928, numea Dobrogea „un şantier al carierei".

T.C.: *În paralel cu studiile şi profesia, aţi desfăşurat o bogată paletă de activităţi culturale. Vă rog să ne vorbiţi sumar despre ele, urmând ca această latură să o detaliem ceva mai târziu.*

O.V.: Aşa este. Am moderat ani de zile, activitatea cenaclului literar „Panait Cerna" din oraş şi m-am implicat în desfăşurarea Concursurilor Naţionale de Poezie şi Eseu purtând numele aceleiaşi personalităţi, îngrijind editarea unor culegeri literare (antologii) aparţinând atât membrilor cenaclului, cât şi laureaţilor concursului naţional.

În juriile anuale s-au numărat personalităţi literare care au dat o strălucire deosebită evenimentului (Laurenţiu Ulici, Dan Cristea, Nicolae Prelipceanu, Constantin Novac, George Ţărnea, Eugen Uricariu, Sterian Vicol, Cornelia Maria Savu, Damian Necula, Teodor Dumitru Savu) şi să-mi fie iertată enumerarea plină de omisiuni.

Am participat la diferite manifestări judeţene („Luna culturii tulcene", „Iarna tulceană", „Fii satului"), prin recitaluri poetice din creaţiile proprii, dar şi cu prezentări privind potenţialul geologic şi economic al Tulcei, aniversări sau comemorări de personalităţi culturale şi artistice etc.

Mă veţi găsi colaborator, cu nenumărate materiale culturale (poezii, recenzii, cronici, reportaje), în paginile ziarelor locale (Drumul Socialismului, Delta, Inedit, Obiectiv), regionale (Dobrogea jună) sau centrale (România liberă, Munca), dar şi cu opinii asupra manifestărilor aparţinând creatorilor de artă plastică (portrete, cronici).

T. C.: *Sunteţi scriitor cu vechi state (nu de plată!), membru al Uniunii Scriitorilor din România, unul din cei mai reprezentativi poeţi dobrogeni contemporani. Ne-ar face plăcere să aflăm câte ceva despre începuturile activităţii d-vs poetice şi continuarea.*

O.V.: Debutul literar la revista „Steaua" nr. 9/1958, condusă de regretatul poet A.E.Baconsky, mă găseşte elev în clasa a X-a. Debutul editorial îl reprezintă volumul „**Confesiuni**" (Tulcea, 1980), iar răstimpul celor 22 de ani dintre cele două începuturi au fost marcaţi de facultate, armată, practicarea profesiei, întemeierea unei familii, naşterea copiilor.

Realitatea este că, prin toate încercările de zi cu zi, nu m-a putut despărţi de prima dragoste, poezia. Aşadar, am dus mai departe acest început, dincolo de voinţa mea, continuând să citesc, să scriu, să fiu prezent cu colaborări (sporadice) la reviste şi ziare, să particip la şedinţele şi manifestările de cenaclu, precum

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

şi-n antologiile literare tulcene, constănţene, sau paginile revistei „Tomis”. Bucuria lecturii şi a scrisului s-au consolidat firesc, timpul având o consistenţă şi-un sens.

T.C.: *Ştiu că poezia este principala d-vs preocupare scriitoricească, dar pe lângă acest hobby, în ce alte activităţi de creaţie vă mai implicaţi? Vorbesc despre scrieri de altă natură, care vă preocupă şi asupra cărora vă aplecaţi.*

O.V.: Dincolo de principalul hobby, poezia, am fost coautor la „**Dicţionarul de personalităţi dobrogene**”, lucrare în trei volume, apărută între 2004-2008 sub auspiciile Bibliotecilor judeţene dobrogene, dar şi universitară din Constanţa; M-am aplecat asupra reeditării şi editării de **monografii** pentru localităţile Zebil şi Niculiţel; am îngrijit editorial câteva volume de basme tulcene, sub genericul „**Arta povestitului în Dobrogea**”, culese de regretatul folclorist Gh. Mihalcea (Horia), între 2003-2005; am prefaţat volume de versuri şi proză ale unor tineri colegi.

T. C.: *Numiţi câteva publicaţii importante la care aţi colaborat de-a lungul timpului, şi pe scurt, despre cărţile publicate, titlul şi anul apariţiei.*

O.V.: Cu pondere şi reţinere am fost prezent în paginile revistelor „Steaua”, „Tomis”, „Ex Ponto”, „Boema”, „Porto Franco”, „Steaua Dobrogei”, „Agora”, „Târgoviştea”, „Cronica”, „Tribuna”, „Moldova literară” etc.

Volume de versuri publicate: **Confesiuni** (1980), **Semn** (2006), **Identitate** (2008), **Adânc de fântână** (2011), **Nimic mai mult** (2013), **Recoltă de iluzii** (2014).

Volume editate în colaborare: cu Marian Dopcea „**Insula Albă**”, antologie tulceană de versuri şi proză (2003) şi cu Nicolae Rădulescu, „**Isaccea, pagini de monografie**” (vol. I-2008, vol. II-2012).

T.C.: *Să revenim la poezie. În decursul anilor, marii reprezentanţi ai genului, dar nu numai ei, au dat diferite definiţii poeziei şi poetului. Nu solicit o definiţie, este foarte greu să mai adaugi ceva la ceea ce au spus marii gânditori şi poeţi ai lumii începând din antichitate, dar vă rog să vă pronunţaţi şi să ne vorbiţi despre propria viziune asupra acestor două noţiuni care sigur că nu pot fi gândite separat, însă pot fi privite în învelişuri diferite.*

O.V.: Eu cred în poezie precum într-o taină care ascunde o minune. Clipa de graţie, inspiraţia, vine şi locuieşte în poet, apoi se retrage asemenea fluxului şi refluxului marin sau miresmelor de parfum.

Poeţii „aud” vocea zeilor, poate a Divinităţii, de aceea unele poeme sunt adevărate rugăciuni sub aspectul unei intimităţi specifice. Faţa urâtă a lumii se poate vindeca prin poezie şi mă conving în fiecare zi că numai scriind se întâmplă încă şi încă o minune. Poetul nu mai este de mult un „preot” al cetăţii, dar poezia nu şi-a pierdut simplitatea şi emoţia, astfel încât dialogul meu cu lumea rămâne unul deschis până la sfârşitul vieţii.

T.C.: *Ne puteţi spune câte ceva despre omul Olimpiu Vladimirov? Ce pasiuni mai are, ce activităţi extrascriitoriceşti îl preocupă? Cum se împacă omul cu poetul? Ce relaţie există între cele două repere care îl reprezintă în faţa lumii, dar şi a necuprinsului?*

O.V.: La capitolul preocupărilor extrascriitoriceşti mă voi opri la pasiunea pentru călătorie, în ţară sau străinătate, nu pentru a fi în pas cu această „modă” sau „boală” a vremurilor noastre, ci mai ales pentru a recupera din bucuriile interzise sub dictatura comunistă. Mă incită să cunosc „rotundul lumii” (cum scria cineva), iar să încerc emoţii şi uimiri neprevăzute, sunt împliniri care ţin de miracol.

Eu cred că omul şi poetul în discuţie se respectă, se înţeleg şi se tolerează, pentru a putea convieţui. Oricum, profesia omului, în acest caz, l-a ajutat mult pe poet prin interesul în faţa necunoscutului, libertatea de mişcare şi puterea de a visa nu între patru pereţi, ci în mijlocul naturii.

T.C.: *Am vrea să vă cunoaştem propria părere în legătură cu Tulcea şi scriitorii ei, cu literatura zilelor noastre, dar şi o părere despre generaţia tânără a scriitorilor nord-dobrogeni. Care sunt problemele scriitorilor tulceni?*

O.V.: Problemele scriitorilor tulceni de azi sunt comune tuturor creatorilor acestei ţări, cu deosebirea esenţială că unii trăiesc la Bucureşti, Cluj, Iaşi, iar alţii la Tulcea, Vaslui, ori Călăraşi. Contează mult, după părerea mea, mediul în care aceştia îşi desfăşoară profesia, dacă localitatea are statut de centru universitar iar potenţialul economic şi cultural este unul, măcar puţin peste medie. Bineînţeles, nu exclud excepţiile: scriitorul tulcean Paul Sârbu trăieşte şi munceşte în satul Letea, comuna C. A. Rosetti, între ape şi cer, într-o izolare specifică Deltei, dar are o evoluţie artistică demnă de laudă, tipărind volume importante de versuri şi proză, apreciate cu binemeritate superlative.

Dar, un scriitor are nevoie de cel puţin o editură, una sau mai multe reviste literare (culturale), o filială sau o asociaţie unde să-şi întâlnească colegii şi să facă un schimb de opinii, un public avizat şi educat pentru beletristică, manifestări culturale specifice (târguri de carte, întâlniri cu cititorii, lansări de carte, etc.). Dacă se mai găsesc şi câţiva sponsori, e prea frumos să visăm atât de departe.

În ultimii ani s-au impus atenţiei publicului câţiva creatori maturi precum Elena Netcu, Silvia Luchian, Tania Nicolescu, Tănase Caraşca, Nicolae Ariton, în rândurile celor tineri înregistrându-se un hiat, până la liceenii care s-au bucurat de îndrumarea prof. Gheorghe Bucur în cadrul centrelor (cenaclurilor) de excelenţă.

Pe de altă parte, literatura zilelor noastre s-a înscris tot mai accentuat, pe principiile economiei de piaţă urmărindu-se în primul rând, câştigul financiar. Puţini se opresc să mai citească, iar lumea interesată de poezie, ca şi aceea care mai frecventează o bibliotecă, a devenit îngrijorător de restrânsă.

Şi totuşi, destinele poeţilor nu pot fi întoarse din drum, ei se nasc în continuare, în timp ce viaţa îi poartă, deocamdată într-o concurenţă de supravieţuire, după harul fiecăruia.

T.C.: *Sunteţi un cititor pasionat. Ce părere aveţi în legătură cu rolul cărţii în zilele noastre? Există o îngenunchere a cărţii tipărite în faţa informaţiilor furnizate de internet? Şi dacă tot am ajuns la această problemă disputată intens, consideraţi că rolul cărţii poate fi înlocuit cu acelaşi succes de calculator?*

O.V.:Eu unul, scriu încă utilizând creionul, pixul şi… stiloul. Relaţia cu calculatorul este una puţin prietenoasă, dar asta nu înseamnă că mă opun tehnicizării sau nu-i apreciez pe cei care se „lipesc” ore întregi de ecran (deşi nu-i sănătos!).

Rămân la clasica plăcere de a întoarce paginile unui volum, de a mirosi tuşul tipografic, de a ţine în

(continuare în pag. 14)

Dumitru ANGHEL

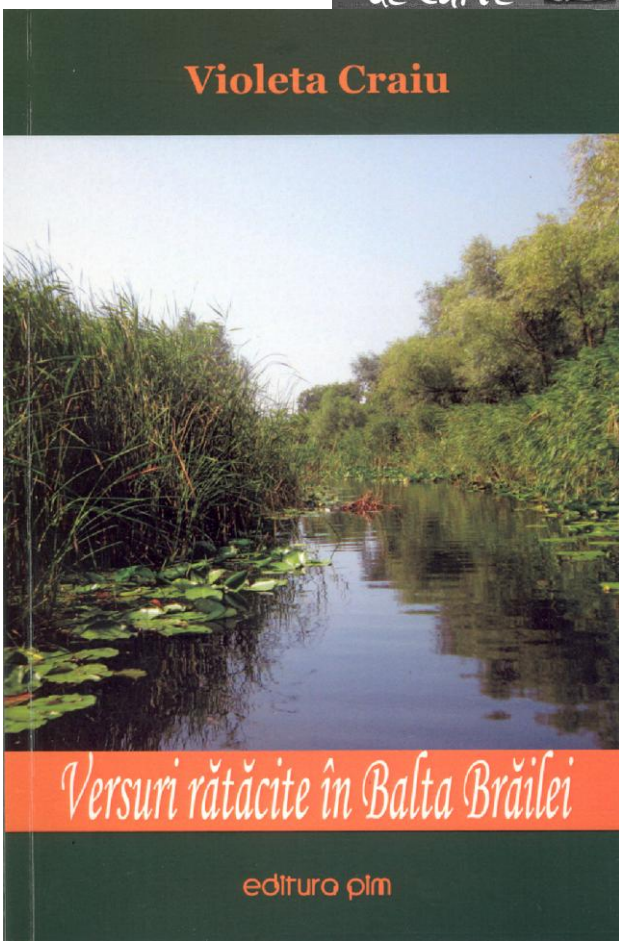

"VERSURI RĂTĂCITE ÎN BALTA BRĂILEI" de Violeta CRAIU

Volumul de literatură *„Versuri rătăcite în Balta Brăilei",* Editura PIM, Iaşi, 2014, 98 de pagini, semnat de poeta Violeta Craiu, recompune, din infinite nuanţe nostalgic-romantice, o lirică cu accente intimist-explozive dintr-o *„geografie sentimentală",* Brăila, cu *bălţile* sale inundate calendaristic de curgerea necontenită a *fluviului-reper,* Dunărea, cu pescarii lipoveni şi *lotcile* lor, din care se revarsă *„poveşti de tot felul",* în drumul lor spre Delta miracolelor, până la Marea cea mare; cu Terente, haiducul, şi... „tanti Elvira" ori cu Chira Chiralina, frumoasa răpită de turci, dar şi cu ecouri intelectuale, de la Panait Istrati, Fănuş Neagu, Nicolae Grigore-Mărăşanu.

Brăila, reper istoric şi artistic, cetatea culturală renăscută din „cenuşa" raialei turceşti, portul dunărean prosper şi încă tributar unui miraculos amestec de neamuri, valahi, turci, greci, evrei, armeni sau slavi, dar şi model de... „explozie" economică unde, între cele două Războaie, se stabilea preţul grâului pentru Europa; oraşul cosmopolit cu o viaţă culturală de impact, cu *pecetea* sa artistică marcată de marea Muzică, *„mica Vienă",* cum se exprimau laudativ europenii despre Brăila, sau *„napolitanii de la Dunăre",* cum erau gratulaţi măgulitor brăilenii.

Pe acest segment spaţial şi cu acelaşi diapazon sentimental ar putea fi receptată lirica din volumul *„Versuri rătăcite în Balta Brăilei",* ca de altfel şi epicul doamnei Violeta Craiu, dacă m-aş opri doar la romanul „Anemona", un fascinant *eseu* de mare cuprindere, cu variaţiuni pe aceeaşi temă, *dragostea.* Aşadar, dincolo de tot acest periplu de identitate brăileană şi de o anume preferinţă şi stabilitate tematică pentru o lirică preponderent intimă şi romantică: „Tainice gânduri de nicăieri... / nici de azi, nici de ieri / nici de mâine, / îşi fac de lucru pe inima mea" („Cărările gândului", pag. 7), ca un crez artistic, ca o... profesiune de credinţă, pe care le motivează printr-un timbru programatic al unui *motto,* uşor preţios, mai mult de paradă decât cu valoarea unui... „amendament" de creaţie artistică: „Poeţii nu inventează poemele / Poemul e undeva, acolo, înăuntru, / De foarte, foarte mult timp, el e acolo. / Poetul nu face decât să-l descopere" (semnat de Jan Skacel, pag. 5).

În ciuda unei trimiteri, unei direcţionări tematice spre „o geografie sentimentală", cum spuneam mai sus, spre Brăila adică, cu toată fascinanta sa ipostază - livrescă mai mult -, cartea scriitoarei Violeta Craiu este un *jurnal intim* de poezie erotică, pe care l-aş înveşmânta în haina de ceremonie a iubirilor caste, trăite de adolescente îndrăgostite, speriate de ceea ce se întâmplă cu inima lor... zburdalnică de *ciută* încolţită de gânduri din zonele cenuşii ale speranţei: „Străluceşti... / după atâtea aşteptări / amintirile / s-au pribegit / ... / Pe sub ploile toamnei / te-ai ascuns / cu fluturii dimineţilor târzii" („Nostalgie", pag. 10).

De fapt, o permanentă obsesie pentru locuri ştiute, pentru spaţii uitate, mereu rememorate, ca o nevoie de echilibru: „Mi-e dor de o deltă / pe care n-o ştiu; / ... / Dunărea sapă adânc şi nemilos / anafoare / pământ şi ape şi eternităţi" („Mi-e dor", pag. 14), care fac din poezia doamnei Violeta Craiu pretextul unei nevoi de regăsire, cu vocaţia unui discurs manierist, intelectualizat: „Am cărat poverile / un vis neîmplinit, / dar lupta este pierdută pe toate mările / pe care nu le-am colindat" („Nimeni nu vine", pag. 16).

Ca şi o incredibilă undă de tristeţe, şi neşansă, şi nenoroc, şi toate la un loc... îşi face loc în poezia, aparent *elegiacă,* a poetei, în ciuda faptului că făptura sa civică irumpe de optimism şi adrenalină nestăpânită: „Amintire, / cuibărită în inima mea, / ... / Amintire / zăbovind în pereţii / clădirilor de cărămidă din port / marinarii nu mai vin / nu mai pleacă / vapoarele au ruginit" (Amintire", pag. 18), într-o secvenţă,

(continuare în pag. 12)

(urmare din pag. 11)

alta decât a întregului volum, cu trimitere spre impasul economic în care se zbate oraşul natal prosper de altădată...

Dar e doar un intermezzo, pentru ca să se întoarcă la poezia de dragoste, cu toată tevatura jurămintelor pierdute în uitare, din care n-a mai rămas decât patosul unui repaus: „Mi-ai spus să-mi aduc aminte de tine / când singurătatea îmi umple paharul cu silabe /.../ Mi-ai spus că întreţin speranţa / în nopţile negre / ca nişte jumătăţi de uitare" („Mi-ai spus...", pag. 23); ca mai apoi, să se contrazică şi să anuleze toată revolta unei iubiri neîmplinite, într-un poem de-o sinceritate angelică, patetică şi provocatoare: „Dacă are vreo importanţă / scriind chiar te iubeam... / Sunt foarte ostenită de lume /... / Uneori doar trăiesc / uneori – ca şi acum - / îmi e dor şi am nevoie de tine / dacă are vreo importanţă..." („Dacă are vreo importanţă", pag. 25).

Tonalitatea, şi ideatică, şi sentimentală, este mereu alta în volumul „Versuri rătăcite în Balta Brăilei", ca-ntr-un *pizzicato* de vioară, o poezie de dragoste... în disperare, pe motivul metaforic al Deltei, al spaţiului acvatic, misterios şi sălbatic, cu legile nescrise ale... „necesităţii şi întâmplării": „Ciudat drum ai ales: / barca nu te mai ţine, se clatină / şi malul se surpă" („Când te văd venind", pag. 28); ca un *„cântec de lebădă"* şi o nostalgică serenadă, într-un „passo doble", din care nu se mai întrevăd nici echilibrul şi nici speranţa: „Ascunsă în noi mai tremură emoţia / aşteptarea, visarea / mereu ai dus semnul tristeţii" („Cuvântul acela aşteptat", pag. 30); asemeni unui „Cântec disperat de singurătate", de la pagina 31, pe acordurile unui *menuet,* „Pe un plâns de vioară, / un destin fără pereche" (Op. cit.).

Rareori mi s-a întâmplat să citesc poezie de dragoste pe un tempo vivace atât de acut, ca într-o „Cavaleria rusticana" şi pe ritmicitatea năucitoare din „Dansul săbiilor" haciaturian: „chiar dacă ştiai că te iubesc / şi ştiai / chiar ştiai şi ştiai... / aşadar" („Iubirea, un amurg depărtat", pag. 33). Poeme de dragoste, de dragoste rănită, peste care se aşterne, ca o *„terapie"* în degradare, o melancolie învăluitoare: „Iubirea noastră a rămas între gânduri / ca o metastază diagnosticată" („Ploi în amurg", pag. 39), din care se iveşte, se întrevede optmistă speranţa, ca un surplus de vitalitate: „Printre gene / sub masca unei stinse iluzii / o jumătate de zbor / în dorul de tine" („Dorul de tine", pag. 41).

Există în tot volumul de versuri semnat de poeta Violeta Craiu o încrâncenată nostalgie *pentru iubire,* ca ideal absolut, neatins, pentru că: „Te-am îmbrăcat în secundele / de pe cadranul tuturor ceasurilor / de pe continentul / în înserare"; ca o şansă pierdută: „Şi am rămas în braţe / doar cu neîntoarcerea"; şi ca ideal de neatins: „Te-am iubit nebuneşte / evadând din zodii / ce nu mai aveau loc" („Te-am iubit nebuneşte", pag. 57). O iubire devoratoare, ca o obsesie: „puterea de a supravieţui / plânsul în hohote, / despărţirile şi speranţa" („A fost cândva", pag. 65); „dintr-un poem râvnit / cu nume de zeu" („Pas de deux", pag. 67).

Poeta Violeta Craiu este atât de sinceră în explozia sentimentală din acest volum de versuri, de la idila ingenuă la... „crima din iubire", încât se apără decent de riscul inevitabil al desuetului prin sinceritate totală. Eroii, lirici, ai poemelor sale, iubesc pătimaş, pământean: „Trăiesc fără speranţă, / gândurile au luat-o razna; / ... / nu mai pot dormi, / tâmplele îmi zugrăvesc, / nici razele soarelui / nu mă mai încălzesc" („La vecernie", pag. 70) şi tranşează brutal, fără rezerve, orice compromis în iubire, în iubirea curată: „Încerc să mă vindec / de iubirea celui de-*al cincilea anotimp* / dacă privesc în urmă / nu m-aş mai întoarce la tine" („Nu mai respir", pag. 71).

Poeta Violeta Craiu se abate puţin, spre finalul volumului său de versuri, cu rezerve şi cu o elegantă scuză de om educat, de la tema sa predilectă, *iubirea,* ca să-şi impună punctele de vedere în materie de... „implicarea poetului în viaţa cetăţii" şi de rolul poeziei ca terapie socială: „Am învăţat să rezist / strângând din dinţi / să îmi doresc să fiu dincolo de orizont / lângă poezie" („Erată", pag. 74), poate şi pentru că: „Poetul nu mai vrea nimic: / El cântă lumea în care trăieşte" („Poetul nu mai vrea nimic", pag. 75).

„Versuri rătăcite în Balta Brăilei", un Imn închinat zeului *Eros* şi confratelui său latin, *Amor,* pe acorduri, când vivaldiene, pentru feeria începutului de idile pastorale, când pe ecouri de viaţă lungă şi tihnită dintr-un paradis natural, Delta Dunării şi copilul său de suflet, Balta Brăilei; o poezie de dragoste, de la pudoarea adolescentină a idilei nevinovate, la adrenalina erotică aproape de colaps.

PROEZIE
de Alexandru HANGANU

Scriitorul Alexandru Hanganu este receptat în arealul literar brăilean şi naţional ca un reprezentant redutabil al epigramiştilor, creatori de literatură... în răspăr, puşi pe harţă şi cu un simţ al umorului, uneori chiar peste limita elegantă a dialogului paşnic, autori de poezie în format *mini,* de doar patru versuri, dar respectând *canonul* prozodic al rimei împerecheate, încrucişate sau îmbrăţişate; poeţi talentaţi, deşi sunt priviţi... „cam de sus!" şi cu o nedisimulată ţâfnă contestatară de către ceilalţi, puţini ce-i drept!, poeţi, care atribuie epigramei stigmatul de *facil,* desigur nedrept şi discriminator.

Adevărul este că *epigramiştii* au personalitatea unor tipi talentaţi, inteligenţi peste medie şi cu un acut simţ al umorului, iar *epigrama* este acceptată ca o *specie* a genului liric cult, alături de sonet, odă, elegie, rondel, glossă, pastel, în ciuda unor... *„cârcotaşi",* care o văd ca pe

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

„o damă de companie” la recepţii sclifosite, elegantă şi frumoasă, frivolă şi inaccesibilă, dar după care se îndreaptă priviri admirative şi invidioase, mascate de o ţâfnă scrobită şi neconvingătoare.

Este şi inexplicabilă şi din ce în ce mai rar întâlnită această atitudine; şi pe bună dreptate, pentru că *epigrama* are un precedent convingător. Începuturile epigramei în limba română sunt cunoscute încă de la cea dedicată autorului „Psaltirii în versuri”, mitropolitul Dosoftei, în secolul al XVII-lea, apoi la altele semnate de Antioh Cantemir, un secol mai târziu, în limba rusă, deşi mai credibile şi mai de laudă sunt catrenele în limba latină ale marelui umanist Nicolaus Olahus, fiul unui boier din familia Basarabilor, nepot al lui Iancu de Hunedoara şi văr cu regele Matei Corvin. Au cochetat cu epigrama, adorata... „cenuşăreasă” a liricii, poeţii Mihai Eminescu, Octavian Goga, Ion Luca Caragiale, Tudor Arghezi, şi chiar contemporani de marcă: Nichita Stănescu, cu concursul şi încurajarea criticilor literari Şerban Cioculescu, Al. Piru, Mircea Iorgulescu...

Domnul Alexandru Hanganu este un poet-epigramist de excepţie, alături de o listă lungă de colegi din cenaclul brăilean „Ştefan Tropcea”, care a convins cu cartea sa de referinţă apărută în 2011, *„Sclipiri de artificii”,* care-i întregeşte coordonatele stilistice pe un registru tematic, ironic şi persiflant, incriminant, ca un tratat de *etică,* pe un *contrapunct* moralizator şi de educativă lecţie civică, din care citez doar un catren, în care ironizează pretinsa *„lume bună”* a parveniţilor şi a îmbogăţiţilor peste noapte: „Ajunşi patroni şi-având prestanţă, / Consumă caviar, homari, / Şi fac amor de la distanţă / La cât li-s burţile de mari” („Soţii privatizaţi”), lângă care adaugă *crochiul* epic, un fel de *aforism-concluzie:* „Ca pilot, i s-a părut normal să aibă şi nevastă paraşută”.

Epigrama din „Sclipiri de artificii” are modulaţii tematice pe portative, când grave, ca o *sarabandă* de baroc preclasic, când patetice, ca un *scherzzando* preromantic, dar şi în tonuri discordante de Stravinski. Lexicul epigramelor domnului Alexandru Hanganu are dimensiuni de-o mare diversitate, de la eleganţa uşor pedantă a unui salon literar elitist, la partituri licenţioase şi pudibonderie insinuantă, agresivă şi cu intenţia deocheată de a şoca prin *argou* colorat ori *jargon* preţios, evident băşcălios, dar toată tevatura lingvistică fiind salvată de un umor inteligent şi provocator.

Cartea lansată recent de scriitorul Alexandru Hanganu, *„Proezie – Texte expresii şi poezii cu recul”,* Editura Centrului de Creaţie, Brăila, 2014, 208 pagini, continuă ceea ce a început cu volumul de *lirică* umoristică de care aminteam mai sus, dar şi pe un *prag* valoric superior, pentru că locul epigramei l-au luat *proza* şi *poezia,* dincolo de structura prozodică a catrenului, dar a păstrat aceeaşi tematică şi acelaşi stil.

Volumul *„Proezie”* este organizat editorial pe două capitole: *„Cascade”,* primul, paginat ca o „apă în cădere” (pag. 4-131), cu *proză* umoristică, şi *„Eufemisme cu picioare”* (pag. 133-200), al doilea, cu trimitere la *poezie,* din care a rezultat... *hibridul de gen şi specie literară* de pe copertă, şi a păstrat, ca un al treilea capitol, celebrele sale definiţii, scrise în josul paginilor, de tipul: *„Farsoare* – una care crede că *Soarele* este un *far”; „Tribun* – apreciat de femei că face cât trei”; *„Fosă nazală* - spaţiu de la Operă unde instrumentiştii cântă pe nas”; *„Nurori* – cele ce-şi arată nurii soacrelor”; sau şi mai celebrele şi spiritualele sale *aforisme-satirice,* din care citez câteva: „A aţâţat cu nurii ei focul de la inima lui şi l-a fript”; „Când a văzut sticla goală, s-a culcat cu ea”; „Avea o cultură bogată pe pământul de sub unghii”; „Când i-a venit mintea la cap, l-a găsit plin de prostii”.

Volumul *„Proezie”,* o antologie umoristică de proză, poezie, definiţii şi aforisme surprinzătoare, îndrăzneţe, inteligente, agresive, uşor indecente, unele; ironice, satirice, persiflante, batjocoritoare, insolente, altele; atipice „perle de satiră şi umor”, „pe faţă sau... pe dos”, directe sau... „cu mănuşi”, aparent nevinovate sau voit ofensatoare; „ca la uşa cortului”, când înfierează vulgaritatea agresivă, proasta creştere, ifosele fără acoperire, mârlănia, lipsa de cultură, prostia omenească. Sau, un manual, un dicţionar complet de *umor,* şi o variantă de *caricatură,* realizată nu prin *desen,* ci prin *cuvinte,* cu o semantică deturnată, modificată, îmbogăţită...

Domnul Alexandru Hanganu se dovedeşte astfel un maestru al literaturii de umor, pe care îl aşez, fără exagerare şi dintr-o sinceră admiraţie, alături de marii maeştri ai genului, pentru flerul şi nonşalanţa cu care foloseşte limba română în latura ei cea mai expresivă şi mai penetrantă. Dacă s-ar lua în serios, scriitorul Al. Hanganu ar putea elabora un... *„Dicţionar al limbii române hazlii”,* al metaforei-bufe, pentru latura artistică a literaturii de comedie.

Domnul Alexandru Hanganu este desenat în linii aspre, colţos şi agresiv, aparent „cumsecade”, pentru ca să-şi păcălească „victimele”, deşi nu este nici colţos, nici agresiv, nici „parşiv”, cum îl cataloghează... „prietenii” (cu şi fără ghilimele), dar poate fi catalogat după „portretul” semnat de Leonte N., datat 9 septembrie 2011, de pe coperta IV; în ton cu coperta I, cu cele 42 de *măşti de carnaval,* de carnaval al umorului, cu o gamă cremoasă a fizionomiei, de-o diversitate surprinzătoare; de la râsul nestăvilit şi năvalnice „hohote de râs”, la *rictusul* sarcastic, ori dispreţuitor, ori îmbufnat... până la rânjetul ursuzului şi *sictirul* dispreţuitor al *prostului „sadea”;* adevărate *A.D.N.*-uri de identificare, cu aplecare spre latura cea mai... „discutabilă” şi cu evoluţia cea mai surprinzătoare, chiar şi pentru *creatorul* din Ceruri, care n-a intuit, în latura sa *perfectă,* fiinţa inteligentă şi superioară, de la Adam şi Eva încoace; şi l-a determinat pe Darwin să acrediteze concepţia *atee* a evoluţiei vieţii pe planeta Pământ.

Cum spuneam mai sus, scriitorul Alexandru Hanganu este un cunoscător al celor mai subtile nuanţe semantice ale limbii române

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

actuale şi, din aceste motive, dominanta stilistică a *microprozelor* sale umorist-satirice este marcată de latura aparent... neîngrijită a exprimării, deşi tocmai această *şarjă* de lexic nonconformist îi asigură originalitatea şi acurateţea stilistică, cu arma ironiei în *„linia întâi”* a literaturii militante.

Titlul complet al cărţii domnului Alexandru Hanganu, *„Proezie – texte, expresii şi poezii în recul”,* sugerează, ca să nu existe niciun dubiu asupra profilului tematic şi structural, o manieră atipică de meticulozitate, care aduce a... „brambureală” programată, adică un gen de ostentaţie mai mult ironică decât necesar lămuritoare, cu trimitere la prozaicul final... *„rămâne ca-n tren!”.* Primul segment al volumului, *proza,* ocupă, aşa cum spuneam la început, cel mai întins spaţiu, acele povestioare – mai mult de jumătate sau treisferturi de pagină - peste 100, scrise în cea mai... „zburdalnică” limbă română, de la Anton Pann la şezătorile de altădată; de la Bacalbaşa la I.L. Caragiale şi de la Al. Hanganu la Al. Hanganu; *într-un recital* de lingvistică aplicată, cu accent pe latura ei de *neaoşism,* mai mult de „paradă verbală” sau *antimodel* pentru snobii care se exprimă „din vârful limbii” şi cu dispreţul la purtător.

A doua structură editorială, „marca Hanganu”, i-aş zice, pentru că apare şi în volumul de epigrame „Sclipiri de artificii”, plasată în partea de jos a paginilor – fie de proză, fie de poezie – „definiţii” în „doi peri” sau „microaforisme”, din care am citat câteva, se conturează ca un... *„joc de-a luatul în tăbârcă”,* sau ca o nevoie umană de a ne exprima altfel, de a comenta, de a bârfi, de a... ne afla în treabă, dar care reprezintă cea mai nevinovată formă de protest împotriva a tot ceea ce ne nemulţumeşte, ne displace, ne sictireşte şi ne îndeamnă la... sfânta înjurătură!

Ultima secvenţă, *poezia,* din capitolul *„Eufemisme cu picioare”,* adună peste 60 de poeme în manieră clasică, cu ritm iambic şi trohaic; cu rimă împerecheată, încrucişată sau îmbrăţişată, cum a învăţat domnul Alexandru Hanganu la şcoală, când lua premiul I cu coroniţă şi recita versuri de Coşbuc şi Eminescu la serbările festive.

desen de Paul Sân-Petru

(urmare din pag. 10)

mână opera unui om cu sentimente, gânduri, aspiraţii şi de a le trăi la rândul meu.

Deci, cartea în format electronic stă încă departe de preocupările mele (deşi câştigă teren în opţiunile multora), în timp ce calculatorul, recunosc, domină domeniul fabulos al informaţiilor.

T.C.: *Am discutat cu mulţi scriitori tulceni şi in corpore, de parcă s-au vorbit, mi-au spus cam aceleaşi lucruri din care am înţeles ceea ce ştiam şi eu: că sunteţi un om cu multe însuşiri apreciative, bun la suflet, înţelegător, sfătos, calm, comunicativ, prietenos, critic, bun educator, dar şi un observator pe măsură. Vă rugăm d-le O. V. să vă exprimaţi părerea în legătură cu aceste calităţi care „vi se pun în cârcă”, dar şi pe „vice-vercea”, adică, pe retina d-vs cum sunt înregistraţi colegii tulceni de breaslă scriitoricească.*

O.V. : Calităţile mele umane sunt ale zodiei în care m-am născut (cine ar putea să se dezică?!) şi puteţi citi horoscopul Capricornului pentru a le înregistra şi pe cele mai puţin pozitive.

Referitor la colegii tulceni de breaslă scriitoricească, consider că fiecare reprezintă o entitate bine conturată, pe care trebuie s-o respecţi şi s-o preţuieşti în cadrul unei prietenii, uneori durabilă. Dar, să nu uităm că vorbim de creatori (artişti), iar aici orgoliile sunt mari, sensibilităţile crescute, contrazicerile aprinse, şi-i bine să-l laşi pe fiecare cu Dumnezeul lui, când pare supărat sau pus pe harţă. De la Nichita Stănescu ştiu, mai în glumă, mai în serios, că „în cultură este loc pentru toată lumea”.

T.C.: *Ne apropiem de finalul întrevederii noastre şi aş dori să vă mai adresez o penultimă rugăminte, de data aceasta: să răspundeţi la o întrebare pe care eu nu v-am pus-o, dar v-aţi fi dorit-o în acest interviu.*

O.V. Dacă tot îmi acordaţi acest drept, cred că o întrebare interesantă ar fi „Dacă n-aţi fi îmbrăţişat geologia, ce profesiune v-ar fi pasionat?” iar răspunsul meu ar fi următorul: Din tot ce v-am spus până în acest moment, cred că m-aş fi simţit în largul meu îmbrăcând haina unui editor competent…

T.C.: *În încheiere vă rog să ne spuneţi câte ceva despre planurile de viitor.*

O.V.: Înainte de toate sănătatea are o prioritate absolută, aşa încât planurile de viitor se adaptează şi se completează din aproape în aproape, pentru că nu se ştie câtă răbdare va avea timpul!

Totuşi, un nou volum de versuri nu poate lipsi de pe nici o listă, cu asumarea tuturor eşecurilor care implică un asemenea act.

T.C.: *Vă mulţumesc d-le Olimpiu Vladimirov pentru amabilitate şi vă doresc ca prioritatea d-voastră absolută, sănătatea, să vă poarte până la adânci bătrâneţi, ca să ne mai bucuraţi sufletele cu noi scrieri de mare sensibilitate poetică.*

George MOCANU

Noica

Învățătorul aștepta dincolo de rariștea de brazi, dincoace de civilizația urii
Şi parcă Platon și Pitagora urcau, pas cu pas mai aproape de cer, pe cărările culturii
Licărea bucuria în ochii blânzi și buni ai învățătorului văzându-i răsărind pe apostoli
Din măruntaiele pajistii, din abisurile civilizației. Îi trimisese în lume ca soli
Ai splendorii, ca propovăduitori ai ideilor, ca mesageri ai cunoașterii adevărate
Învățătorul ședea pe banca de lemn. În ochii lui curgeau șiruri de nori pe ceruri curate
În mână ținea o carte cu povești abisale despre ființă și despre virtuțile pomului
Vieții. Dar ochii lui erau răpiți, în clipele acelea, de frumusețile omului
Discipolii, frumosi și tineri și prizonieri ai vârstei inocenței, îi aminteau de copilărie
Şi de anii nebuni pierduți pe drumul vieții. Erau zidiți, pesemne, nu din țărână, ci din bucurie
Pălăvrăgeau, vrăjiți de sensuri, despre Wittgenstein și despre Kierkegaard
Se regăseau, ca niște frați de cruce, și-n armonie și în dezacord
Prigorii, vrăbii, pitulici țeseau în cetini splendori în formă de concerte
Creația toată asculta, ființele dansau; numai zăpezile, pe vârf de munte, mai păreau inerte
În ochii blânzi și buni ai învățătorului se putea citi atunci o poveste frumoasă de Hegel
Despre spiritul lumii. Filele cărții, pe genunchii învățătorului, erau ca niște aripi de arhanghel.

Simplitate

A lăsat pixul din mână, a ieșit în curte, a apucat grebla
și a început să-și nimicească angoasa adunând frunze sub nuc
Miliarde de păsări țeseau în văzduh un covor nevăzut
dar tânărul bărbat nu era lămurit dacă ele vin sau dacă se duc
Ce bine se simțea, așa, greblând în oaza eternității
după ce țâșnise cu dificultate din modernitate
Modernii se trufeau cu gândul că inventau pururi lumi noi
dar ei,ticăloși fiind și vrednici de plâns și săraci și orbi și goi
nu făceau altceva decât să frământe aluatul
pe care l-au moștenit anticii de la Dumnezeu
Şi totuși, modernii, orbi fiind,cădeau în păcatul trufiei mereu
Era după-amiază de toamnă. Dintre nori mohorâți
s-a ivit soarele. Şi, în lumină, copacii n-au mai fost urâți
așa îmbolnăviți de vânt. Ţâșnea splendoarea din pământ
S-a făcut lumină în sufletul lui. Își dorea
să devină grădinar și să trăiască fericit alături de ea
Pogora în el pacea. Respira aer rece, dar pur și puțintică iubire
și, meditând la ea, își simțea inima dansând de fericire
Grebla. Se bucura de vederea ierbii încă verz
Calci pe iarbă azi și mâine și mereu și nici nu știi ce bucurie pierzi
A îngenuncheat în fața ierbii nu o dată, ci de zece ori
căci simplitatea desăvârșită a ierbii îi dădea fiori
În preajma simplității înțelegea cât de mult irosea
complicându-și viața cu nimicuri. Şi, iată, nucul însuși îl iubea
căci din când în când își scutura frunzele îngălbenite pe umerii lui
ca să îl mângâie ca pe un copil. Să te întorci, zicea, spre simplitate
ca să te integrezi, dobândind fericirea, în eternitate…

Sinceritățile

La ce bun poezia pe lume, s-a întrebat Hölderlin
Își punea și el aceeași întrebare. Un pahar de vin
era de mii de ori mai prețuit decât o poezie adevărată
Izvorau miliarde de versuri din inima-i curată
și, într-o lume normală, ar fi mâncat pâine din versurile lui
dar în țara aceea sinceritatea și frumusețea nu foloseau nimănui
Firesc ar fi fost s-o lase baltă. Dar nu putea
Mustea de poezie și ca un gheizer fierbinte țâșnea
din el splendoarea. Şi, ce ironie, lumea îl numea rebel
Pururi pășea prin modernitate ca prin al optsprezecelea veac
era contemporan cu Novalis și tot atât de sărac
ca Eminescu. Nu se simțea bine în marile orașe
Vedea pretutindeni în jur numai spectacole lașe
Nu mai exista în țară parfumul de zambilă
de-ai fi căutat o mie de ani nu întâlneai nici un strop de milă
Copiii nu mai vedeau la televizoare desene animate
ci târfe, violență, droguri și obscenitate
și astfel deprindeau și ei răutatea. Societatea civilă murise
Ţara era dirijată pe poteci interzise
nu de politicieni de rasă, ci de tâlhari la drumul mare
De scriai poezie într-o astfel de țară sigur erai batjocorit de fiare
Nu trebuia să scrii versuri, ci să furi
nu trebuia să înmulțești puritatea pe lume, ci să înjuri
nu trebuia să fii sincer, ci să minți
trebuia să intri în popor înarmat până în dinți
și să înjunghii în stânga și în dreapta, să iei ce nu era al tău, așa era drept
trebuia să fii isteț, să te descurci, să fii băiat deștept
La ce bun poezia când ea nu ține de foame și nu te încălzește?
Dar poetul nu se hrănea numai cu pâine, ci și cu liniște
și liniștea izvora din poezie doar. Poezia îi procura fericire
când fericit nu era; se simțea ocrotit de iubire
când dragoste din altă parte nu avea
Şi mai scria poezie când se gândea cu dor, în singurătate, la Ea.

Mirela SAVIN

Dimensiunile "Lecţiilor americane" de Italo Calvino în "Elena" de Dimitrie Bolintineanu

Dimitrie Bolintineanu se înscrie în seria autorilor care au evoluat puţin, foarte puţin din punct de vedere interior dar care la nivelul scriiturii a evoluat atât în intensitate cât şi în extensiune, particularizând simplificarea actului de a iubi prin actul de a scrie: „*-Inima mea! Elena mea, doamna mea, o sărutare încă! dar o sărutare al cării termen să fie moartea!... buzele tale tresar de voluptate; sânul tău palpită sub rozele şi sub crinii săi şi exală parfumul primăverilor!... Să murim!... Curgeţi, ore fugătoare! amoare, revarsă torente de voluptate! Noaptea era frumoasă, păsările prin cântecele lor îngânau mugirea râului, zorile se revărsau...*". Autorul se înscrie în linia scriitorilor stăpâniţi de iubire, iubirea trimfă atât viaţa cât şi moartea, iubirea presupune Eros şi Thanatos. Conştient de puterea iubirii, Dimitrie Bolintineanu a făcut din iubire un temei al personajului solitar, al personajului care iubeşte viaţa, situaţiile, obiectele, al personajului care iubeşte conceptul şi starea de a fi iubit. Lipsa spontaneităţii, dicteul automatic lasă drum liber ordinii riguroase.

Italo Calvino, prin a sa lucrare, *Lezioni americane. Sei proposte per il prossimo millenio*[1], vorbeşte despre polivalenţa interpretărilor, despre fascinaţia simbolului iubirii şi despre modalităţile prin care un autor, prin intermediul lexicului şi al jocului imaginilor artistice, reuşeşte să redimensioneze cele mai semnificative aspecte ale existenţei umane pe linia leggerezza- rapidità- esattezza- visibilità- molteplicità[2]. Acesta, Italo Calvino, consideră că relaţia discursivă este importantă în analiza unui text literar sau nonliterar şi că modul în care se actualizează această relaţie în procesul de comunicare trimite la accentuarea relaţiei discursive care presupune absolutizarea planului semantic al relaţiei de interdependenţă subiect-predicat, adică la consubstanţialitatea actanţilor[3].

Înainte de a puncta tendinţele definitorii ale romanului *Elena* de Dimitrie Bolintineanu pe axa leggerezza- rapidità- esattezza- visibilità- molteplicità, considerăm necesar câteva observaţii, cu caracter general, în legătură cu cadrul axiologic propus de Italo Calvino. Într-o primă definire, destul de elementară, stilul pe care Italo Calvino îl propune ar fi modul propriu în care un individ se foloseşte de propria limbă pentru a scrie uşor, rapid, exact, vizibil şi duplicitar. Astfel, raportându-ne la romanul *Elena*, nu ne rămâne altceva decât să cercetăm, pe axa propusă, varietatea şi multitudinea procedeelor care au un scop expresiv, prin intermediul căruia se poate revela adevărul esenţial care, conform lui Dumitru Irimia, este ,,obscurizat de *adevărul fenomenal*, exprimat lingvistic prin predicate referenţiale"[4].

Una din caracteristicile unui text literar sau nonliterar o reprezintă leggerezza (uşurinţa), respectiv procedeul prin care autorul de text „selectează" anumite momente care să permită o structură textuală uşor de înţeles, atât la nivelul structurilor formale cât şi la nivelor structurilor informale[5]: „*Atunci Elena se puse să cânte Romanza del sol, acompaniindu-se singură. Vocea ei era atât de curată, atât de dulce, atât de tânără, aria era atât de melancolică, atât de suavă, atât de plângătoare, că toată societatea ce era de faţă să simţi răpită, transportată într-o lume ideală. Ea însuşi, când termină cântecul, era îmbătată de durere*".

La rapidità (rapiditatea) este o altă caracteristică a textului (non)literar, prin intermediul căreia notăm concizia stilului, concizie care ne cucereşte prin bogăţia ideilor. Orice semn textual, la acest nivel, implică o lume formală căreia să i se subordoneze, Mercur, şi pe care să o subordoneze în acelaşi timp, Vulcan. Conform lui Calvino, Mercur şi Vulcan reprezintă cele două funcţii vital-inseparabile şi complementare: Mercur presupune participarea actanţilor la lumea înconjurătoare în timp ce Vulcan reprezintă focalizarea narativo-lirică, concentrarea constructivă a textului: „*Un bărbat cântă următoarea odă pe o arie tristă şi voioasă totodată: Ce-i amorul? o beţie,/ Dar sublimă-n al ei zbor!/ Dulce-i a sa bucurie!/ Vai! în viaţa fugătoare/ Nu mai ştiu ce să doresc...*" Rezultă că, în cadrul aceluiaşi text, există oscilaţii între Mercur[6]: „-Minunat, dar nesăvârşit... speram ceva mai mult; câteva ucideri, dar au scăpat." şi Vulcan[7]: „*Toate elementele, tot ce poate să atingă simţurile noastre sunt agenţii destrucţiunei ce se luptă neîncetat să ne ucigăm suferinţele şi plăcerile îşi dau mâna pentru destrucţiunea noastră, omul cade învins, curând ori mai târziu, dar cade totdauna".*

Esattezza (exactitate) se referă la orice text ca fiind un dat general ce trebuie luat per ansamblu şi analizat, ţinând cont de cât de bine definit şi stilizat este textul, de cât de calculate au fost ipostazele evocării imaginilor artistice, de incisivitatea textului şi a lexicului utilizat care ar trebui să pună în evidenţă graţiosul, atracţia spre descifrare, plăcerea textului şi nesiguranţă ambiguităţii: „*-Eşti bolnavă? zise el. / -Bolnavă, răspunse Elena, o boală trecătoare*... ." Esattezza[8] se referă, indirect, şi la faptul că autorul de text caută în diversitatea de voci actanţiale şi ipostazierea motivului iubirii cu un „aer comun", putând astfel să identificăm în cadrul romanului supus analizei noastre reducerea evenimentelor la scheme abstracte (*Noii veniţi – Cina – Noaptea – Elena – Cearta – Cererea în căsătorie – O patimă nouă - Intrigantele – Corispondinţa - Ranu – Gelozie – Ranu se descoperă – O întâlnire - O călătorie spre munţi – Stafia - O nouă întâlnire – Cel din urmă act al comediei – Ducerea la capitală – Întoarcerea la Făneşti – Iar la Bucureşti – Maria – Banchetul – Duelul –Schimbarea de coafură – Întoarcerea – După moarte* distribuite astfel: capitolele I- IV pentru prezentarea Elenei, capitolele V - XII conţin paragrafe „epistolare" despre cine este Elena şi cum decurge viaţa ei şi viaţa celor care înconjoară universul Elenei, capitolele XIII - XXVI reprezintă acţiunea propriu-zisă, povestea de iubire), pe de altă parte, notăm efortul autorului de text de a oferi lectorului cuvinte bine precizate/ bine ambiguizate „-Ceea ce zici e frumos! dar din nefericire este o poezie..."

Prin visibilità (vizibilitate) acţiunea este interiorizată progresiv de către lector, punând în evidenţă relaţia dintre verb şi substantiv, relaţie

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

care permite ca orice lume posibilă, reală sau imaginară, să ia naştere prin intermediul actului de scriitură[9]. Acest concept presupune căutarea echilibrului într-o lume dezechilibrată: „- *Recunoştinţa nu a perit încă din lume! zise Alexandru, fii binecuvântată, copila mea! El îi dete o pungă plină cu aur şi zise Mariei să o împartă la săraci, apoi, sărutând-o, plecă."*

Bolintineanu, conform axei leggerezza- rapiditä- esattezza- visibilità, (re)transformă realitatea fanteziei în scriitură şi scriitura în fantezie, tăcerea Elenei pregătind cuvântul pentru iubire, o iubire plină, înnobilată: „*Fluturii mor cu florile când vântul de toamnă le vestejeşte, misiunea lor încetează atunci pe pământ; amorul meu nu va peri niciodată*...".

Molteplicità (multiplicitate) oferă lectorului posibilitatea de a înţelege textul ca un „sistem de sisteme" în care fiecare sistem este condiţionat de alte sisteme, în care realitatea este una spirituală, cu sensuri derivate. Orice grup verbal trimite la un obiect văzut ca centru de reţea de relaţii multiple: „*A doua zi de la tăierea coadei Zoei, Elena prezentă pe Alexandru maicei sale. Bătrâna, îndată ce îl văzu, îşi aduse aminte de fiul său şi se înecă de plâns*."

În afară de elementele primare ale axei lui Calvino, leggerezza- rapidità- esattezza- visibilità- molteplicità, acesta a mai vorbit şi de două verbe care ar intra într-o altă paradigmă axiologică, cea a concreteţei, respectiv de a începe şi a termina. Referitor la concretezza (concreteţe) Calvino consideră că acest concept face legătura între autorul de text, lector, personaje şi timp amestecându-le în mod continuu cu alegoriile universale deoarece în procesul de comunicare, în afară de absolutizarea planului semantic, este necesară şi actualizarea, în funcţie de situaţia de comunicare, în general, şi, în funcţie de tipul de cunoaştere, în particular, a planului semantic care trimite la predicatul narativ- descriptiv şi respectiv la relaţia dinamic- static. Predicatul narativ- descriptiv trebuie identificat încă de la început deoarece începutul reprezintă locul literar, lumea de afară, lumea continuă care nu are limite din perspectiva vizibilităţii[10]: „*locaşul de la Făneşti devenise trist. Singurile locuitoare ale acestii case era Elena şi Caterina. Cea din urmă se prepara a se întruna în capitală. Alexandru sosi noaptea. Elena era în camera sa. Zgomotul postaşilor o deşteptă din somn, află despre venirea lui Elescu. Ea se decide să-i priimească în camera sa chiar atunci*".

Prin respectarea celor două paradigme, rezultă că romanul *Elena* poate fi lecturat ca un act de purificare prin iubire, act de purificare al autorului de text prin intermediul actanţilor în a căror reflectare textuală se regăseşte, lucru care reiese şi din tipul de descriere pe care îl întâlnim de-a lungul romanul şi care, aşa cum notează şi Ricardou, ,,dă naştere prin ea însăşi unei povestiri, o povestire intradescriptivă, în definitiv, şi a cărei funcţionare nu se desfăşoară fără anumite caracteristici interesante".[11]

Iubirea, în raport cu omul efemer dar strâns legat de motivemul timpului, capătă nuanţe şi contururi, implicând manipularea expresiei, adică travaliu special[1]; travaliu care presupune reaşezarea conţinutului reflectat în natura codurilor interpretative ale textului producând un nou tip de viziune asupra lumii în care concretul trece în abstractizare, în imaginaţie: „*Elescu se închise acasă şi desfăcu pachetul de la Elena. El află aici o buclă de păr; lacrămele îl înecară.*" Verbele „a începe" şi „a termina" joacă un rol determinant, ele reprezintă realul, sugerează „posibilul": „*De doi ani nu ştie nimeni ce a devenit."*

Tributar teoriei lui Italo Calvino, Angelo Marchese consideră că textul (non)literar reprezintă o valoare teoretic comunicabilă prin intermediul cuvântului, un joc care oferă posibilitatea lectorului de a reconsidera, analitic, privirea globală care furnizează o lume posibilă. Plecând de la aceste consideraţii, aşa cum am afirmat şi în primul capitol, putem afirma că romanul *Elena* de Dimitrie Bolintineanu trimite la următoarele verbe cheie: *a fi – a desprinde – a simţi*, verbe care permit menţinerea unei structuri unitare, închise în care sunt fixate evenimentele iubirii. Clipa de iubire impune textului un caracter static, meditativ, reflecţie asupra existenţei umane.

[1] Italo Calvino, *Lezioni americane. Sei proposte per il prossimo millenio*, Oscar Mondadori, Milano, 2002 [1993[1]].

[2] Cele cinci concepte trimit la cinci conferinţe susţinute de Italo Calvino în S.U.A. cu puţin timp înainte să moară, respectiv: uşurinţă, rapiditate, exactitate, vizibilitate şi multiplicitate. Pe lângă aceste concepte, chiar dacă nu au fost definite în totalitate, Calvino vorbeşte şi de reprezentarea textuală a două verbe: *a începe* şi *a termina*.

[3] ,,La mia fiducia nel futuro della letteratura consiste nel sapere che ci sono cose che solo la letteratura può dare coi suoi mezzi specifici" în Italo Calvino, *op.cit*., p. 3.

[4] Dumitru Irimia, *Morfo-sintaxa verbului românesc*. Editura Universităţii ,,Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1997, p. 259.

[5] Este vorba de ceea ce Calvino denumeşte antinomia leggerezza-peso şi care se regăseşte în simbolul noului mileniu: ,,L'agile salto improvviso del poeta-filosofo che si solleva sulla pesantezza del mondo, dimostrando che la sua gravità contiene il segreto della leggerezza, mentre quella che molti credono essere la vitalità dei tempi, rumorosa, aggressiva, scapitante e rombante, appartiene al regno della morte, come un cimiterio d'automobili arrugginite", în Italo Calvino, *op.cit*., p. 16.

[6] Mercur este înţeles de Calvino ca indefinit, oscilant, ficţiunea; el este cel care stabileşte relaţiile între personaje, individualizându-le.

[7] Vulcan, Jupiter reprezintă echilibrul, lumina, amintirea, memoria transformând disforicul în foric.

[8] ,,l'uso della parola, una peste del linguaggio che si manifesta come perdita di forza conoscitiva e di immediatezza, come automatismo che tende a livellare l'espressione sulle formule più generiche, anonime, astratte, a diluire i significati, a smussare le punte espressive, a spegnere ogni scintilla che sprizzi dallo scontro delle parole con nuove circostanze", în Italo Calvino, *op.cit*., p. 66.

[9] ,,tutte le «realtà» e le «fantesie» possono prendere forma solo attraverso la scrittura, nella quale esteriorità e interioritä, mondo e io, esperienza e fantasia appaiono composte della stessa materia verbale; le visioni polimorfe degli occhi e dell'anima si trovano contenute in righe uniformi di caratteri minuscoli o maiuscoli, di punti, di virgole, di parentesi..." în Italo Calvino, *op.cit*., p. 110.

[10] ,,L'inizio è il luogo letterario per eccellenza perché il mondo di fuori per definizione è continuo, non ha limiti visibili" în Italo Calvino, *op.cit*., p. 138.

[11] Jean Ricardou, *Noi probleme ale romanului*, traducere de Liliana şi Valentin Atanasiu, Editura Univers, Bucureşti, 1988, p. 41.

[12] Cfr. Umberto Eco.

Bibliografie selectivă

Bolintineanu, Dimitrie, *Manoil. Elena*, postfaţă şi bibliografie de Teodor Vârgolici, Editura Minerva, Bucureşti, 1988

Calvino, Italo, *Lezioni americane. Sei proposte per il prossimo millenio*, Oscar Mondadori, Milano, 2002 [1993[1]].

Irimia, Dumitru, *Morfo-sintaxa verbului românesc*. Editura Universităţii ,,Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 1997.

Ricardou, Jean, *Noi probleme ale romanului*, traducere de Liliana şi Valentin Atanasiu, Editura Univers, Buc., 1988.

Vasile POPOVICI

Ora luminii

E ora luminii, în faptul himeric,
zoreşte să vezi ce nu poţi să vezi
noaptea, pe întuneric.

Să ieşi dinr-un hău,
să afli adevărul la lumina zilei,
în care să crezi;
povestea aceea cu mărul
şchioapătă rău.

E ora luminii ce ţine cât clipa,
cât trecem în marea risipă
- un alt paradox dintre câte-s –
când lucrurile firii abia se-nfiripă,
din lucrurile care atâtea-s,
nu mai rămâne nimica.

E ora luminii, zoreşte să vezi
ce nu poţi să vezi noaptea;
că-n lucrurile, dacă sunt lucruri
şi dincolo, nu poţi să crezi în ce vezi.

În noapte, dacă-i eternă,
ţi-e noaptea fraternă;
nu ai ce să vezi, în ceva ca să crezi
că lucruri mai sunt, dar nu cum erau
când erai pe pământ.
Cum îţi închipui, omule, viaţa,
nu moartea, eternă?

În zborul de cocor sunt ciclurile lumii

Se cârduiesc în zi cocorii a plecare,
cu eleganţă-n zbor a bun rămas;
câţi dintre ei nu-şi vor găsi popas
decât pe valul zbuciumat de mare?!

Când au venit în primăvară timpurie,
entuziaşti, copiii: „au sosit cocorii!”
se desluşeşte-albastru-n faptul aurorii
pe care vor pleca în toamna netârzie.

În zborul de cocor sunt ciclurile lumii,
mereu aceeaşi ireversibilitate,
iar emergenţa în transcendentalitate,
e-ntoarcerea în ciclurile humii.

Poetul

(Apus de soare palid, ruginit!)
în mersu-i gârbovit şi pe o parte,
cu pas încet, nesigur, rebegit,
îşi sprijin’-osteenala pe o carte.

E tot avutul lui, e tot ce-a strâns:
şi plus, şi minus infinit, în carte,
şi-atât durut plăcut, dară şi plâns,
şi-atâtea vise şi visări deşarte!

Şi apa-n vaduri tot va clipoci

Eu nu credeam că va să vină
Şi capătul de un grotesc final;
Din ce în ce lumina-i mai puţină
Şi simt un vânt pornit din boreal.
De moarte avu parte şi întâiul
Creat, să-şi poarte-n cârcă anul;
Zadarnic Thetis* i-a ferit călcâiul,
Că tot muri Ahile Peleianul.

Că va mai fi şi mâine-o zi, va fi;
Vom îngăima: „to be, or not to be”;
Şi apa-n vaduri tot va clipoci,
Iar albii nuferi tot din tăuri vor ieşi.

Lăsaţi-l dracu!

Lasaţi-l dracu! E poet.
O viaţă v-a minţit frumos
că viaţa e frumoasă!;
că luna de pe cer, cu tot cu stele,
e a voastră, ştiind că nu puteţi
s-ajungeţi pân’ la stele.
Lasaţi-l dracu!

Când voi aveaţi şi bube şi noroaie,
el vă spunea că viaţa e o roză
şi, să nu fiţi trişti,
că totul este o metamorfoză.
Lasaţi-l dracu! E poet.

Multiversus

Tot sfredelind în multiversus*,
Grăbind ivirea unei veşti:
Eu sunt al cui, tu cine eşti?
Ce-nseamnă jos, avem şi-un sus?

Iar, dac-am şti ce-am scris mai sus,
Iluminând oarba neştire,
S-o lumina întreaga fire?:
Există, totuşi, multiversus?

Iar, dacă sînt, asemănarea
La chip e ceea cu a Lui,
E cu a Dumnezeului?
Iar, dacă e, atunci splendoarea

E că există multiversus!

**După noua teorie a lui Robert Lanza, biocentrismul: „existăm într-un număr infinit de universuri…” (multivers).*

Să ucizi o privighetoare

Să ucizi o privighetoare e
cum ai ucide anotimpul,
cum ai ucide cântecul
şi sufletul, cum ai ucide.

Lăsaţi privighetorile să cânte,
lăsaţi-le în anotimp stelar,
în sălciile plângătoare de pe malul apei,
în lunci, în codri şi în crânguri!

Să ucizi o privighetoare e
cum ai ucide credinţa în tine
şi în Dumnezeul tău.

Cristina ROȘU

Bucuria amară a scrisului...

Cezarina Adamescu face parte din categoria celor care caută o oază de liniște, de inocență. Nu întâmplător mărturisea cândva că scrie ceea ce sufletul îi dictează* și nu întâmplător scrierile sale vizează cititori din diverse categorii de vârstă. Crede în "iubiri necesare", afirmă că slujește toată viața cartea** și cucerește prin sinceritate și sensibilitate.

În ***Amarnica mea bucurie şi câteva mărgăritare la porci*** se observă interesul pentru o radiografie a societății contemporane. Se evidențiază defectele majore ale acesteia, cauzele lor și posibile soluții de redresare.

Autoarea pledează pentru tandrețe, "ingredient obligatoriu"[1] pentru o lume mai bună, constatând dureros că "educația și morala au coborât atâtea trepte, încât lucrurile au scăpat de sub control"[2].

Dacă specialiștii în psihologie subliniază că în perioada latentă, 6-12 ani, copilul "manifestă o anumită deziluzie față de părinți și o tendință de a inventa o familie mai interesantă"[3], cu aceeași limpiditate scriitoarea sesizează discrepanțele între generații, "zidul de gheață între părinți și copii"[4], creat de prejudecăți, de obstacole în comunicare, de apartenența la o comunitate în care contează prea mult bunurile materiale și prea puțin hrana spirituală. Această structură metaforică relevă o trasătură definitorie a lumii contemporane: superficialitatea. Oamenii se observă, dar nu se cunosc. Din lipsă de timp și răbdare. Se etichetează, de multe ori depreciativ, se rănesc inutil pentru o existentă biologică atât de limitată, adoptă măști, simulează fugitiv interesul pentru cineva sau ceva, dar "zidul de gheață" rămâne.

Omul cu sensibilitatea lezată prea des și injust de manifestări nonșalante ale celor cu educație carențială și surplus de cutezanță încearcă să atragă atenția asupra culpelor pe care trebuie să și le asume și adulții:"părinții sunt vinovați de tot ce li se întâmplă copiilor"[5] pentru că permit să fie percepuți ca niște "dușmani casnici", "handicapați", "depășiți", "vetuști", așa cum precizează Cezarina Adamescu, pentru că s-au distanțat de copilul care i-a ofensat, l-au privat de tandrețe, compensând acest aspect cu telefoane performante, timp nepermis de mult în fața calculatorului, libertate prost înțeleasă... Mult înaintea publicării rezultatelor studiilor referitoare la relația dintre performanța școlară și educația primită acasă, autoarea identifică principala cauză a acestor nexuri între generații. Astfel, potrivit unui nou studiu efectuat de universități din SUA, "implicarea părinţilor în viaţa copiilor este cea care dictează, în final, rezultatele academice, şi nu renumele şcolii sau al profesorilor de la clasă, respectiv modul de predare a lecţiilor"[6]. Deci și relația lor cu lumea.

Lumea pare să fi uitat că respectul este cheia ascultării de bunăvoie și că nu poate fi considerat model acceptabil cel ce pretinde obedienţă. Aceasta este cauza relațiilor deteriorate dintre părinți și copii. Nu este singura: "omul zilelor noastre este surprins adeseori în ipostaza unui maratonist (…) Chibzuința, smerenia politețea au fost înfrânte de iuțeala de picior."[7] Și mai are un defect: logoreea. Scriitoarea face apel la demnitate, la puțină pudoare, sperând ca lumea superficială și capabilă de

confesiuni ridicole să (re)învețe să se autocenzureze. Explicația este cât se poate de simplă: "Nici măcar divinității nu poți să-I spui orice porcărie."[8]

În accepția autoarei, omul contemporan este privat și de momentele necesare de liniște: "plătim cu exasperarea provocată de o muzică deșucheată", din cauza căreia "păsările s-au ascuns în scorburi, printre frunze și tac."[9]Atâtea comportamente indezirabile… Totuși, salvarea relațiilor interumane o constituie tot educația, refugiul în bibliotecă - definită ca "leagăn în miniatură al marilor spirite și civilizații."[10]

* Cezarina Adamescu, Un timp al netimpului, Editura InfoRapArt, Galați, 2012

** apud Cezarina Adamescu, ***Amarnica mea bucurie şi câteva mărgăritare la porci***, Editura InfoRapArt, Galați, 2012, p.161

[1] Cezarina Adamescu, op.cit., p.68
[2] idem , p.70
[3] Dr. Pauline Morand de Jouffrey, psihologia copilului, editura Teora, 1998, p.46
[4] Cezarina Adamescu op.cit., p.68
[5] op.cit., p.70
[6] http://www.csid.ro/family/crestere-copii/performante-scolare-scazute-parintii-sunt-de-vina-nu-profesorii-10195269/
[7] op.cit., p.77
[8] idem., p.86
[9] idem p. 135
[10] idem, p. 159

Ion CAESARION

DOAR FÂNTÂNILE AU MIROS DE IZMĂ

La început credeam că e o glumă, apoi am aflat ca acesta era numele lui adevărat, Gândaca, un nume oarecum rar în această regiune, mulţi îl apelau pe numele de botez, Adorel. Venise din *Spania*, unde lucrase ca şofer, dar datorită unui grav accident îşi spusese că mai bine s-ar retrage în acest sat din *Deltă*, unde ar încropi o mică afacere cu banii câştigaţi *în afară*; de fapt avea chiar ceva rădăcini genealogice în *Letea*, din partea tatălui său, caraliu toată viaţa, la *Periprava, Aiud, Ploieşti, Brăila,* acum dus acolo de unde nu se mai poate întoarce, luând cu el multe secrete din odioasa lui îndeletnicire…

Rămăsese s-o îngrijească pe mamă-sa (la înţelegere cu cealaltă soră ce trăia la Ploieşti) o bătrână destul de vioaie la cei 84 de ani care vorbea tot timpul despre orice, fiind foarte curioasă din fire, iar când nu avea ce face (ceea ce se întâmpla de cele mai multe ori), alerga absentă, cu paşi mici dar vioi, de la fântână la poartă întrebându-se cu glas tare *în ce zi om fi astăzi?*

Când a părăsit *Malaga*, oraş aflat în sudul *Spaniei*, Adorel nu avea ce să regrete, mai ales că se întorcea cu ceva bani strânşi în cei şase ani petrecuţi acolo, o cunoscuse pe Mirandolina, o hazeaică zdravănă, cu nişte *balcoane* demne de luat în seamă, mai tot timpul puţin încruntată, sfidând parcă tot ce-ntâlnea în cale. Se combinase cu ea de câţiva ani şi aveau împreună o mică afacere în *Satu Nou*, localitate la nici doi kilometri de *Letea*. Adorel, băiat deştept, informat, îl aranjase pe fiu-său din prima căsătorie acolo în *Spania* cu o locuinţă, un loc de muncă şi se refăcuse aproape în totalitate după accidentul suferit pe o autostradă ce lega *Barcelona* de *Lerida*. Avusese multe necazuri atunci, pentru că nu ştiuse să le explice poliţiştilor, în spaniolă, evident, cum a decurs această nefericită întâmplare… Cu două-trei cuvinte învăţate, comunicând mai mult nonverbal, prin gestică, fusese cât pe ce să rămână şi fără permis de conducere fiindcă degetele lui ar fi avut altă semnificaţie în interpretarea oamenilor în ţinută… Mirandolina investise mulţi bani în căsuţa din colţ, aproape de Handrian, pentru renovare, dar şi pentru marfa pe care o aducea de la sute de kilometri depărtare cu vaporul, pe Dunăre. Handrian, un bătrânel puţin aplecat de spate, mare crai la viaţa lui, mergea în fiecare seară la aceeaşi oră la magazin cerând cu glas tare *un cocârţ,* adică un pahar de votcă de 200 de grame, pe care-l trăgea repede peste cap umflându-i-se venele gâtului şi făcându-i-se ochii cât cepele, din care motiv nu mai era moş Handrian, ci moş Cocârţ. Venea uneori, să facă şi curăţenie prin curtea Mirandolinei, o curte plină de hârtii şi mucuri de ţigări aruncate la-ntâmplare de clienţii fideli, totdeauna aceeaşi… Aici se simţeau bine, în largul lor, mai ales că luau băutura numai *pe cât,* adică pe datorie, şi berea curgea, Doamne-ajută! în valuri, deşi preţul era mult mai mare decât la oraş. Vorbeau cu glas tare *ai auzit mă că Năstase e-n puşcărie ? daa, Steaua a furat-o aseară cu doi zero, ce te uiţi mă, boule aşa la mine, ce, nu mă mai cunoşti ? scoală mă lipovanule, hai să mergem…* De cele mai multe ori se adresau unui interlocutor inexistent, mai ales că nimeni nu aştepta vreun răspuns la întrebare şi, de regulă, fiecare se uita în paharul sau sticla ce erau pe cale să rămână fără conţinut… Adorel era administratorul firmei, dar şi vânzător, numit cu încredere de Mirandolina, ţiitoarea lui, cea care nu s-ar fi lăsat sub nici o formă de plecările din Spania, de unde venea în mod periodic cu bani ce nu i-ar fi câştigat în ţară niciodată…Era din neamul Cârlanilor, oameni descurcăreţi în viaţă… unchiul ei, Savcenco fost paznic la C.A.P. trecuse jumătate din vite pe numele lui în 1994 când se desfiinţase în totalitate această cooperativă socialistă, punându-le dangale la cai, vaci…Luase şi jumătate din oile pe care le alesese cu grijă cu mult timp în urmă. El făcea legea, om aprig din fire, dacă-l supăra cineva, hop ! scotea ditamai iataganul de sub hainele largi urlând diavoleşte *îţi iau viaţa măăă, dacă mai cârâi ceva* , băgase frica-n toată lumea, era un fel de şef în această zonă uitată, parcă, de Dumnezeu… După câţiva ani (auzise el că se poate face bani şi altfel), îşi cumpără un căruţ pentru handicapaţi locomotori şi obţinu prin intervenţii, un certificat de handicap, banii-i intrau pe card nu era nevoie să meargă la oraş…Când avea chef, ca să-şi aducă aminte de tinereţe dar şi pentru profit, îmblânzea cai sălbăticiţi, era şi un fel de geambaş, aşa că cineva, *un prieten* îl filmase în mod intenţionat pentru a-i diminua din venituri; a fost destul de greu fiindcă avea prieteni sus-puşi, dar după câteva procese, cu martori, a trebuit să renunţe la pensia de handicap… Nea Savcenco, era unul din bogaţii satului, cu multe hectare de pământ, cu tractoare şi maşini de teren cu volanul pe dreapta aduse din Anglia, dar în familia lui toţi conduceau fără ca cineva să aibă carnet de conducere. *Lasă, bă că noi suntem legea aici*, îi plăcea lui să spună, şi poate că avea dreptate atâta timp cât şeful de post era chiar nepotul lui, un lipovean beţiv şi bâlbâit…La magazinul Mirandolinei era mare agitaţie, mai ales dimineaţa, când veneau la cumpărături femeile din sat, tinere sau bătrâne ţinând în mâini sacoşe din plastic având desene viu colorate, sau ţinând în braţe pet-uri de bere de doi litri şi jumătate…

Majoritatea luau marfă pe datorie, *până la subvenţie*, adică până în luna iunie când se distribuiau banii pentru crescătorii de vite, dar, de fapt aici toţi erau crescători de vite, şi tanti Tina, o vădană care abia se putea mişca de grăsimea ce-i atârna pe corpul pătrat de 150 de kile; venise din Chilia cu mulţi ani în urmă şi se măritase cu-n pirpirică vânos dar foarte beţiv, îl bătea din orice, nu mai ţinea cont că mai sunt şi alţii care-o priveau nedumeriţi (se spune că ar fi murit, săracu dintr-o astfel de bătaie, dar nimeni nu a vorbit ceva pe la autorităţi, când a venit doctorul să constate decesul, nevastă-sa plangea de se cutremurau pereţii, de, suferea şi ea…) Aveau *crotale* de la Sulina, cine să-i ajute dacă nu doctorul veterinar Bărbuţă, prietenul lor, venea şi le-

(continuare în pag. 21)

(urmare din pag. 20)

mprăştia crotale cu nemiluita, cu sutele, dar şi el pleca cu maşina plină de peşte, carne sau cu buzunarele doldora de bănuţi… Aceste crotale erau nişte însemne ştanţate pe o bucată din piele de porc galbenă, de regulă numere, care, prezentate la judeţ reprezentau numărul de capete de vite, şi nu numai (stupi etc.) pe baza cărora se încasau sume de bani distribuite de Ministerul Agriculturii (subvenţiile despre care vorbeam) pentru a se încuraja dezvoltarea creşterii animalelor, agriculturii în general, de fapt veneau de la Uniunea Europeană. Ceea ce e destul de important, e că se încasau bani fără nici o acoperire…Aşa că aveau cu ce să-şi plătească fiecare băutura sau salamurile pline cu *E-uri* luate din magazinul improvizat al Mirandolinei. Adevărul este că nu existau locuri de muncă, singurele lor activităţi se limitau la pescuit şi creşterea de vite. Deasupra unui caiet dictando răvăşit de zeci de ori pe zi, Adorel cerceta amănunţit fiecare bănuţ pe care trebuia să-l încaseze. Datornicele tinere erau trecute separat de cele mai în vârstă, iar alimentele erau diferenţiate de băutură sau ţigări; văzându-l atât de concentrat ai fi zis că studiază o întreagă filozofie a comerţului, a câştigului căzut de sus, de undeva… ce mai, era norocos, mai ales că toate femeile se uitau la el cu subînţelesuri… poate, poate le-ar fi tăiat din datorii. Mariana, o femeie aflată la vârsta maturităţii, o oacheşă nu prea înaltă, cu doi copii, a îndrăznit să-i propună *ceva*, la drept vorbind avea cele mai mari datorii… apoi au urmat altele şi altele, se vorbea că e un om de treabă şi ajutător… dar el râdea şi se umfla în pene ca un curcan înainte de Paşti. Pe uliţele largi şi pustii mirosul de izmă năduşea intersecţiile la colţurile cărora străjuiau cumpenele mari, din lemn ale fântânelor singuratice, părăsite de mulţi ani de cei care le dăduseră viaţă, plecaţi, unii pentru totdeauna, pierduţi în dunele de nisipuri împrăştiate de vânturi şi bătute de ploi, Ciucuhuri – iele ale nopţilor şi gândurilor negre - locuri pline de necunoscute, alţii fugiţi în lume luând cu ei sărăcia şi necazurile… Nimeni nu ştia şi nici nu putea explica acest iz puternic ce ieşea odată cu zorile şi dispărea la fel de repede în adâncurile mocirloase ale pământului ca un abur colorat în verde… Pe Canalul Central, acolo unde se mai vedeau încă cherhanaua doamnei Cristina, acum o clădire aflată în paragină, sălciile pletoase ce îşi revărsau ramurile acoperind o parte din suprafaţa apei, arbuşti de cătină ţepoşi şi foarte deşi mărgineau pădurea de frasini străbătută în lung şi-n lat de cai şi vaci care, parcă, cereau ajutor… Noaptea, urletele şacalilor încremeneau puţinii locuitori ce străbăteau uliţele lipsite de becuri electrice…Mirandolina ştia de toate aceste escapade, infidelităţi ale lui Adorel, avea informaţii clare, precise… ştia la ce oră venise Angi, la ce oră plecase Daniela din aşternuturile ei, cum-părate cu *euroi,* cărate cu mare grijă şi atenţie de-acolo din *Fiore del Mar*, avea informatori şi chiar îi plăcea această *îndeletnicire* plină de lucruri ciudate. Îl suna pe telefonul mobil şi-i spunea cât de mult aşteaptă să-l revadă, *vezi, iubire că uşa de la intrare o cam laşi deschisă, şi curtea e cam neîngrijită,* îi spunea mai mult în glumă, ceea ce era, surprinzător, adevărat. *Băi, Mioara*, îi spunea el celei mai bune prietene, căreia i se confesa întotdeauna, *nu-mi dau seama de unde ştie femeia asta tot ce se-ntâmplă pe-aici, e incredibilă…* Ajunsese să vândă chiar marfa expirată, nu mai avea bani să meargă la depozitele din oraş… iar caietul dictando era acelaşi, cu aceleaşi file, deja îngălbenite. În septembrie, nici el nu ştia exact, oricum pe la sfârşitul lunii, Adi, un tânăr din sat, avea nuntă, se gândea el că, în mod normal, ar cam trebui să vină la nuntă şi Ionuţ, fratele miresei, cel care plecase la oraş nu cu mult timp în urmă, Avea vreo zece dosare penale pentru furt, dar pentru că era minor îl tot ocroteau cei de la *Furturi*, îi aruncau dosarul dintr-un sertar într-altul sperând că se va apuca de lucruri mai ortodoxe. Se gândea, aşa într-o doară, că poate i-ar fura şi lui ce-i mai rămăsese în magazin, măcar să se disculpe faţă de Mirandolina, că mult mai pierduse cu aceste *haite* tinere, bătrâne, frumoase sau urâte. Deja (umbla vorba de colo–colo), majoritatea *hazeaicelor* erau bătute măr de soţii lor, aveau semne pe la ochi, *un nebun* chiar a vrut s-o arunce pe *Vasilica* lui într-o mocirlă de la marginea satului, aşa cum era, leşinată din pricina loviturilor… Au hotărât cu toţii să nu mai intre nimeni acolo, *în nenorocirea aia de magazin, că altfel e jale, jale mare*… Când şi când mai trecea pe-acolo moş Cocârţ, se uita lung pe fereastră urmărindu-l pe Adorel cum se holba pe acelaşi caiet blestemat, care nu mai valora nici măcar cât praful de pe rafturi, cum îşi trecea mâna stângă peste chelia transpirată, gândindu-se absent la ceea ce urma să se întâmple, mai ales că mia de euro încă nu fusese plătită la *Enel*, o societate furnizoare de energie electrică. Îl mângâia pe Piţi prinzându-i ceafa între degetul mare şi arătător, un motănel simpatic cu blana multicoloră, apoi pleca ridicând din umeri şi clătinând din cap a neputinţă. Cu părere de rău înghiţea în sec cu gândul la licoarea lui preferată. *Ionuţ* ajunsese în sat dimineaţa devreme, pe la ora zece deja avea un plan bine stabilit. Ce-l interesa pe el evenimentul zilei, nunta surorii lui *Loredana*, s-a dus direct la *Costel*, un prieten mai vechi, şi i-a spus: *băi, Costele, nici nu ştii ce sete am,* iar Costel s-a conformat dorinţei lui. Au băut vin alb de nisip, fără să fie stropit cu vreo substanţă chimică, după aceea au mâncat o cărniţă de mistreţ la grătar, au vorbit despre orice, numai despre nunta soră-si n-au amintit ceva. La *Căminul Cultural* era distracţie mare, un muzicant venit de la oraş, urla cât îl ţinea gura apăsând pe clapele unei orgi electronice, *Yamaha,* interpretând tot felul *de partituri, de piese,* desigur falsând cu multă degajare, ca şi cum i s-ar fi permis orice. Important era că toată lumea era mulţumită şi sărea în hore, sârbe, geamparale râzând zgomotos, bătând din picioarele neobosite. Pe margine, privind întrebătoare, curioase, *babicele* chiuiau când şi când puternic dar piţigăiat, făcând ca toată asistenţa să-şi întoarcă privyrile către ele…cu baticele legate sub bărbie, colorate în zeci de nuanţe, bluzele cu o croială deosebită, largi pe busturile zdravene, sau fustele până-n pământ cu tot felul de figuri geometrice încrustate, ţesute pe pânzele de *aba*, probabil de la bunici, arborau o imagine demnă de respect. Lui *Ionuţ* nu i-a trebuit decât puţin curaj pentru a apăsa pe clanţa destul de învechită, a uşii de la intrarea în magazinul luminat cu o lampă electrică foarte slabă, se auzi doar un scârţâit scurt asemenea unui lătrat de căţel, şi se văzu în faţa unei tejghele destul de lungă, pe care era aşezată o balanţă mecanică verde, şi puţin mai în stânga, caietul

(continuare în pag. 22)

(urmare din pag. 21)

dictando. Luă caietul şi-l rupse în patru sperând în sinea lui că nu se vor mai găsi numele celor ce trebuiau să achite anumite sume de bani, căută prin cele două sertare, dar surprinzător, nu era mare lucru în afară de nişte monede lipsite de valoare. În camera alăturată se auzi comutatorul şi o lumină puternică pătrunse pe holul ce făcea legătura cu magazinul. *Hoţuuu !* răcni disperat Adorel, *hooooooţuuuu !!!* strigătul lui rupse liniştea nopţii, încremenind parcă, zumzetele roiurilor de ţânţari din jurul *oarbei* de-afară. Smunci puternic uşa şi se adânci cu elan în noapte, fugind după cel ce trebuia să plătească cu vârf şi îndesat pentru nesăbuinţa lui fără de înţeles, *boală* ce avea să-l coste libertatea. În urma lui Adorel, abia târându-şi paşii, Mioara ţipa şi ea încercând să sară un gărduţ din nuiele de alun făcut pentru a proteja nişte flori sădite încă din vară de Mirandolina, se încurcă în nişte arbuşti verzi, cu nişte fructe rotunde, mici, roşiatice şi se prăbuşi într-o parte neputincioasă. *De ce mă furi, mă ? unde-s banii, unde-s ?...*ţipa Adorel ca ieşit din minţi, ţinând hoţul strâns de gulerul bluzei. Şeful de post veni într-o jumătate de oră împreună cu ajutorul, i-au adresat câteva întrebări, aşa de complezenţă, apoi i-au pus cătuşele, hotărând ca în următoarele ore să fie transportat de urgenţă la judeţ, nu înainte, totuşi să ia, lui şi celorlalţi prezenţi, câteva declaraţii preliminare şi decisive pentru ceea ce trebuia să facă în următoarele zile. A doua zi uliţele erau pustii, o duminică frumoasă, cu soare îmbia parcă la reverii şi plimbări departe pe canalul 17, în inima Deltei, în bărcile din scândură de brad cu crivacile solide şi strapazanii metalici încrustaţi pe laterale, acolo unde lopeţile scârţâiau în cujbele udate de apa bălţii acoperită de frunzele *pălite* de toamnă ale bujorilor sau nuferilor deja trecuţi…Era un septembrie de-a dreptul miraculos. Fâneţe înverzite, acoperite de roua dimineţii îşi scuturau coama înaltă şi zveltă, ca într-un vis extrem de real, pe care călătoreau într-o direcţie necunoscută dar sigură, melci de toate mărimile în grupuri, sau individual aducând un plus, o fărâmă de dragoste pentru viaţă. Ici-acolo, câte-o bătrânică păşea nesigură către poarta bisericii. Moş Manole, ţanţoş la cei peste optzeci şi trei de ani, cu iţarii lui negri, încerca să ţină paşii alături de tanti Florica, vecină-sa, o bătrânică cu nasul mare şi roşu, care mirosea mereu a spirt medicinal. Erau cam tot timpul împreună, singuri şi neajutoraţi, se sprijineau unul de celălalt, dar nici unuia nu-i era uşor să recunoască acest lucru. El, voia altceva, o voia pe Nina, o moldoveancă venită cu mulţi ani în urmă pe-aici, văduvă dar cu vreo treizeci de ani mai tânără. *Du-mă, Floareo, du-mă la Nina că pe ea o vreau,* îi spusese într-una din zile moşul. Ea a tăcut clătinând din capul acoperit cu basmaua roşie, fără să înţeleagă ceva… *da, da, te duc, duce-te-ai învârtindu-te*… Pe *şuşa* au întâlnit-o pe Nina care voia să ajungă şi ea la biserică, *auzi, fă*…, începu tanti Florica, *cum aşaaaa? aaaa, boşorogule, sclerozatule* izbucni Nina plină de supărare, *ce să fac cu ma-ta moşule, mie-mi trebuie unul cu mătărânga ţapănă, nuuuu*… şi iuţi paşii schimbată la faţă. *Ce-a zis, Florico, ce-a zis?...* reuşi să îngaime moş Manole. *A zis că vrea, dar să-i laşi toată averea. Ooo, toată?...* urlă năucit bătrânul *şi junculiţa? Aaa, să văd ce spune Gherasim, băiatu*… Biserica era aşezată în centrul localităţii, lângă vechiul magazin, faţă în faţă cu Poliţia, fiind păstorită de părintele Tecuci, de fapt erau două, cea veche, mică în care se şi făceau slujbele că era de ajuns pentru toţi enoriaşii şi biserica mare, aflată încă în construcţie, imensă, cu cinci turle, una dintre cele mai mari edificii din zonă, ce făcea un contrast izbitor, neînţeles de multă lume, între casele sărăcăcioase, unele părăsite, altele surpate de vreme, neîngrijite şi această construcţie monumentală. Mirandolina îşi anunţă venirea peste câteva săptămâni, fiind şi dispusă, după cum spusese părintele în biserică, să doneze o sumă apreciabilă pentru lucrările din incinta sfântului locaş. Venea hotărâtă să rupă relaţia, destul de fragilă dealtfel, cu Adorel, şi să se răzbune crunt pe cea care-i furase bărbatul întinându-i casa şi patul conjugal. De fapt, nu era doar una anume, ci mai multe , nici nu avea degete să le numere. Tare l-ar fi dorit şi baba Chiţa, cea de la marginea satului, fără gard la *bătătură*, i-a căzut cu tronc atunci când i-a adus-o acasă, noaptea târziu, pe nepoată-sa, Corina…au băut toţi *chery*, şi râdeau ca nebunii din orice, parcă intrase dracu-n ei. De Sfântul Nicolae. seara pe la ora şapte, pe întuneric sosi şi Mirandolina în Satu Nou, ceea ce îl făcu pe Adorel să fie mai mult trist decât bucuros pentru această întâlnire ce se aştepta să fie foarte *aprinsă.* Ningea încet, fulgii mari abia că atingeau pământul, erau ca nişte pene de puişori de baltă ce se roteau înainte şi înapoi ca şi când le-ar fi fost frică să atingă coama cenuşie a grindului, topindu-se imediat sub apăsarea unor gânduri ce dispăreau în noapte. Purta o haină groasă de blană naturală făcută cadou de fostul soţ cu mulţi ani în urmă, iar cizmuliţele negre din piele îi dădeau un plus de eleganţă şi rafinament. Intră în casă cu oarecare teamă, strigându-l insistent pe cel căruia îi dăruise încrederea dar şi banii pe care-i aduna cu multă muncă şi ambiţie pentru o viaţă mai bună, pentru a demonstra celor din sat că ea, Mirandolina, nu se va lăsa niciodată până nu va ajunge *cineva* Îl căută peste tot dar fără nici un rezultat. Îi găsi pachetul de ţigări *L M* şi telefonul mobil pe marginea ramei de la soba de teracotă, în rest, nimic.

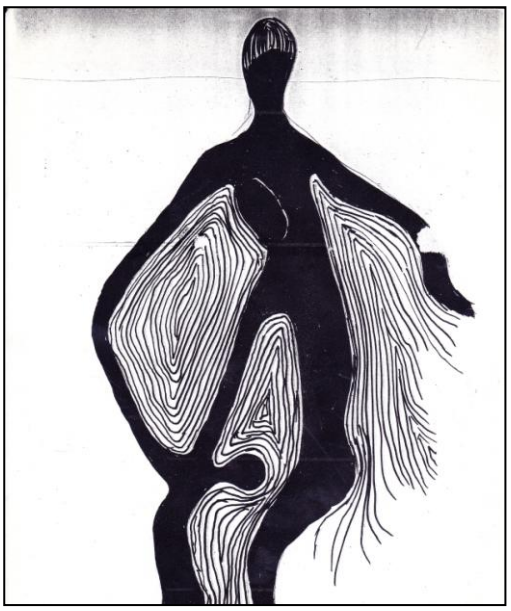

desen de Paul Sân-Petru

Luca CIPOLLA

- Italia -

Luca Cipolla - poet italian și traducător de limba română, 39 de ani, locuieşte la Cesano Boscone - Milano. Scrie versuri din adolescenţă, iar din anul 2003 studiază limba română. În afară de “Boema” a mai publicat şi în multe alte reviste literare românești și străine. Este redactor și colaborator la mai multe reviste literare din România (“Boema” “Sfera Eonică”, “Regatul Cuvântului”, “Climate Literare”, online “Starpress” online). Deține multe premii și distincții la concursuri literare din România și Italia. În 2014 a publicat, împreună cu scriitoarea Melania Cuc, volumul de versuri: “Monade” la Editura Karuna din Bistrița. Apare în mai multe antologii de versuri cu creații proprii și/sau traduceri.

Stupore

Si ritrasse per un istante
e si vide trafitto da un raggio
ad altezza di stomaco,
del timido poeta non restava nulla,
un muni lo invitò ad osservare
e a capire
e per rispetto, a tacere.
Si levò le scarpe
e il tappeto già aveva speso la sua forma:
sotto di lui tutto parve illusione,
le ore si disgregavano e diventavano sabbia,
quanti granelli o similgocce,
tutto era sparso nell'etere,
una clessidra rotta,
tutto era gioco, già, una prova,
gli attori si tolsero i costumi di scena
e lo spettacolo alla sua naturale conclusione
comunque da festeggiare,
né vincitori né vinti
soltanto..

Stupoare

Se retrase pentru un moment
şi se văzu străpuns de o rază
la înălţimea stomacului,
nimic nu mai rămânea din poetul timid,
un muni l-invită să observe
şi să înțeleagă
şi din respect, să tacă.
Se descălță
şi covorul consumase deja forma lui:
sub el totul păru o iluzie,
orele se dezagregau şi deveneau nisip,
cât de mulți grăunți sau cvasi-picături,
totul se răspândise în eter,
o clepsidră spartă,
totul era joc, tocmai, o probă,
actorii îşi scoaseră costumele de scenă
şi spectacolul concluziei lui naturale
oricum de sărbătorit,
nici învingători nici învinşi
doar..

L'ultima profezia (a Peter Deunov)

Non cadrà un capello dalla testa del giusto,
la schiena del gatto
rivolta a oriente,
fragole al desco dell'ultima profezia
stravolta dal nonsense,
una scheggia di vetro
ora diamante
che saprà recare
effetto farfalla
il vento a favore,
setoso di sabbia.

Ultima profeție (lui Peter Deunov)

Nici un fir de păr nu va cădea din capul
neprihăniților, spatele pisicii
îndreptat spre orient,
căpșuni la masa ultimei profeții
răsturnate de nonsens,
o schijă de sticlă
diamant acum
ce va ști aduce
efectul fluture
vântul favorabil,
mătăsos de nisip.

Blu

Palpitano i minuti
nel pomeriggio essudato,
fiori di cicoria
coloran l'aria
e secca nella gola
l'ultima goccia di vișinată.
Agata blu il cielo
che dalla stanza s'apre
e spiega il ruolo
che una vita ci diparte.

Albastru

Palpitează minutele
în după-amiaza asudată,
flori de cicoare
colorează aerul
și se usucă în gât
ultima picătură de vișinată.
Agat albastru cerul
care din odaie se deschide
și explică rolul
care o viață ne desparte.

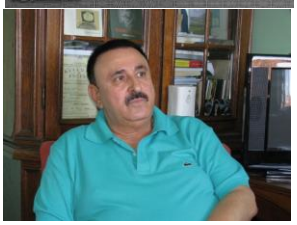

Dumitru CERNA

CLARA

Păuni sub arcade visând plângeau în somn
Şi tot în somn surâde în diamante vara

ce palidă-mi se-arată din labirinturi Clara
înveşmântata nopţii în galben monoton

şi primenind cu încă al lacrimilor duh
spală la rându-i trupul iordanului văzduh

spre-a limpezi văpaia la căpătâi de stele
chiar dacă moartea-ţi pândă din roşii mântuiele

şi cât de-ndrăgostit erai atunci de Clara
ce vară viscolită-n amin te cuprindea

parfumul ei întoamnă linările şi zarea
căci răvăşit de spaime trupul cădea molcom

şi surâdea în noaptea ademenirii Clara
Păuni sub arcade visând plângeau în somn

ZIOREL DE BALADĂ

Ziua-mi vine greu să fiu prea sfios şi-adânc de viu
Cum e piatra în pustiu şi ochiul tău plâns căpriu

Cu umbletul străveziu spumegând liliachiu
În cuvântul grijuliu ziua-mi vine greu să fiu

Ziua-mi vine greu să fiu precum cucul cafeniu
Sângerândă sângeriu în graalul vişiniu

MĂCIN

Dunărea e domoală la Măcin ademeneşte doar băieţii cuminţi
Şi din buric turcoaicele fierbinţi se unduie pe malul coralin

Geamiile se-aprind de la sărut e freamăt de vanilii pe-nserat
Un turc incandescent a-ngenunchiat brun murmurând din trupul ne-nceput

Un pelican s-a-mpotmolit în val îndrăgostiţii par nuferi plutind
Peste oraş miresmele se-ntind ca plaurii ce-alunecă-n aval

În zori de zi doar Kiazim cântând din cobza lui desferecată-n roz
Îndeamnă de din zbor un albatroz să treacă Fluviul la Ghecet dansând

Măcin Măcin oraşul florescent întâiul care m-a înfiorat
Tot orientul pare ferecat în trupul meu candid de-adolescent

SIMŢUL CARE VA VENI

dansul poemului ce desfătare
muzica de clavecin atingând alene
tivul de catifea al destinului

o pământurile s-au clătinat
ca înaintea celeilalte călătorii
ne vom desprinde lin de imperfecta durere
către tulburătoarele adâncuri

şi vom semăna tot mai mult cu rădăcinile
ne vom amesteca în infinitele lor căutări
şi nu ne vom împotrivi

ci vom sorbi împreună tăcerile
din simţul cel care va veni

LA O CAFEA CU PETRU POANTĂ

Bună dimineaţa Petre
Candidul meu zeu şi prieten
Vine septembrie iar
Când cafeaua din cana ta se va clătina în zahăr

Şi tot astfel poemele noastre
Ca nişte bărci priponite în larg
Şi tu tot privindu-le atent de parc-ai amâna
Să vezi cum se-apleacă-n van şi ceaşca mea

PIAŢA FÂNULUI

Blaga şi taina fânului
vecinicia
cată urmă gotică a iubirii
şi câtă mireasmă-a pământului
străluminat
ca un boghi aliturgic
pe creasta dealului străvezie
rugăciunii din tăceri te dedai
şi Clujului
ce măreţie

BALADĂ

Noaptea-mi vine greu să mor ca frunzele de mohor
Când le clatină uşor tremurul pietrelor

Ca sămânţa viselor spulberată mov de dor
Prin picurii din urcior noaptea-mi vine greu să mor

Noaptea-mi vine greu să mor ca umbra de cerşetor
Când coboară luna-n nor şi cucul plânge în zbor

(*din vol. „Simţul care va veni" - 2014)*

Lucia PĂTRAȘCU

Eden în cădere, de Petre Rău

Volumul de versuri *„**Eden în cădere**”,* Editura InfoRapArt, Galaţi, 2012, 102 pagini, cuprinde 82 de poeme semnate de scriitorul ***Petre Rău.***

Este volumul de versuri cu care **Petre Rău**, un suflet care-şi dezvăluie iarăşi şi iarăşi latura poetică, adevereşte ceea ce spunea Jan Skacel *„Poeţii nu inventează poemele / Poemul e undeva, acolo, înăuntru / De foarte, foarte mult timp, el e acolo, / Poetul nu face decât să îl descopere”.*

Însuşi titlul volumului, o metaforă sensibilă a unui *eden* ce stă să se piardă, exprimă o nelinişte pricinuită de iubirea risipită dincolo de vremuri: „***mi-e tot mai dor să nu merg pe câmpul pierdut / iubita mea de dincolo de vremuri / te mai ating şi mâine retrospectiv cu gândul***” (**te-ai schimbat**, pag.23). Poetul se simte un însingurat, pentru el singurul *eden* posibil rămâne lumea cuvintelor, cu ajutorul cărora temele abordate despre existenţă, viaţă, moarte, Credinţă, iubire, Univers, devin tot atâtea motive lirice care populează versurile sale.

Pentru acest romantic, iubirea, de orice fel ar fi ea, rămâne tot acolo, în interiorul său! Peste versurile acestui mare *iubitor*, sentimentele vin năvalnic, curgând peste timp, fără să le poată opri nici atunci când ***„doar nebunii lumilor nemărginite mai pluteau în mintea mea***” (**îngrijirile mele**, pag. 75), fără a mai simţi nevoia să le oprească: ***„grijile mele să curgă ca râuri sub clipa mea de călătorie măruntă”*** (idem). Poate că o anumită circumspecţie cauzată de apusurile inevitabile ***„singura speranţă ca viaţa mea să ia făptură /.../ dar ce folos că-i târziu”*** **(în timp**, pag. 63) îl îndeamnă să se analizeze, să-şi facă un fel de bilanţ al trecutelor şi viitoarelor certitudini: „***mi-ar fi plăcut să schimbăm între noi curcubeie / soarele să-l facem la loc ipotenuză***” (**mathematica mea**, pag.52). Ca în dulcele vers al doinei *Ană, zorile se varsă*, poetul simte trecerea implacabilă a timpului şi nevoia unei aşezări „***m-au prins zorile iubito tu dormind iar eu visând /.../ aventuri nu mai există, ce-a rămas e doar iubire /.../ să rămână-n lumea asta doar iubirea şi noi doi”*** (**m-au prins zorile iubito**, pag. 88). Ca într-o subjugare definitivă pe câmpul iubirii, unde coexistă doar ***„talpa ta, inima mea floare roşie de mac /.../ sub un cer de smoală crudă”*** (**cer de smoală**, pag. 86), pentru a fi convingător, poetul spune: „***am greşit pesemne / gata iubito / nu-mi mai pun nicăieri semnătura***” (**iluzorica mea semnătură**, pag. 59). Preferă să rămână înscris în geometria universului său propriu ***„universul acela nici paralel nici / perpendicular / nici măcar secant cu mine ci / doar invers***” (**scriu poveşti de amor**, pag.5), înţelegând că la un moment dat cele două destine pot deveni paralele, dar măcar din când în când speră să afle dacă eventualele întâlniri vor mai putea fi *unghiuri interne de aceeaşi parte a secantei* de iubire*: „**dar deie-mi şi o femeie / să n-o las să se plictisească / fi-voi cu ea nopţile / dar şi restul de zile / sub măr”*** **(deie-mi o femeie**, pag.37).

Poetul se resemnează parcă, „***nu mă mai răscol iubito / promit fiecare tăcere s-o tac”*** (**nu mă mai răscol**, pag.43), după ce versurile sale trec în revistă iubirea

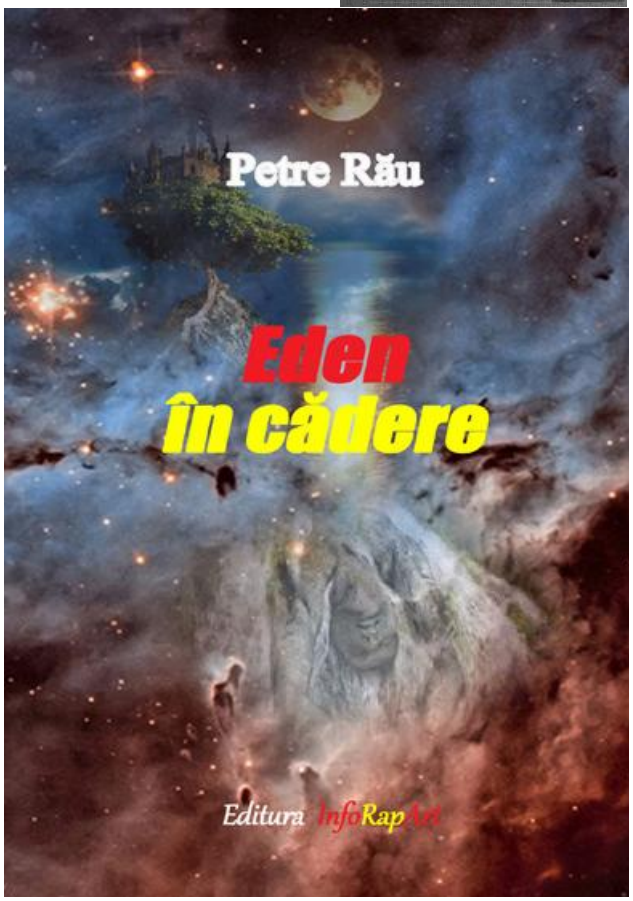

pătimaşă „***ţin ramuri pe umeri şi salt de fecioare*** / ***în minte apar feminine subţiri”*** (**ochi umeziţi**, pag. 89), răzvrătită adesea, pentru neîndestulări reale sau închipuite: „***să ştiu una / să ştiu că tu ştii / că eu ştiu că nu mă iubeşti / deşi obişnuieşti din când în când să tragi alarma***” (**caută-mă**, pag. 42). După ce analizează câteva forme de evadare sau neantizare să nu mai ştie lumea „***că el e acela care s-a suspendat mişeleşte***” (**spânzuratul**, pag. 61), rămâne la credinţa sa de suflet în puterea izbăvitoare a scrisului. Ca o dorinţă supremă spune: ***„să vină la mine toiagul / cu-al său înţelept univers / aducă-mi iubita şi magul / şi totul cuprins într-un vers***” **(să vină la mine toiagul**, pag.87). Ruga sa către Dumnezeu are alte valenţe decât cele obişnuite: „***doamne zic eu cel de toate zilele / chiar aici chiar acum chiar mie / îndulceşte-mi cuvântul nărăvaş / pentru mine pentru o mie ca mine”*** (**poetul cu telecomanda,** pag. 71).

Aşa cum arată criticul Dumitru Anghel, volumul „**Eden în cădere”** este „*un poem uriaş despre iubire ca izbăvire a păcatului ancestral salvat de puritatea şi necesarul perpetuării speciei umane... o carte de poezie pe portative lirice moderne, cu o prozodie modernă şi ea, chiar prea modernă (!), cu un tip de versificaţie cu care poetul Petre Rău şi-a asumat riscul unui disconfort al lecturii pentru unii cititori”.*

„**Eden în cădere**”, cu vorbe tulburătoare de iubire, ca strigătul disperat al unui pescăruş aflat înaintea furtunii este fără îndoială o carte ce trebuie citită şi recitită, dând astfel acestor versuri sămânţă de renaştere în simţirea fiecăruia, de sălăşluire în inima

(continuare în pag. 26)

(urmare din pag. 25)

noastră şi de primire a autorului în nesomnul nopţilor noastre. Căci dacă acceptăm „*că nu iastă alta şi mai frumoasă şi mai de folos în toată viaţa omului zăbavă decât cetitul cărţilor*” (şi trebuie să recunoaştem că aşa este!), atunci lectura acestor *„Poeme care divulgă întâlnirea cu sine a poetului visător până la sfera lumii înseşi”,* cum le consideră poetul Aurel M. Buricea, rămâne o desfătare! Pentru poetul Petre Rău nici nu poţi alege dacă scrisul practicat de domnia sa atâţia şi atâţia ani a fost o bucurie sau o osândă, al cărei fruct amar se îndulceşte încă... Căci, aşa cum spunea Tudor Arghezi, făcând referire la nevoia de a scrie: *Osânda nu se schimbă. E pe viaţă!* Pe viaţă rămâne dragostea domnului Petre Rău pentru scris. Al său sau al altora!

Denisa Lepădatu – Simfonia cuvintelor inocente

Editura InfoRapArt, Galaţi, 2014

Volumul **Simfonia cuvintelor inocente** al tinerei scriitoare **Denisa LEPĂDATU** înmănunchează în cele 64 de poeme o gingaşă *„**scrisoare de dragoste”*** închinată artei scrisului, chemării sale spre această bucurie şi, nu în ultimul rând, oamenilor care o însoţesc pe acest drum.

Pentru că poeta însăşi recunoaşte: *„Scriu atunci când în inima mea stau aşa frumos aşezate cuvintele, dar nu reuşesc să le spun. Îmi place mai mult să scriu decât să vorbesc. De multe ori mi-a părut rău că nu am spus tot ce am gândit. Mereu îmi promit că data viitoare voi fi altfel. Oare, când?”* O întrebare serioasă pe care şi-o pune această poetă născută într-o copilărie ce trece spre viitor prin *„**şoapte de catifea**”*, în timp ce adolescenţa îi bate în fereastră cu *„**albul şi roşul / primăverii**”* (**Diafane vise**, pag. 15), pe care o simte cum *„**aleargă / nesfioase gânduri**”* (id.). Este o adolescenţă cotropită de întrebările inerente vârstei care a intrat în anotimpul căutărilor şi al înţelegerilor: ***„...tălpile se desprind / de pământ / şi încet-încet / plutesc /.../ de la copilărie la adolescenţă***” (**Înţeleg cine sunt eu**, pag. 40)

Chiar dacă aceste căutări ***„...azi / am mai făcut un pas / către vârsta aflată la cea mai înaltă / altitudine***” (**Priveşte-mă în oglindă**, pag.10), încă se împletesc cu lumea poveştilor *„**însufleţita prinţesă / alunecă pe sferele valuri /.../ lăsând semne pe fiecare zid**”* (**Prinţesa din port**, pag.12), ca într-un joc de şotron, poeta invită cu generozitate pe fiecare cititor să fie martor la toate trăirile sale sufleteşti. Fie că se joacă cu literele, constatând *„**că e numai e nu e / e un cuvânt întreg / ca toate cele / iar m nu e m / ci doar o mângâiere**”* (**Ai călătorit printre litere vreodată**?, pag.5), fie că împleteşte gânduri în lumea silabelor *„**mi-am privit muza /.../ când eu împărţeam în silabe / traiectoria universului”*** (**Vreau să mă nasc**, pag.14), dorind să ţeasă frumuseţi noi, devenirea sa este pecetluită, oferindu-i şansa ***„de a păşi prin iarba / altei lumi / mai albastre” (*Când mi-ai scris,** pag.51**).**

Adolescenta recunoaşte că este dornică să intre în această lume minunată *„**am multe întrebări / să-ţi pun / în fiecare zi ating necunoscutul / şi-l deschid cu răbdare / să aflu ce cuprinde*** (**Strigă-mă,** pag. 8) şi, ca

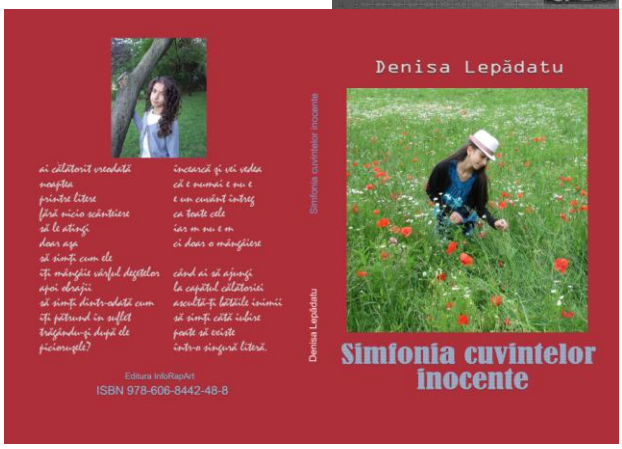

un copil cuminte învăluit în mirările începu-tului, ascultă glasul atotştiitor al *„**împăratului**”* care-i descifrează că *„**orice mirare a mea / e scrisă / pe frunzele aplecate / ale vieţii**”* (**Frunzele vieţii**, pag.33), pentru că *„**atingând literele / ascunse sub frunzele / răsăritului /.../ se ivesc / zâmbete legănate / de braţele înmuguritei / primăveri”*** (**Am coborât din poveste**, pag.32), în care vor sălăşlui *„**două nopţi de vară / una senină şi una ploioasă**”* (**Spectacol de vară,** pag.37).

Fără a se rătăci în spaţiul temporal de *ieri, azi*, *mâine*, Denisa Lepădatu priveşte cu încredere viitorul *„**cum se hrăneşte / din mâinele ce creşte / în albastru”*** (**Caut alt final**, pag.39), ştiind că, deşi se simte ***„aceeaşi fetiţă / care sădeşte poeme / între roiuri stelare***” (**Înţeleg cine sunt eu,** pag.40), o fetiţă care ia *„**în braţe / ursuleţul**”* (**Ultimul spectacol**, pag.43), în drumul său între *„**jumătăţi de zi / stau în acelaşi loc / cu jumătatea nopţilor / în care eu nu dorm*** (**Vis**, pag.48), gândurile devenirii sale, când *„**puştoaica din mine / şi-aşază rădăcinile / în tot ce-ai sădit*** (**Aştept primăvara,** pag.65), se îndreaptă spre omul care ***„ia cuvintele mele / şi le-ascunde sub pernă / păstrându-le pentru mai târziu”*** (**Pentru mai târziu,** pag.41). Este persoana importantă din viaţa ei, cel care a recunoscut raritatea acestui talent special şi a deschis pentru evoluţia sa tainiţele ferecate ale creaţiei, ocrotind acest lujer sfios să se poată deschide spre lumina frumuseţii şi a împlinirii lirice. *„..**legănându-te pe rândurile / prefeţei mele /.../ ai strigat /.../ construieşte castele din frunze / şi amintiri”*** (**Ştiu să cânt nemurirea**, pag.54). După ce a învăţat să cânte nemurirea, aşa cum singură declară, Denisa Lepădatu doreşte să *„**doarmă pe o frunză /..../ alergând printre vise”*** (**Să dorm pe o frunză** - lui Petre Rău, pag. 53), dăruind tuturor bucuria împlinirilor sale *„**dacă vrei îţi pot dărui / şi ţie / o pereche de aripi / hai să fim fluturi”** (**Hai să fim fluturi,** pag.52).

Volumul de versuri **SIMFONIA CUVINTELOR INOCENTE,** scris de poeta **Denisa LEPĂDATU,** m-a chemat să ascult şoaptele. Erau ***şoapte de catifea*** şi, precum florile în grădinile vieţii, s-au prefăcut în ***şoapte esenţiale,*** pentru a putea cânta împreună ***simfonia cuvintelor inocente***!

Felicitări, Denisa Lepădatu!

Noni-Emil IORDACHE

vrând-nevrând oareşicând

{{ toa-te ce-le câ-te ies din Dum-ne-zeu
sunt poli de vi-zi-u-ne co-lo-sa-lă }}

as-ta mi-ar mai lip-si!

: în-că nu con-cep să te pierd ast-fel
să cu-leg pie-tre
ca-re îşi ţin res-pi-ra-ţi-a
să nu zdrun-ci-ne a-e-rul de pe ma-sa
tă-ce-rii

noi
doi
am stră-puns stri-gă-te
fă-ră cor-puri ca-re pe-da-lea-ză
[[vor-besc a-ici de o hi-per-sen-za-ţi-e
de-ter-mi-na-tă
du-re-roa-să]]
săl-ba-tic şi bar-bar

spu-neam:
Tim-pu-le, în-chi-de cu-loa-rea de gri
în gal-ben
şi dă-ne sfori
[[tot a-co-lo]]
pe ca-re să ne bu-bu-im tai-ne-le!

: sil-hui în-că
ne în-cur-căm ca niş-te ga-le-rii de de-mult

le-ge-ne(-)ne jghea-bu-ri-le
spe-ran-ţei şi
băr-cu-ţa sub-te-ra-nă a me-to-dei cla-si-ce
de
iu-bi-re!

în gân-dul meu
nu ai gân-duri. las' că te în-gri-jesc eu
în rit-mul meu
în-(tr-un) li-ghean de că-ră-mi-dă ro-şi-e
cu pa-u-ze în-tre a-pă şi a-er
cu pes-te 69 vir-gulă 96 de li-te-re
pe ca-re nici treji
nu sun-tem si-guri că le re-cu-noaş-tem!

ca un joc de ping-pom

strofa albastră:
trăirile mele sunt flegme aruncate în spaime fără oase adânci
pe care
cineva vrea să le facă să trăiască. nu vreau să fiu fiind cântăriri de piatră ale aerului.

strofa neagră:
fiecare palmă pe care mi-am dosit-o-n palmă nu mai
crede vinul
că s-ar putea deschide în numele roşului. flori se vor deschide
pe orice loc vei sta.

strofa galbenă:
strălucitor
plâng căci sunt hărăzit pentru tine şi nu pentru mine. sunt
acea telegramă-lamă
lipită de tălpile pe tălpile pe care nu vei putea niciodată
să le vezi

strofa verde:
îmi mestec verdele în fluturi
spre cei rămaşi în urmă. port în braţe un port al unei jumătăţi de lume
fără frunte
şi sămânţă în care răsună magicul curent instalat
pentru cină. la volanul meu e timpul 17. cred în
verde

strofa albă:

strofa roşie:
nu vreau să mă mai înmulţesc cu nedumerirea formelor succesive
care nu încetează să uimească oamenii. uimite lacrimile mele sunt celule nervoase
cam milioane de atmosfere de-a lungul vieţii

strofa turcoaz:
întinzându-mă până la cot
tot nu simt frigul sau ploaia pe care
oropsita ţărână
le pârjoleşte pe coada ochilor tăi. iubirea noastră e macaz

strofa fără culoare:
am genele din laptele tre(i)cut direct prin sânge. vezi tu,
nu poţi privi în urmă
mult peste mine
mult peste timpanele pe care ne latră somnul

Cezarina ADAMESCU

ESENŢE DE MIR DIN UNIVERSUL FLORAL

GHEORGHE GURĂU, ***Mângâiaţi de ploi sunt macii***
Editura AXIS LIBRI, Galaţi, 2014

Cu o iscusinţă demnă de marii gânditori care cercetează neobosiţi împrejurul şi emit apoi axiome, Gheorghe Gurău este scriitorul care ştie să extragă esenţialul din banal, partea de celest din pământesc, pepita din muntele de steril, punând accentul exact acolo unde situaţia se impune, în chip firesc.

Nota predominantă este însă, sarcasmul, ironia fină, umorul, împrumutând de la genurile, atât de îndrăgite, cultivate cu perseverenţă: epigrama, catrenul, pamfletul, proza umoristică, fabula, cugetarea şi chiar genul rebusistic, exact atâta sare şi piper cât este nevoie pentru a-şi atinge scopul terapeutic şi moralizator.

Universul clădit de autor, fie în vers cu formă fixă, fie în proză scurtă şi iată, acum, în vers liber, cu eufonie discretă rezultată din rima întâmplătoare este cel cunoscut, filtrat prin ochiul de Argus şi trecut prin sensibilitatea şi agerimea condeiului unui scriitor care şi-a dedicat viaţa scrisului, fără să neglijeze creaţiile umoristice de tot felul care întregesc profilul acestui interesant autor.

Pulsaţia intimă a fenomenelor, dinamica firii careşi caută singură drumul, precum izvorul săpând în stâncă pentru a ieşi la lumină şi a se revărsa printre pietre, rosturile fireşti, aşa cum firească e iarba, răsărind peste tot pe obrazul pământului, sunt dominante ale liricii lui Gheorghe Gurău, învăluită totodată în aburul cald al inspiraţiei, ca-n vălul de tul al visului şi amprentate de un duh de lumină străvezie şi tandră, promiţătoare de mângâieri cu semnificaţii spirituale.

O poezie stenică în care te aşezi comod, ca-n balansoarul din grădină, străjuit de pitici şi lămpaşe de licurici, unde sorbi adierile înmiresmate şi te îmbeţi cu aerul ozonat al Înaltului, înghiţitură cu înghiţitură.

Imagini diafane ţi se perindă pe ecranul paginii, imortalizate-n versuri sensibile care „curg" de la sine. Nota de mister este dată şi de jocurile iscusite de cuvinte, pentru că autorul este, în primul rând, un ludic.

Împrumutând misterul, simbolistica, logica de la genul rebusistic, autorul sintetizează, ajungând la esenţa fenomenelor şi a lucrurilor.

O revărsare de flori în pagină ne duce cu gândul la Dimitrie Anghel şi la inegalabilul Ştefan Octavian Iosif, cei care au „cultivat" liric, toate speciiile florale, încântând cititorul la vremea respectivă, dar, al căror parfum uşor vetust persistă şi azi în scrinul şi în lada de zestre a bunicilor, ori măcar în ierbarul copilului de altădată. Mătasea sidefie a unui crin presat, lângă obrazul păsării poemului...

Aparent simple, nepretenţioase, nesofisticate, aproape banale, poemele ascund subliminal înţelesuri adânci, cu formă axiomatică pe care poetul, nostalgic, le scoate la iveală la modul cel mai firesc: „*Tăcerea în negru ne ţine discurs, / Noaptea e doliul timpului scurs...*" ***(Lacrimi pentru timpul scurs).***

De altfel, marile taine ale firii se află în miezul celor mai simple lucruri şi fenomene, important e să le descoperi.

Ştiinţa aceasta a descoperirii esenţei în lucrurile cele mai neînsemnate, constituie o adevărată filozofie a vieţii, la care nu mulţi ajung. Ori cei care ajung parcurg un drum care are exact lungimea vieţii. Un paradox.

Frecvent, autorul foloseşte jocuri de cuvinte. În general, versul e scurt, 5-6 măsuri, cu rima pe versurile 2-4, cadenţa se respectă de la genul epigramistic şi se caută oarecare efecte eufonice.

De cele mai multe ori, autorul recurge la versuri eliptice, eliminând toate cuvintele de prisos, adverbe, conjuncţii, prepoziţii, pronume ş.a.

Ex.: „*Plouă cu petale, / ninge cu polen, / curcubeu în zale, / soare cu joben, / raze ireale, / cerul câmp eden, / plouă cu petale, / ninge cu polen"* (***Se revarsă zarea).***

Aceste scurte incantaţii par jocuri ritualice precreştine pe care fecioarele sau flăcăii la ţară, le intonau pe uliţe ca să alunge sau să cheme ploaia ori alte stihii ale naturii, însoţind cântecul incantatoriu cu o procesiune de paparude sau cu obiceiul numit caloianul, ori pentru a alunga ielele care prevestesc răul. De asemenea, acest gen de poezie se apropie de pastel, de rondel şi chiar de sonet, prin repetarea unor versuri la mijloc sau la sfârşit.

Finalul e o încoronare, o aducere de slavă a zeului Soare: „*Frumuseţi corale, / zarea-i un eden, / asfinţit în zale, / soare cu joben"* ***(Se revarsă zarea).*** Acest soare cu joben izvorăşte din tonul ludic folosit adeseori şi ne duce cu gândul la George Topârceanu. O anume puritate se degajă din aceste versuri, semn al înfrăţirii aproape simbiotice a omului cu natura.

Versurile urmează un traseu ascendent, până la un înţeles esenţial, de sorginte filozofică decurgând din chiar conţinutul lor: „*Ţine-mi loc / până mă-ntorc / ca să stau / la umbra lor, / pe soare dogoritor / să nu mor.../ Fă-mi te rog astă favoare / umbra e nemuritoare..."* ***(Teilor cinstire).*** Aici, până şi asonanţele au rolul lor, ca în cântecele populare sau jocurile copiilor pentru că le dă un farmec deosebit, tocmai prin aceste mici imperfecţiuni.

În întreaga lirică, poetul face elogiul naturii aidoma pasteliştilor clasici. Puţini sunt astăzi poeţii care mai scriu o poezie a naturii, a mediului încântător care te poate purta într-o lume feerică de poveste.

Finalurile sunt cu precădere filozofice, ele punctează ce s-a spus în discursul anterior, în sens concluziv, pilduitor şi uneori ţin loc de morală.

Strofele sunt rotunde şi conţin uneori versuri repetitive, care, pe lângă incantaţie eufonică, întregesc ideea, o accentuează, o potenţează.

Ele au fie 4, fie 5,6 sau 8 versuri din care, cel puţin 2 versuri au rimă.

Ochiul ager al poetului fixează pe retină, amănunte aparent neînsemnate, dar care relevă reguli ancestrale devenite rosturi, temeiuri naturale respectate de vietăţi şi de plante, într-o sublimă armonie terestră şi cosmică. Universul mic intrat în componenţa cosmosului nu se sustrage de la nici o regulă, pentru că numai aşa se poate menţine ordinea, armonia şi oarecarele echilibru care, dacă este perturbat, toate se tulbură.

Cadenţe coşbuciene şi topîrceniene fac ac-

(continuare în pag. 29)

(urmare din pag. 28)

cesibilă lectura poemelor lui Gheorghe Gurău, fără a ajunge la performanţa stilistică şi eufonică, dar şi la valenţele umoristice ale celor doi înaintaşi, ale căror capodopere lirice încântă şi astăzi, cu toate că au fost scoşi din canon.

Versurile sunt frumoase fără motiv. Sunt frumoase şi atât, fără să revendice o finalitate zdrobitoare, de valoare universală care să aibă pretenţia de a schimba lumea. Se ştie că poezia nu schimbă lumea, dar ajută la înţelegerea şi acceptarea ei, la adaptarea la legile ei scrise şi nescrise.

O temă recurentă e cea a cerului cu nori, care cerne de sus, boabe de rouă prefăcute în lacrimi.

Cerul este arareori azuriu. Cel mai ades este întristat, obosit, plumburiu, cenuşiu, supărat, „*Norii se adună / şi e mult mai frig"*, stelele dorm, luna e somnoroasă.

„Ploaia plânge / în rafale inegale, / de sus norii / plâng, îndelung, / se-ntristează, lăcrimează / şi se strâng / plângând a jale, / pale, colo-n vârf de dealuri, / iar şuvoaiele mortale / rup din maluri..." ***(Plâns de neputinţă).***

Nu numai ploaia plânge, ci şi toamna: *„Plânge toamna / prin grădina obosită, / o ţinută răvăşită / o cuprinde, / se agaţă, / cu eforturi se întinde / ca prin ceaţă / să reziste...// Frunze moarte / pe sub ramuri dezgolite, / de furtună răvăşite / loc îşi cată / prin răcoare, / atmosfera-i încărcată, / vor, se pare / să reziste...// Zile scurte, / plâng copacii în grădină, / cer lumină, / nopţi ce-nseamnă / suferinţa-ntunecată, / voci confuze / îi îndeamnă / să reziste...// Plânge toamna, / nu se-ndură / şi loveşte în natură..."* ***(Plânsul toamnei).***

S-ar zice că Gheorghe Gurău sapă la suprafaţă după aurul din adânc. Aurul, rareori iese la iveală. De aceea şi truda trebuie să fie neostoită.

Uneori se zăresc sclipiri, ca de licurici, ale comorii din măruntaiele pământului. Dar, până la comoară mai e mult de săpat. Important e să găseşti filonul şi să mergi pe urma lui. Nu se poate să nu descoperi comoara care, cu cât e mai adânc înmormântată, cu atât e mai preţioasă.

Pescarul Gheorghe Gurău aruncă mreaja. Printre sutele de chitici, poate fi şi peştişorul de aur.

Ca pe orice creator (îndeosebi poet), pe Gheorghe Gurău l-a sedus, nu o dată, „***Jocul de-a eternitatea"*** – dar fiind „*prizonierul clipei trecătoare"* – e nevoit să-şi înceteze jocul în timp şi să aprecieze „*doar clipele pe care / mai simt că le-am trăit..."*

Şi dacă nu plouă îndeajuns peste fire, se face iarnă până şi-n cuvinte. Iarna care e o povară la fel de grea pentru suflet ca şi ploaia necontenită: „*Şi va fi iarnă geroasă, / vai ce iarnă cu omăt, / ţurţuri atârnând pe casă, / cu îngheţ, / vânt de-ndărăt.../ Vor urla lupii la Lună / semn că iarna / asta nu-i bună...// Şi va fi iarnă cu stele, / spulberi de vânt / şi ninsori rebele, / nopţi întunecate, ger, / iarnă-ntr-un cuvânt.../ Vor cădea din cer / zăpezile grele / pline de mister...// Şi va fi iarnă pustie, revărsări de nea / pe uliţe negre, / precum o stihie / va fi vremea rea.../ Ce iarnă năbădăioasă / cu îngrămădiri / de ţurţuri la casă...// Şi va fi iarnă polară / ce mai iarnă, / grea povară / în inima mea..."* ***(Şi va fi iarnă-n cuvinte).***

Joc de flori, Joc de culori, Jocul de-a eternitatea, Jocul de-a razele de soare, Jocul de-a tic-tac-ul, Jocul de-a nemurirea, Jocul de-a uitarea, toate acestea scot la iveală un spirit ludic, o iscusinţă de a mânui cuvintele astfel ca acestea să-i facă jocul.

„Iubita florilor stăpână", „Iubita mea măiastră"; „iubita mea înfloritoare" – sunt apelativele cu care poetul vrea să-şi înduplece iubirea. Uneori, cuvintele au o încărcătură deosebită, ele nu sunt numai duioase, balsam pentru suflete, ci pot fi şi grele, neiertătoare, dure, pot fi chiar o povară: „*în timp maculate, / sunt litere grele / de ură pătate"* ***(Vorbe grele).***

Se pare că luna e astrul care-l fascinează pe poet şi atunci când „*natura-nchide ochii / ascunşi pe sub pleoape..."* ***(Lumina din beznă).***

Luna – „*în galben îmbrăcată"* trimite „*irizări pe pământ"* ***(Lumina din beznă).*** E un tablou feeric care probează romantismul poetului, aşa cum reiese şi din poezia „***Melancolie în culori".***

Culori predilecte; mult cenuşiu, fumuriu, gri, albastru, ruginiu, plumburiu.

Ex. *„pădurea-i cernită şi sumbră"; „seara-i ca o umbră"; „aerul gri"; întinderea albastră"; „toamna-i ruginie"; „noaptea-i înfrigurată"; „luna e opacă", „atmosfera-i plumburie"; „melancolia e regină"; „ramurile-s goale"*, frunzele fluturând, ş.a. o întreagă atmosferă bacoviană ce trădează firea poetului.

De asemenea, soarele e scump la vedere, îşi adună *„razele pierdute / în eter / se lansează umbră / pe pământ, / negură şi ploaie, / negură şi vânt..."* ***(Vreme cu durere).***

Până şi „*Boarea ca o mângâiere / devenind / întristare şi durere, / dor nestins, / amintind despre tăcere, / timp pierdut, / adiere, / boarea ca o mângâiere"* ***(Melancolie...)***

Pentru Gheorghe Gurău „*Boarea, vântul, ploaia / poezie"* - au acelaşi efect, „*producând melancolie..."* ***(Melancolie).***

În această atmosferă pluvioasă, ostilă, poetul descoperă că: „*E-o lume săracă, / opacă, / de ger, promoroacă" (****Noapte înfrigurată).***

Şi peste toate acestea „*Se-adună în haită toţi lupii şi urlă, / din turlă / ies cucuvele / şi, răguşite, ţipă şi ele, / vestesc cine-o să moară, / se zburătăceşte / şi câmpu-negreşte / o cioară...// E viscol, e frig şi întunecare, / dinspre zare / o noapte cruntă se anunţă, / se renunţă / de tot la ieşire, / stă satul în amorţire, / lumea în casă se-adună / ce noapte nebună..."* ***(Noapte înfrigurată).***

Sentimentele poetului sunt în totală consonanţă cu atmosfera, se ştie că poeţii sunt depozitarii tristeţilor de toamnă. Corespondenţa dintre ploaie, cer plumburiu, vânt, ceaţă, viscol, stihii dezlănţuite şi furtunile sufleteşti ale autorului este evidentă, el nu se dezice. Şi, de altfel, n-ai cum să fii fericit, când afară tună şi fulgeră.

Şi cum să nu-ţi picure melancolie în suflet, când: *„se-oglindeşte-n apa / lină, semiluna / printre trestii plângătoare / zi-lumină..."* ***(Semiluna la strâmtoare).***

Abia spre sfârşitul volumului are loc dezgheţul şi atmosfera se însenineză, iar roua devine caldă: *„Simt primăvara / cum mă scaldă / în cântece de păsări, / în muguriri de viaţă, / în stropi de rouă caldă, / şi cum mi se inundă / retina obosită / cu petice verdeaţă...// Simt soarele / cum mă des/cântă / în raze prelungite, / în baie de lumină, / în mângâiere sfântă, / şi cum îmi des/creţeşte / memoria tăcută / un zumzet de albină..."* ***(Simt primăvara cum).***

Apar „*străfulgerări / de raze amorţite, / pornite*

(continuare în pag. 30)

Marin IFRIM

Poezie "picuită" cu har...

Categoric, Lucreţia Picui face parte din categoria rară a poeţilor sentimental-rafinaţi, ca să folosesc o sintagmă brevetată de regretatul critic literar Radu G. Ţeposu. Biologic, autoarea ar aparţine Generaţiei 80, scrisul acesteia însă, spune altceva. Dacă Optzeciştii, câţi or mai fi în exerciţiu literar, dau semne de blazare, colega noastră de generaţie scrie versuri uşor atemporale, netentate de gratuităţi ludice, încărcate de înţelepciunea celui care, într-o manieră uşor cioraniană, conchide fără echivoc:"*Din prima zi învăţăm să pierdem. / Niciodată nu recuperăm nimic. / Niciodată nu bănuim / că-ntr-o zi, în amurg, / ne vom cântări toată viaţa. / Părerile de rău ne rămân / nerăscumpărate. / N-am iubit ce aveam de iubit, / N-am trăit ce era de trăit". (*"Pierdem", pag. 75). Cam aşa "sună" poezia autentică, versurile care fac sigură trecerea de la minte la suflet şi invers, fără zorzoane stilistice, fără volute retorice epatante.

Poeta Lucreția Picui

Nu ştiu dacă volumul "Fără anestezie", apărut la Editura Tiparg, în 2011, e cartea de debut editorial al Lucreţiei Picui, însă, citindu-i cu atenţie cele 68 de poeme, constat că autoarea are o experienţă literară clară, o cultură bine asimilată şi o reţetă aproape instinctuală a cromatizării imaginilor liricizate: "*M-am descifrat, filă cu filă, / adâncindu-mă-n mine / ca să ajung la miezul / cuvintelor neîncepute, / nerostite, nevăzute, / ascunse ca un sâmbure / în carnea dulcelui fruct. / M-am înfăşurat / ca pe prunc în imaculatele / scutece moi de zăpezi, / Mi-am înmuiat sufletul / adânc, între scoarţele calde, / şi-am respirat, curate, bucuria / şi-nţelepciunea vieţii întregi*" ("Eu…cartea", pag. 41).

Caracteristica dominantă a versurilor este iubirea, cu toate "cutumele" şi "anexele" sale: singurătatea, dorinţa, revelaţia, tăcerea, visul, aşteptarea, împlinirea, bucuria etc. Iată şi un poem demn de orice antologie serioasă a poeziei româneşti contemporane, un poem pentru care autoarea ar fi putut fi invidiată chiar şi de inconfundabilul Marin Sorescu: "*Doctore, / mi-am fracturat sufletul, / s-a împiedicat de o privire ascuţită, / s-a răsucit în toată dragostea lui / şi şi-a frânt o aripă! / Hai, pune atele sau coase cu sfoară / ce-a mai rămas! / Coase! / Nu mă lăsa infirm, / nu mă rupe de mine! / Coase şi spune-mi / cine în mine se revarsă prin ochi, / fără anestezie? / Cum am ajuns / să-mi fiu străină mie / şi cine m-a smuls din mine, / doctore?".* ("Fără anestezie", pag. 48).

Aş mai remarca, la această frumoasă carte, calitatea hârtiei tipografice şi grafica profesionistă realizată de Tatiana Iulia Ciurea, artist plastic, membru al Uniunii Artiştilor Plastici din România.

(urmare din pag. 29)

dintr-un soare / adormit, / brăzdează-un cer / prins la strâmtoare / între prezentul efemer / şi răsărit.../// Recuperări, / o rază de lumină lină, / din cenuşiul firii prelins, / imaginea înceţoşată / din grădină / precum natura moartă, / când soarele s-a stins..." ***(Pete de lumină).***

La ceas de bilanţ provizoriu, poetul decide să ia-n piept „***Drumul amintirilor".***

Şi prin acest ecran al amintirilor, poetul dă glas regretelor că nu a ştiut să-şi făurească alt destin şi că lasă prea puţin în urma lui. Şi parcă aude un „*Plâns de natură / oftaturi / şi jale şi chin"* ***(Plâns de natură).***

Poemele au, în mare măsură un ton sumbru, elegiac, de rapsodie tristă şi doar câteva sunt mai senine şi răzbate din ele o rază, în „*Duminici cu parfum / de tei / pe trotuare, / pe alei, / model de sărbătoare.../ duminici ce îţi ies / în cale / şi te primesc / cu izul lor / dumnezeiesc..."* ***(Frumoasele duminici).***

Frunzele triste, *„lacrimi / reci,/ stropi, întristare", norii plumburii, „bruma albă / care stă să cadă / prambul la zăpadă, / spaima frunzelor târzii / stând să cadă..."* ***(Rapsodie tristă)*** – atestă sorgintea bacoviană a poemelor acestui autor.

Dar poate cea mai tristă poezie este ***„Imagine sumbră"*** – *„Fumuriu / e aerul din jur / străbătut / de pâlcuri de răcoare... / (...) // Faţa Lunii / se întrezăreşte / disipată / în ceaţa trecătoare.../ Umbra rece / îi acoperă pe rând / ridurile, / semne de durere clare.../ Se contractă / cerul ce-i de neclintit / şi îndurerat / de-această schimbare... / Stelele / îl părăsesc la greu / suferind / de-atâta întristare..."*

Întoarcerea la copilărie este un refugiu la care poetul recurge adesea: *„Iar de-ar fi să pot s-aleg / altfel ca să fie / mi-aş dori ca să trăiesc / prin copilărie."* ***(Dorinţă de viaţă).***

Se ştie că orice umorist este un poet, însă ceva mai trist. Gheorghe Gurău, după ce şi-a exersat îndelung condeiul în genul umoristic, fie proză, fie epigramă, dovedeşte pe deplin acest adevăr.

Dar poate, ca să menţină terezia în echilibru şi să nu cadă într-o extremă.

Poezia lui e matură, conştientă de sine, purtând pecetea clasicilor de gen şi oglindind stările prin care trece creatorul, în strădania lui de a se depăşi pe sine, spre o altă şi altă treaptă de lumină.

Gheorghe GORINCU

ŞCOALA ROMÂNEASCĂ GÂNDITĂ ŞI ORGANIZATĂ DE CEL MAI ILUSTRU MINISTRU AL ÎNVĂŢĂMÂNTULUI ROMÂNESC, SPIRU HARET

PROGRAMELE ŞCOLARE ŞI DISCIPLINELE DE ÎNVĂŢĂMÂNT (XII)

După cum se cunoaşte Şcoala Normală, ca instituţie publică de învăţământ, cu un statut special, a fost legiferată în anul 1898, odată cu învăţământul secundar şi superior.

În aceste condiţii, odată cu definitivarea statutului şi cu regulamentele de funcţionare ale instituţiei, au fost concepute şi prevederile programelor şcolare, precum şi al categoriilor de discipline de învăţământ care să servească pregătirii viitorilor învăţători pentru mediul rural.

Aşa, de exemplu, în perioada 1930-1941, pe care de altfel am cunoscut-o ca elev al învăţământului haretian şi confirmată şi de către fondurile arhivistice ale vremii, existau ***şase grupe de discipline de învăţământ*** corespunzătoare cerinţelor economice şi social-culturale din mediul rural, cu următoarele titluri: ***1. Educaţia sănătăţii; 2. Educaţia ştiinţifică şi practică; 3. Ştiinţele agricole; 4. Educaţia literaro-filosofică; 5. Educaţia artistică; 6. Educaţia moral-religioasă şi cetăţenească.***

Să le luăm pe rând. Pentru ***Educaţia sănătăţii*** au fost prevăzute ca discipline de învăţământ: *Igiena şi medicina,* precum şi *Educaţia fizică.* Interesant ar fi de reţinut şi faptul că, la definitivarea obiectelor care urmau să facă parte din acea primă grupă, s-au avut în vedere şi unele lucrări de specialitate publicate în acea perioadă care să servească la documentarea suplimentară a cadrelor didactice, cum au fost: ***Medicina şi farmacia în trecutul românesc,*** în trei volume, lucrare publicată începând cu anul 1935 de către Pompei G. Samarian, iar pentru Educaţie fizică exista exemplul echipajului de bob două persoane (Alfrim şi V. Dumitrache) care, la 7 februarie 1934 cucerea titlul de campion la Engelberg şi altele.

Henri Coandă

În cadrul grupei ***Educaţia ştiinţifică şi practică*** erau prevăzute ca discipline de învăţământ: *Ştiinţele naturale; Ştiinţele fizico-chimice; Matematica* şi *Geografia.* Şi pentru această categorie de discipline de învăţământ au existat câteva publicaţii care au asigurat cadrelor didactice posibilitatea documenttării suplimentare, cum au fost: ***Terra. Introducere în geografie ca ştiinţă,*** în două volume, de ***Simion Mehedinţi***, publicat în anul 1931, lucrare considerată drept prima sinteză românească în geografia modernă. În continuare, în anul 1934 au fost publiccate, printre altele, încă două lucrări care să servească în acelaşi scop, cum au fost: ***Variaţia rezistenţei la câmp magnetic,*** de către Şerban Ţiţeica, publicaţie devenită mai târziu clasică şi lucrarea ***Procedeu şi dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid,*** de ***Henri Coandă*** şi altele.

Constantin Brâncuși

Ştiinţele agricole, cea de a treia grupă, cuprindea disciplinele: *Practica agricolă; Contabilitatea; Cooperaţia; Gospodăria şi lucrul manual,* existând şi unele publicaţii care să fie consultate de către cadrele didactice interesate, cum au fost: ***Tratat de contabilitate*** de M.I. Mihăilescu, apărut în anul 1926, în cadrul căruia se analizează rolul contabilităţii în diferite domenii de activitate. În continuare, în anul 1930, economistul Gheorghe Zane publică lucrarea ***Economia de schimb în principatele române.*** Un an mai târziu, în 1931, George Butuceanu pune la dispoziţia cadrelor didactice de specialitate lucrarea ***Regiile autonome şi contabilitatea lor,*** cu referire şi la administraţiile publice locale.

Educaţia literaro-filosofică cuprindea un număr important de discipline şcolare care să asigure viitorilor învăţători pentru mediul rural cultura generală necesară, precum şi unele cunoştinţe pedagogice, cum au fost: *Istoria; Limba română; Limba latină; Limba franceză; Ştiinţe pedagogice* şi *Practica pedagogică,* iar pentru documentare suplimentară lucrările: ***Pedagogia generală,*** publicată în anul 1930 de către George G. Antonescu; ***Revista istorică română,*** publicată în acelaşi an, sub conducerea unui comitet din care făceau parte: C.C. Giurescu, P.P. Panaitescu şi G. Brătianu; ***Viaţa lui Mihai Eminescu,*** publicată în anul 1932 de către G. Călinescu; ***Istoria literaturii româneşti contemporane,*** în două volume, publicată de către ***Nicolae Iorga*** în anul 1934; ***Istoria românilor*** (trei

(continuare în pag. 32)

(urmare din pag. 31)

volume), publicată în anul 1935 de către C.G. Giurescu, precum şi ***Istoria pedagogiei româneşti*****,** publicată în anul 1941 de către Ştefan Bârsănescu şi altele.

Educaţia artistică, cea de a cincea grupă, cuprindea obiectele: *Desen; Caligrafie; Muzică vocală; Muzică instrumentală,* cadrele didactice având la dispoziţie pentru documentare suplimentară şi unele lucrări şi publicaţii cu un conţinut artistic, cum au fost: ***Revista lunară de literatură, critică şi artă,*** începând cu anul 1932, sub direcţia lui Zaharia Stancu, iar în anul 1934 Lucian Grigorescu realizează o serie de peisaje din sudul Franţei. Un an mai târziu, în 1935, ***Constantin Brâncuşi*** începe să lucreze la monumentalul ansamblu de la Tg. Jiu, consacrat eroilor căzuţi în primul război mondial, lucrare inaugurată peste trei ani, în 1938, cu cele trei opere: ***Poarta sărutului, Masa tăcerii*** şi ***Coloana fără sfârşit.*** Tot în anul 1932 ***Dumitru Ghiaţă*** începe seria de picturi pe motivul ***Ţăranii la târg.*** Construirea Arcului de Triumf de pe Şoseaua Kisseleff din Bucureşti, în perioada 1935-1936, încredinţată arhitectului Petre Antonescu, însoţit de un număr de şase sculptori, printre care Dumitru Paciurea, I. Jelea şi alţii a asigurat, de asemenea, o importantă sursă de documentare suplimentară artistică.

Dumitru Ghiață

În ultima grupă, ***Educaţia moral-religioasă şi cetăţenească*** erau cuprinse disciplinele de învăţământ: *Religia; Instrucţia civică; Dreptul şi purtarea.*

Pentru predarea acestor discipline în cele mai bune condiţii, cadrele didactice aveau posibilitatea să consulte conţinutul unor legi şi dispoziţii legale, precum şi a unor instituţii publice, mai ales cu referire la predarea disciplinei ***Instituţia civică,*** cum au fost: Legea pentru protecţia monumentelor naturii, în anul 1930; Legea pentru organizarea bibliotecilor şi muzeelor publice în fiecare municipiu şi comună urbană sau rurală, în 1931; Legea privind crearea fundaţiilor culturale regale din România, în anul 1933; şi nu în ultimul rând, Dispoziţia legală cu privire la înfiinţarea, în anul 1936, a ***Muzeului Satului*** din Bucureşti, unul dintre cele mai vestite muzee etnografice în aer liber din întreaga lume, cum găsim în documentele vremii.

Vasile GHICA

Despre aforismele lui Ionuţ Caragea

«*Ionuţ Caragea, poetul născut pe Google, tinde să devină scriitor total şi năvalnic. În doar opt ani, a publicat 30 de volume de: poezie, aforisme, science-fiction, eseuri critice, spiritualitate. „Sindromul nemuririi" este un volum de citate şi aforisme. Textele nu sunt grupate pe teme, ci alfabetic, sub forma unui dicţionar... intermitent. Experienţa autorului în acest domeniu este evidentă, cu toate că nu a fost deloc uşor: „Câte cuvinte am sărutat până la glezna unei metafore!". Conceptele, majoritatea definiţii, se coagulează disciplinat şi operativ. În preajma cugetătorului se simte permanent poetul. Cascadele de metafore colorează şi adâncesc ideea. Dragostea este „oceanul fără ţărm", „iubirea - râul de fluturi din care beau toţi oamenii însetaţi de zbor", „amintirile - epavele de pe fundul mărilor interioare". Ce mai aflăm? Că „eşti zeu numai în lumea pe care o creezi singur", iar „credinţa şlefuieşte miracole". Importantă este doar arta, pentru că reprezintă „modul de convieţuire reciproc avantajos între partea umană a unui creator şi partea sa divină". Peste tot gânduri adânci, îmbrăcate în haine strălucitoare. Combinaţii lexicale inedite croşetate cu siguranţă de maestru. Ici-colo câte un loc comun, ca un respiro. Umorul nu este obligatoriu, dar când există, prinde bine* »

Aforisme de Ionuţ Caragea din volumul Sindromul nemuririi (volum în pregătire)

• Amintirile - pumnul de pastile pentru cei care suferă de metastaza timpului.

• Oamenii caută în cărţi alinarea durerii care le-a stins glasul şi le-a prefăcut inima în cenuşă.

• Fructele din pomul cunoaşterii mai au şi viermi. De aceea este mai bine să fii prudent decât să fii lacom.

• Dumnezeu este arhitectul bolţii mele palatine, dar mi-a lăsat cuvintele să decorez teatrul acestei vieţi.

• Adevăratul pictor al cuvintelor este acela care îşi face autoportretul cu ochii închişi pe pânza imaculată a sufletului.

• De multe ori, iubirea este iluzia unei flori căreia i-am smuls toate petalele, cu propriile noastre gânduri negative, când ea, de fapt, nici măcar nu îmbobocise.

• Când eram mic voiam să mă fac Dumnezeu, dar nu bănuiam cât de greu este să rămâi Om atunci când eşti singur.

• Dumnezeu nu-şi trage niciodată sufletul, îl oferă necontenit.

(continuare în pag. 36)

Paul SÂN-PETRU

Cântec de absurd

Această osmoză de logos absurd
e-o mană-n pustiul ce tocmai îl zburd;
culoare cernelii, hârtiilor har –
şi tocmai când ursul juca-va pe jar!

Cuvintele-acestea-n hazard nălucit
Pupilelor oarbe nemaiclipit...

Ce bine-i prinde nucului

Ce bine-i prinde nucului, bătrânul
că are-un frate lângă umbra lui!
pe rând îşi ţin răcoare dintr-o parte
şi îşi mai cresc la poale nişte pui

Ce bine prinde nucilor când toamna
îi sunt stăpâni aceluiaşi covor
de frunze ruginite şi iodate
şi sunt înzăpeziţi de-acelaş nor !

Ce bine-i prinde nucului un frate –
că altfel, cum s-adune atâta iod
doar din ţărâna rotunjită pe sub poale
ce-i strânge rădăcina-ntr-un năvod!

Amnezia retinei

Ce urme pe aria suplei retine ! –
Lăsate-n halou, subiecte de nea
să urce SOLII de istorie laică
la curtea de veghe din creştet a mea...

Şi-o bază de date-nvechită pe drum,
nătânga mea mână uitând accesarea...
Mai vin', mână tandră, dubleaz-o pe-a mea
să-mi spun: ce maternă mi-e învăţătoarea!

Rana şi zganga

În timp ce rana mea clipeşte sânge,
tu strângi un cor să-ţi lamentezi o zgancă;
eu doar scâncesc – şi mă aud în mine,
tu-mi ieşi în drum cu larmă de talancă...

La tine – crusta-i stăvilar de sânge,
eu n-am nici timp, nici chiag de stăvilar;
pe tine te-a tratat demult un fulger,
mie-mi ţinteşte pulsul jugular...

Cântec de foi verzi

Foaie verde de apus
n-o s-apuc ce am de spus
că-mi scap verdele în frig
peste câini făcuţi covrig;

foaie verde de cai verzi –
că nu ai ce să mai pierzi
decât hamul ce te-a ros
sculptural şi plicticos...

Foaie verde de trei iezi,
amăreală de foi verzi –
presimţiri de-ngălbenire
semn de vară prea subţire;

Foaie verde de mai ce? -
vine vipera cu V,
semn în frunte veninos –
şansa mortului frumos...

Nevieţuitoarele

Prin păduri, văzduh şi ape
se ţese ascuns lumea vieţuitoarelor –
viitorul e spaţiul lor virtual
care le joacă tot mai multe feste!
De-acum, ce-o mai vrea cerul,
apele, pădurea, şi-acest non-cogito,
măsură tot mai relativă a lucrurilor
Unii nu au nici o părere, alţii
doar Una cu privire în Sus...

Restul, în mintea unui măr newtonian
Ce nu vizează decât centrul pământului,
dar oprindu-se iute mult prea departe de el!

Punți afective – sculptură de Paul Sân-Petru

Gheorghe NAZARE

BĂTĂLII ÎNTRE DACI ȘI ROMANI LA TIRIGHINA

Interviu cu Marius Mitrof – consilier la D.J.C.P.N. Galați

Gh. Nazare: Un oraș care are vestigii este un oraș care are istorie. Să ne bucurăm că străzile Domnească, Al. I. Cuza și Mihai Bravu sunt „bogate" în vestigii? Multe clădiri au devenit vestigii. Sunteți specializat în „patrimoniu și turism cultural" și cred că ne puteți spune dacă reprezintă asta o șansă pentru Galați.

Marius Mitrof: *Într-adevăr, străzile enunţate sunt cele mai „bogate" în vestigii. Au avut şansa de a supravieţui sistematizării şi „chipului nou" al oraşului dorit de autorităţi după 1953. Asta din cauza costurilor foarte mari necesare pentru consolidarea malului străzilor Mihai Bravu şi Alexandru Ioan Cuza. De fapt, strada Alexandru Ioan Cuza a fost tot Uliţa Mihai Bravu, disjungerea petrecându-se prin 1884, în memoria domnitorului Alexandru Ioan Cuza.*

Strada Domnească a fost sistematizată pe porţiunea de la Faleză la Parcul Municipal. Cunoaştem cu toţii că centrul oraşului a fost minat de armata germană aflată în retragere în anul 1944. Ce nu se ştie este că, în anul 1946, proprietarii caselor minate au depus cereri la Primărie pentru eliberarea autorizaţiilor de construire a caselor în zonă. Au fost refuzaţi pe motiv că centrul urma să fie sistematizat. Au apărut blocurile pe care le vedem astăzi şi au dispărut străzile care plecau din Piaţa Regală. Am pierdut şansa de a avea astăzi centrul interbelic care, cu siguranţă, ar fi constituit un punct de atracţie pentru turişti.

Porţiunea cuprinsă între Parcul Municipal şi Grădina Publică a străzii Domnească a fost propusă pentru sistematizare în anul 1987. Opunerea specialiştilor de la Oficiul judeţean al Patrimoniului a amânat acest proces şi... a venit anul 1990. Altfel, pe această porţiune ne-am fi plimbat printre blocuri şi hoteluri. Dealtfel, blocul „Mioriţa", cel aflat la intersecţia străzii Gării cu strada Domnească, este unul dintre blocurile care urma să se construiască în urma planurilor de sistematizare. Totuși, a fost ridicat în anul 2004 graţie acelor oameni pentru care Galaţiul nu reprezintă decât un punct pe hartă şi atât. Arhitectura acestor străzi a devenit una eterogenă şi pot reprezenta puncte de atracţie pentru cei care ne vizitează oraşul, dar şi pentru gălăţeni doar în măsura în care ştii nu numai să îmbraci vestigiile într-o poveste care să fie şi reală, ci să şi răspunzi aşteptărilor celor care te urmăresc.

Gh.N.: Trecând peste această glumă amară - întreb pe unul dintre reputații cercetători privind patrimoniul cultural - ce monumente de patrimoniu are județul nostru?

M.M.: *Patrimoniul cultural este format din patrimoniul cultural imobil, patrimoniul cultural mobil şi patrimoniul cultural imaterial. Patrimoniul cultural imobil este constituit la rândul său din monumente istorice, situri şi ansambluri. În judeţul Galaţi sunt 265 de monumente istorice, încadrate pe categorii: arheologice, de arhitectură, memorialistice şi de for public. Dintre acestea, 111 sunt în municipiul Galaţi, dintre care patru ansambluri urbane: str. Domnească, str. Nicolae Bălcescu, str.Eroilor, str.Mihai Bravu. În municipiul Tecuci sunt 36 de monumente istorice împărţite în monumente de arhitectură, monumente de for public şi monumente memorialistice. Din punct de vedere al categoriei în care sunt încadrate, din numărul total de 265 de monumente 96 sunt situri arheologice, 4 sunt memorialistice, 19 sunt de for public şi restul sunt monumente istorice de arhitectură.*

Doar 18 % dintre monumentele istorice necesită intervenţii de conservare și restaurare ceea ce din punctul nostru de vedere este bine. Desigur că procentul se poate mări, în condiţiile în care nu se încep lucrările asupra monumentelor istorice care aşteaptă să fie restaurate, acestora alăturându-se celelalte monumente asupra cărora timpul începe să îşi spună cuvântul. Nu aş putea spune care dintre acestea este mai reprezentativ. Toate sunt monumente istorice şi toate trebuie protejate în egală măsură. Desigur, sunt monumentele de grupă A, cele de importanţă naţională şi internaţională, care ies în evidenţă de îndată ce le vezi. Vorbim aici de Valul lui Traian, Valul lui Atanaric, Situl arheologic de la Poiana-Piroboridava, Situl arheologic de la Bărboşi, Casa Theodor Cincu din Tecuci, astăzi Muzeul Mixt, Casa Robescu din Galaţi, Biserica Precista, Palatul Administrativ, Palatul de Justiţie. Ar merita şi alte monumente să fie în această grupă însă procedura schimbării grupei de încadrare este una anevoioasă şi de durată. Dar sunt convins că - în timp - unele dintre aceste monumente, care își merită locul printre cele din grupa A vor fi clasate ca atare. Trebuie să menţionez că de curând judeţul Galaţi şi-a adăugat în zestrea monumentelor isto-rice de arhitectură restaurate încă două. Este vorba de Palatul Episcopal, astăzi Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine la Dunărea de Jos, şi Casa Theodor Cincu, astăzi Muzeul Mixt Tecuci. Ambele au fost restaurate în cadrul Programului Operaţional Regional Regio, Axa prioritară 5.1, 2007-2013. Este un câştig imens nu numai pentru cultura gălăţeană, ci şi pentru patrimoniul cultural imobil. M-aş bucura dacă gălăţenii ar vizita cele două obiective, nu numai pentru că adăpostesc muzee, ci şi pentru arhitectura imobilelor.

Gh.N.: Care mai este situația Palatului lui Costache Conachi de la Țigănești? Într-o vreme era în circuitul turistic. Acum?

M.M.: *Palatul lui Costache Conache de la Ţigăneşti este un monument pe care îl monitorizăm atent. De asemenea şi Poarta conacului, şi aceasta tot monument istoric. Cele două sunt prinse în lucrarea mea despre conacele boiereşti. Între destinul proprietarilor şi cel al monumentelor există o strânsă corelaţie. Zbuciumul trăirilor unora transmiţându-se parcă celor două monumente. Trecut din proprietatea lui Emanuel Vogoridi Ruspoli, fiul Cocuţei Vogoride Conache şi al lui Nicolae Vogoride, caimacamul antiunionist, în proprietatea lui Tache Anastasiu, „paşa cu trei tuiuri", acesta din urmă avea să îl doneze Academiei Române. Academia Română l-a stăpânit până în anul 1946, când i-a fost luat de către regimul de atunci.*

În anul 1974 a intrat în proprietatea Combinatului Siderurgic Galaţi, iar după anul 1999 proprietar a devenit o firmă desprinsă din Combinat. Lăsat în ruină după ce a fost transformat în hotel, Palatul nu se află într-o stare de conservare corespunzătoare. Firma proprietară este în stare de insolvenţă, fiind administrată de un lichidator. Din anul 2009 se pare că Academia Română a revendicat Conacul

(continuare în pag. 35)

(urmare din pag. 34)

şi întreaga suprafaţă de teren pe care se află atât conacul cât şi Poarta, procesul aflându-se încă pe rol. Aşteptăm cu interes finalizarea acestuia pentru a cunoaşte cui ne adresăm atunci când ne vom deplasa la monument pentru a stabili măsurile de conservare şi protejare.

Gh.N.: Domnule Mitrof, la Primăria Galați funcționează o Comisie de Urbanism, ca instituție a administrației locale. Care sunt relațiile acestei Comisii cu instituția la care lucrați, în calitatea ei de instituție a administrației publice pentru cultură?

M.M.: *Deşi sunt angajatul Direcţiei Judeţene pentru Cultură Galaţi din anul 2000, de monumentele istorice mă ocup din anul 2007. Pot spune că la momentul în care mi-au stabili sarcini şi în acest domeniu, mi-am propus ca unul dintre obiective să fie îmbunătăţirea relaţiilor dintre instituţia în cadrul căreia activez şi Primăria Galaţi. Până atunci situaţia era foarte încurcată, Primăria acţionând absolut fără nicio respectare a legislaţiei, uitând că în zonele istorice ale oraşului, acolo unde sunt monumente istorice şi sunt stabilite anumite regimuri juridice, trebuie să obţină şi avize de la Direcţia pentru Cultură. După îndelungi demersuri şi cu sprijinul Inspectoratului Județean de Poliție, am reuşit să punem ordine în relaţiile interinstituţionale. Relaţiile profesionale se bazează numai în spiritul şi litera legii privind protejarea patrimoniului cultural imobil. Nu este loc de negocieri unde legea este clară şi se exprimă fără echivoc.*

Gh.N.: Ce întreprinde Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu Național Galați pentru menținerea în bune condiții a tot ceea ce reprezintă monument istoric și monument de for public pe raza județului nostru?

M.M.: *Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi, ca toate direcţiile omoloage din ţară, îşi desfăşoară activitatea după o serie de acte normative. Unul dintre acestea este Legea 422 din 2001, republicată în 2006, privind protejarea monumentelor istorice. În cuprinsul acestui act normativ sunt prevăzute atribuţii pe care instituţia noastră trebuie să le desfăşoare în scopul protejării monumentelor istorice. Cea mai importantă este aceea de a înmâna proprietarului, chiriaşului, titularului dreptului de administrare sau titularului oricăror drepturi reale asupra imobilului monument istoric Fişa obligaţiei de folosinţă a monumentului. Este un document important în care sunt cuprinse obligaţiile proprietarului, chiriaşului, titularului dreptului de adminis-trare sau titularului oricăror drepturi reale asupra imobilului, dar şi starea monumentului istoric, precum şi inventarul acestuia.*

Instituţia noastră a înmânat aceste Fişe la o parte din proprietari, celorlalţi comunicându-li-se o Înştiinţare cu extras din Legea 422 din 2001, republicată, document care constiuie probă în eventualitatea vreunui litigiu de orice natură ar fi: penală sau civilă, după caz. O altă atribuţie importantă a instituţiei este aceea de control, de inspecţie. În fiecare an efectuăm controale nu numai la monumentele istorice, ci şi la imobilele din zona de protecţie a monumentelor istorice, pentru a verifica modul cum sunt respectate obligaţiile proprietarilor de monumente istorice sau dacă nu se efectuează intervenţii neavizate de către instituţia noastră. De asemenea, verificăm modul de respectare a avizelor. Trebuie să vă spun că se întâmplă ca proprietarii odată ce au primit avizul şi autorizaţia de construire execută lucrări care nu sunt conforme cu proiectul avizat. Rolul acestor verificări este tocmai acela de a obliga beneficiarul să respecte proiectul care a fost avizat de instituţia noastră. Desigur, când constatăm încălcări ale legislaţiei privind protejarea monumentelor istorice aplicăm sancţiuni contravenţionale, sistăm lucrările ori anunţăm organele de poliţie, după caz. Din nefericire, cele mai mari probleme le avem la imobilele din zona de protecţie a monumentelor istorice unde, în caz de intervenţie neavizată nu putem decât constata, sista lucrările şi anunţa fie Poliţia Locală sau Disciplina în construcţii, fie Inspectoratul de Poliţie al Judeţului Galaţi. Şi o altă atribuţie a instituţiei noastre este aceea de avizare a documentaţiilor de urbanism, a documentaţiilor pentru autorizarea lucrărilor de construire sau de desfiinţare.

De regulă, aceste documentaţii sunt supuse analizei Comisiei Zonale a Monumentelor Istorice. Aceasta propune acordarea avizului favorabil sau nefavorabil ori completarea docu-mentaţiei. Fireşte că Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi mai are şi alte atribuţii în domeniul protejării monumentelor istorice, cele prezentate fiind - să nu spunem cele mai importante - dar cele mai de impact. În privinţa monumentelor de for public, Legea 120 din anul 2006 stabileşte doar câteva atribuţii în domeniul serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii. Printre acestea enumerăm efectuarea de controale, ţinerea unei baze de date, primirea, verificarea şi comunicarea către minister a documentaţiilor pentru avizarea amplasării, intervenţiei a unui monument de for public. În acest domeniu legea este lacunară în privinţa măsurilor coercitive. Nu prevede sancţiuni decât pentru amplasarea neavizată a vreunui monument de for public, intervenţia asupra acestora nefiind sancţionată decât în măsura în care aceasta constituie infracţiune.

Gh.N.: În mod concret, ce se întâmplă cu Casa Memorială „Nicolae Mantu”, cu „Poarta Hanului Turcesc” de pe strada Egalității, cu sit-ul arheologic de la Tirighina-Barboși?

M.M.: *Poarta de Han Turcesc şi Situl arheologic de la Bărboşi Galaţi sunt două monumente aflate în obiectivul directorului executiv al Direcţiei Judeţene pentru Cultură şi, prin acesta, în obiectivele instituţiei. Ambele monumente se află în proprietatea municipiului Galaţi şi în administrarea Primăriei. Deşi am făcut numeroase demersuri pentru Poarta de Han Turcesc, inclusiv la Consulatul Turciei de la Constanţa, unde am găsit înţelegere, consulul acestei ţări ne-a sugerat că şi Primăria trebuie să contribuie financiar. Nu am găsit la acea dată - vorbim de 2010 şi 2011 - ecoul dorit la administratorul monumentului. Anul trecut, am înaintat Primăriei o adresă prin care le recomandam să aceseze fondurile puse la dispoziţie de Ambasada S.U.A. pentru conservarea și restaurarea monumentelor istorice şi să aibă în vedere restaurarea monumentului istoric Poarta de Han Turcesc.*

Despre Situl arheologic Bărboşi - Galaţi vă pot spune că suntem sătui de atâta corespondenţă cu Consiliul Local, cu Primăria. Am hotărât în anul 2014 să organizăm o acţiune de voluntariat pentru ecologizarea castrului roman de la Tirighina. Am cerut totuşi sprijinul Primăriei şi a serviciilor subordonate Consiliului Local şi cu aproape 110 voluntari în luna aprilie 2014 am reuşit şi am „luminat” acest

(continuare în pag. 36)

(urmare din pag. 35)

monument istoric lăsat în uitare mai bine de 25 de ani. Au participat voluntari de la cele două universităţi din oraş, de la licee şi şcoli, de la asociaţiile neguvernamentale cu care Direcţia are încheiate parteneriate. Şi pentru că tot făcusem curat ne-am gândit că e bine să profităm de acest lucru şi să organizăm un eveniment antic, aşa cum au loc la Constanţa, Zalău, Alba-Iulia, cu scopul de a arăta proprietarilor, administratorilor cum se poate valorifica turistic acest important monument istoric. Am organizat în luna iunie 2014 evenimentul „Antiquitas Rediviva" la care am invitat două asociaţii de reconstituire istorică, astfel încât publicul a putut admira bătălii între daci şi romani chiar la Tirighina, iar seara, pe Faleza Dunării, au putut degusta din mâncărurile romane şi dacice, preparte după reţete tradiţionale de către cele două asociaţii. Cert este un lucru: nu cred că Tirighina, castrul roman, a cunoscut un număr aşa de mare de public odată. Domnul prefect ne-a susţinut şi a organizat câteva întâlniri cu factorii responsabili cu conservarea şi valorificarea sitului arheologic. Sperăm să se fructifice aceste întâlniri şi să nu rămână la stadiul de declaraţii. Anul acesta urmează să realizăm a doua ediţie a evenimentului „Antiquitas Rediviva". Mai amplu, pentru a putea sensibiliza autorităţile asupra acestui important sit arheologic.

Despre Casa Mantu vă pot spune că se află în proprietate privată a unei persoane fizice. Anul acesta a fost introdusă în planul de control şi...vom aplica legislaţia.

Gh.N.: Aveți o emisiune la un post de televiziune gălățean. Este deopotrivă o emisiune de educație și de informare. Ce dimensiuni are, când a început și cât va dura? Vă rog să amintiți cititorilor câteva teme abordate dar, mai ales, ce subiecte veți prezenta în emisiunile viitoare?

M.M.: *Este o emisiune pe care am început-o în anul 2012. Se intitulează „A fost odata în Galaţi" şi durează între 20 şi 30 de minute. Mi-ar fi plăcut să fie o emisiune în care să am mobilitate mai multă, să pot prezenta mai mult publicului telespectator, nu să stau fix. Mijloacele tehnice însă nu permit decât o poziţie statică, cu puţină mişcare. Însăşi titlul emisiunii cred că spune tot: „A fost odata în Galati". Prezint telespectatorilor oraşul şi evenimentele sale, personalităţi, poveştile lor, monumente istorice cu poveştile lor. Unele emisiuni sunt individuale, altele sunt legate într-un serial neintitulat, unde doar telespectatorul fidel poate realiza conexiunea evenimentelor. De pildă, au existat seriale de câte cinci-şase episoade în care am povestit despre adminsitraţia oraşului Galaţi de la începuturile sale şi până în 1945 sau despre Berilă, temutul ucigaş de brutari, care a poposit şi în Galaţi şi unde a fost şi prins şi încarcerat, am povestit despre Corpul III de Armată, cu un atentat cu bombă, ori cu o ucidere între ofiţeri în plină strada Domnească. Un serial cu câteva episoade care a stârnit controverse printre telespectatori, a fost cel cu istoria prostituţiei gălăţene.*

Pentru fiecare emisiune fac o documentare prealabilă la Arhive, la Bibliotecă, astfel că tot ceea ce prezint sunt evenimente reale care s-au petrecut în anumite perioade în oraşul Galaţi. Emisiunea este aproape o emisiune „sine die" şi mereu îmi spun să avem sănătate să putem să o continuăm deoarece subiecte despre viaţa oraşului de altădata sunt foarte multe.

Gh.N.: Vă mulțumesc!

(urmare din pag. 32)

• Când Dumnezeu a făcut lumea, cu un ochi plângea, iar cu celălalt râdea. Plângea ştiind cât vom suferi, râdea ştiind că îi vom ţine totuşi de urât.

• Fericirea nu este nici albă, nici neagră. Este multicoloră, asemenea curcubeului, şi durează la fel de puţin.

• Geniul – scânteia desprinsă din lumina raţiunii cosmice.

• Iisus a luat cu el toată greutatea păcatelor lumii şi a urcat pe dealul Golgotei, astfel încât noi să putem urca mai uşor pe versantul abrupt al inimii.

• După zeci de secole şi sute de războaie, oamenii încearcă să perfecţioneze o armă mai rece, mai dureroasă şi mai silenţioasă decât cea care l-a răpus pe Hristos: indiferenţa.

• Unii oameni nu văd inimile celorlalţi decât ca pe nişte teritorii bune de colonizat. Le cuceresc, le consumă resursele, le umplu cu deşeuri şi pleacă. Apoi mai au şi pretenţia să fie ascultaţi de la distanţă.

• Cine se trezeşte conştient în zorii suferinţei, ajunge înţelept în amurgul gândurilor.

• Cât de comode ne sunt vorbele unui înţelept, dar cât de incomod e scaunul pe care el a stat.

• Când eşti dat afară din inima cuiva, doar cerul este suficient de încăpător pentru rătăcirea ta. Dar pentru că-ţi lipsesc aripile, lacrima este singurul cer care încearcă forma inimii.

• Moartea – pisica neagră ce împinge ghemul de lână albastră prin univers.

• Zilele negre, nopţile albe – clapele de pian pe care moartea cântă recviemul umanităţii.

• Omul este o scânteie prinsă între două umbre: umbra celui ce este şi umbra celui care-a fost cândva.

• În viaţă trebuie să fii lucid şi prevăzător. Prietenia unora este mare cât un cal troian. Abia aşteaptă să le primeşti darul ca mai apoi să-ţi intre sub piele şi să devii victima lor.

• Timpului nu-i tremură niciodată mâinile. Îşi plimbă încet bisturiul pe feţele noastre ca un criminal în serie îndrăgostit de arta sa.

• Viaţa noastră este doar un oftat care răscoleşte praful uitării.

Tănase CARAŞCA

HOMOFUGAR

Badea Gheorghe, om bătrân şi bun,
Un creştin model, ca să dureze
S-a trezit deodată, ca nebun
Să spună că vrea să emigreze.

-Bade Gheorghe, l-a-ntrebat şi popa,
Ai pensie mare, trăieşti bine,
De ce vrei să pleci din Europa
Să te stabileşti în Filipine?

-Părinte omul, uneori abdică
Eu sunt bătrân şi-mi apăr demnitatea
Că am ajuns chiar să îmi fie frică
De vina-i homosexualitatea!

-Nu te-nţeleg Gheorghiţă, chiar de loc
Îi spuse preacinstitul lui părinte,
N-ar fi acesta un motiv de foc,
Că fiecare, face-aşa cum simte.

-Părinte, acu' un veac, şi două…trei,
De îi prindea, la eşafod cu ei.
Apoi, lumea mai îngăduitoare,
Îi condamna numai la închisoare.

Acum, pricina s-a legalizat
Nu-i o ruşine ca genul „bărbat"
Să se comporte fix ca o muiere
Şi să ofere la bărbaţi plăcere.

De-aceea preventiv, plec la distanţă
Că dacă plaga a devenit notorie
Mâine-poimâine apare-o ordonanţă
Şi chestia devine-obligatorie!

LICITAŢIE

Uşile-au sărit în lături
Şi în barul înţesat
A intra privind cu ură
Cetăţeanul turmentat.

Turmentat… n-ar fi problemă
Dar în mână strâns ţinea
Un pistol cu şase gloanţe
Şi pe rând ameninţa.

-Ia să-mi spuneţi voi acum
Să aflu pe cel ce a
Îndrăznit, să recunoască,
S-a culcat cu soaţa mea!

Un glas se-auzi din sală
Animând spiritele:
-Dacă afli adevărul
Oare ţi-ajung gloanţele?

OBSERVATOR

Primi în sfârşit Gică vestea mare
Că-o lună, va fi dus peste hotare
Trimis de la serviciu-nsărcinat
Să facă el, ce alţii au ratat.
Dar Gicu-avea pesemne-n gât un os
Era mai temător şi cam gelos.
Simţea cum că frumoasa lui soţie
Avea ceva secret, ce el nu ştie
Aşa, că a vorbit cu un vecin
(Cu care bea câte-un pahar cu vin),
Să fie-atent, tot timpul cât lipseşte
Soţia lui, pe cine, cum primeşte
Şi de apare un „ceva" suspect,
Ce ar putea să fie-un subiect
Să-i răsucească viaţa în răspăr,
Urgent să-i spună tot, de-a-fir-a-păr!

Zis şi făcut, vecinu'-nsărcinat
Nimic din ce mişca, nu i-a scăpat.
Dar după-un timp trecut şi neschimbat
A apărut un lucru cam ciudat
Şi-amicul, paznicul, de bună seamă
Prin poştă a dat iute-o telegramă:
„Prietene-i, a doua săptămâna
De când păzesc şi urmăresc întruna
Să sesizez, dacă-i ceva schimbat
Faţă de ziua-n care ai plecat
Şi după ce m-am plictisit, de groază
Iată c-a apărut ceva de vază:
Asear', amice-am constatat noi fapte!
Cel ce venea în fiecare noapte
Şi sta până în zori necontenit,
Ast' noapte, individul n-a venit!
Mă-ntreb ca prostul, nu i-o fi fost frică
Soţiei tale să stea singurică?"

REFUGIU

Dacă înţeleg eu bine,
Corpul omului conţine,
Dacă îl strângi într-un teasc
Până se usucă vreasc,
70% apă.
Deci, în cazul ăsta scapă
De cei care o înţeapă
Pe nevastă-mea, de-o boală
C-ar fi, supraponderală!
Să nu mai facă grimasă
Când îi spui că este grasă,
Că-i prea multă, ori prea lată,
Să se simtă acuzată…
Ea nu este vinovată
Că este, doar…inundată!

Cristian Ovidiu DINICĂ

Slovele

Am să pun botniţă plânsului
să rămână mut la poalele munţilor
iar râsului o să-i fac
legământ cu norii
să aducă primăvara cu zâmbetul ei pleşuv
revărsat peste câmpii
cu rod de cai
să se spargă tăceri
să se nască iubiri
voi citi în inimi slovele
până la ultima literă rătăcită
pe buze furate sărutului

Exterior

m-am întors din oraşul aglomerat
în care ploaia seamănă cu lacrimile tale
pe arterele înguste ce-ţi mărginesc sânii calzi
precum laptele iepelor ce pasc mulţumite
pe marginile abisului
în care eu arunc cu praştia săruturi
să te înconjoare
să înfloreşti ca o grădină de mai
dechisă ochilor mei de prunc

Vis

În vitrina cu jucării
pătrund mâinile întunericului
să cuprindă poveştile zugrăvite
pe chipul păpuşilor de ceară
cu un zâmbet
căluţul de mare se topeşte în arşiţa nerăbdării
visul se caţără pe umerii acrobatului
într-un echilibru precar

Joc

joc totul pe un taler
cu valuri înalte
ascund corăbile
în dune de nisip
înalţ castele
joc la moartea focului
precum aş roti izvoare
şi mă las cuprins de aripile vântului
precum iubirea în sărut
Eu
sunt gata să prind zborul
copaci imi cresc printre pleoape
se înalţă triumfal
în jocul luminii
păsările copiază umbra şi duc
seminţele mai departe
în zborul meu las inima
cuvintelor

Timp

timpul nevertebrat
cefalopod flămând
şi-a pierdut secundele
în cripta iubirii
căţărat pe umeri
dă jos stratul aluvionar
al emoţiei
stăpân pe cuget
lasă lacrimile în lungile protocoale
să spele înverşunarea meselor întinse
neodihna cuvintelor
albastră înscenare a toamnei

Rodim

Copacii cresc liber umăr la umăr
cu mărul galben din visul tău înalt
ca soldații cu arma la picioare
trăgând înserarea către marginea infinitului
tu prinzi cu aripile un fluture
pe reverul hainei neîntinată
de fructul dulce al ispitei
te întorci să sorbi cafeaua amiezii
cu riduri proaspete din pieptul meu
mirosim a pârg iubito și avem cerul
cu noi în jocul de cărți.

Tu la capătul zilei

se varsă cerul pe pământ
văi de sânge
tu mă trimiţi să-ţi aduc
inima unei căprioare
eu nu am cartuşe pentru vânatul albastru
numele tău este un răsărit cuprins de
stâncile
pe care le acoperi cu chemări
drum strâns în gânduri şi rouă
descinderi de foc
cuvinte înalte cât un veac

Suntem

Ne naştem în lumină
privim partea paharului plin
în ajunul ideii
urcăm colinele fără teamă
doar palmele plâng de cât se cuprinde
între răsărit şi infinit
între plus şi minus
între inimă şi respiraţie
lacrima
uneori pe umeri ne stau îngerii
când respirăm cu inima
despre noi pe îndelete
se afirmă în straturile geologice
origini
nimeni nu le mai recunoaşte
suntem păsări
suntem flori

CĂRŢI SOSITE LA REDACŢIE

Vmihaela Melinte – Limbă şi comunicare
Editura InfoRapArt, Galaţi,2015

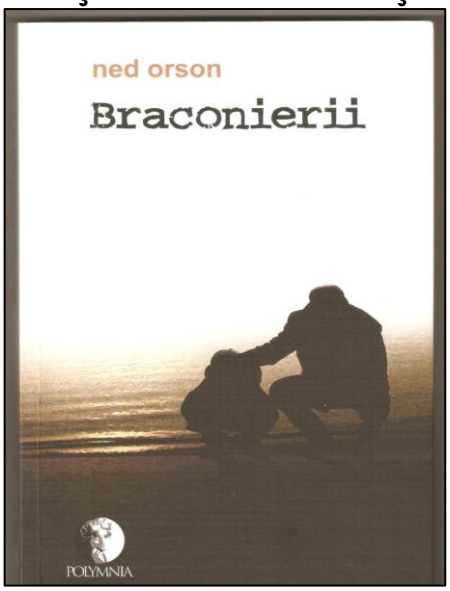

Ned Orson – Braconierii
Editura Polymnia, 2014

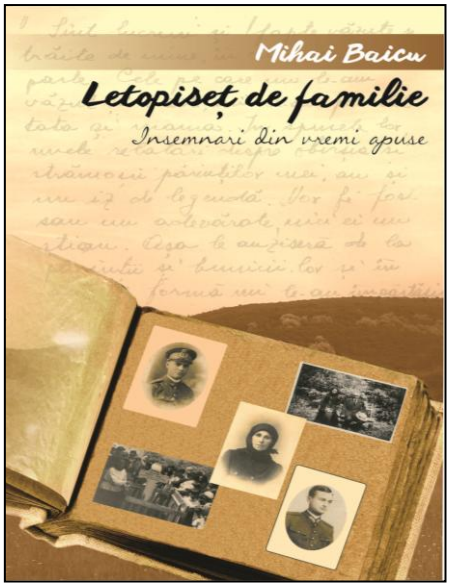

Mihai Baicu – Letopiseț de familie
Editura InfoRapArt, Galaţi,2015

Petre Crăciun – În spatele oglinzii
Editura Europa Nova, 2014

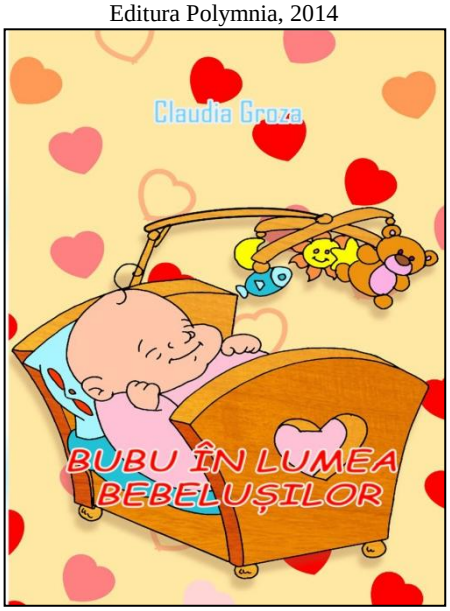

Claudia Groza – Bubu în lumea bebeluşilor
Editura InfoRapArt, Galaţi, 2015

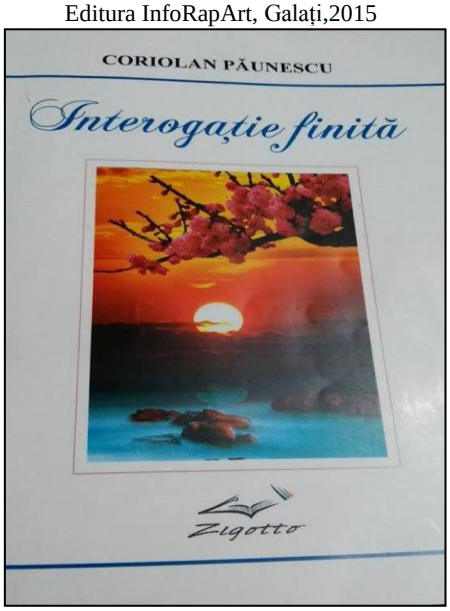

Coriolan Păunescu – Interogaţie finită
Editura Zigotto, Galaţi, 2014

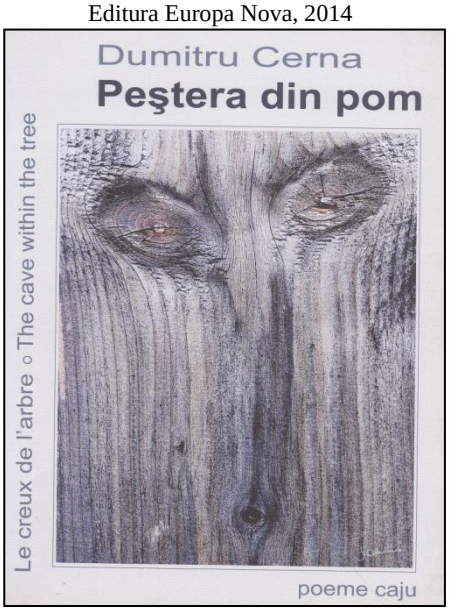

Dumitru Cerna – Peştera din pom
[poeme caju], Tulcea, 2003

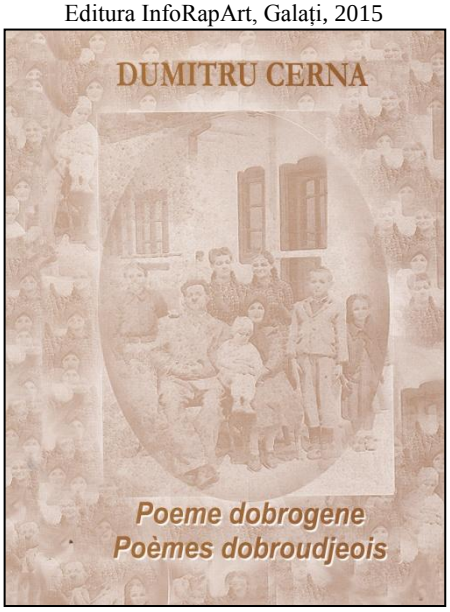

Dumitru Cerna – Poeme dobrogene –Poemes
dobroudjeois, Tulcea, 2002

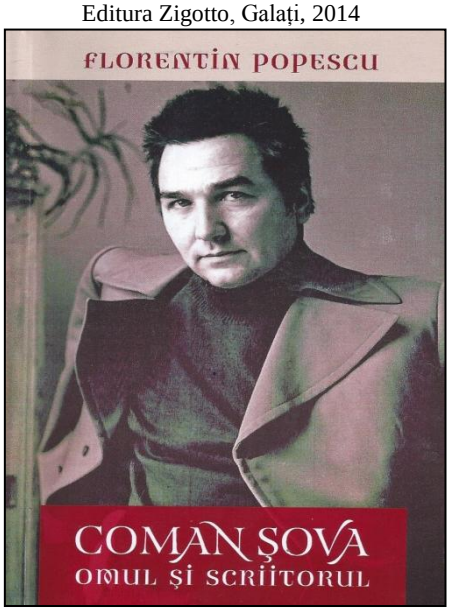

Florentin Popescu – Coman Sova / omul şi
scriitorul, Editura SemnE, Bucureşti, 2014

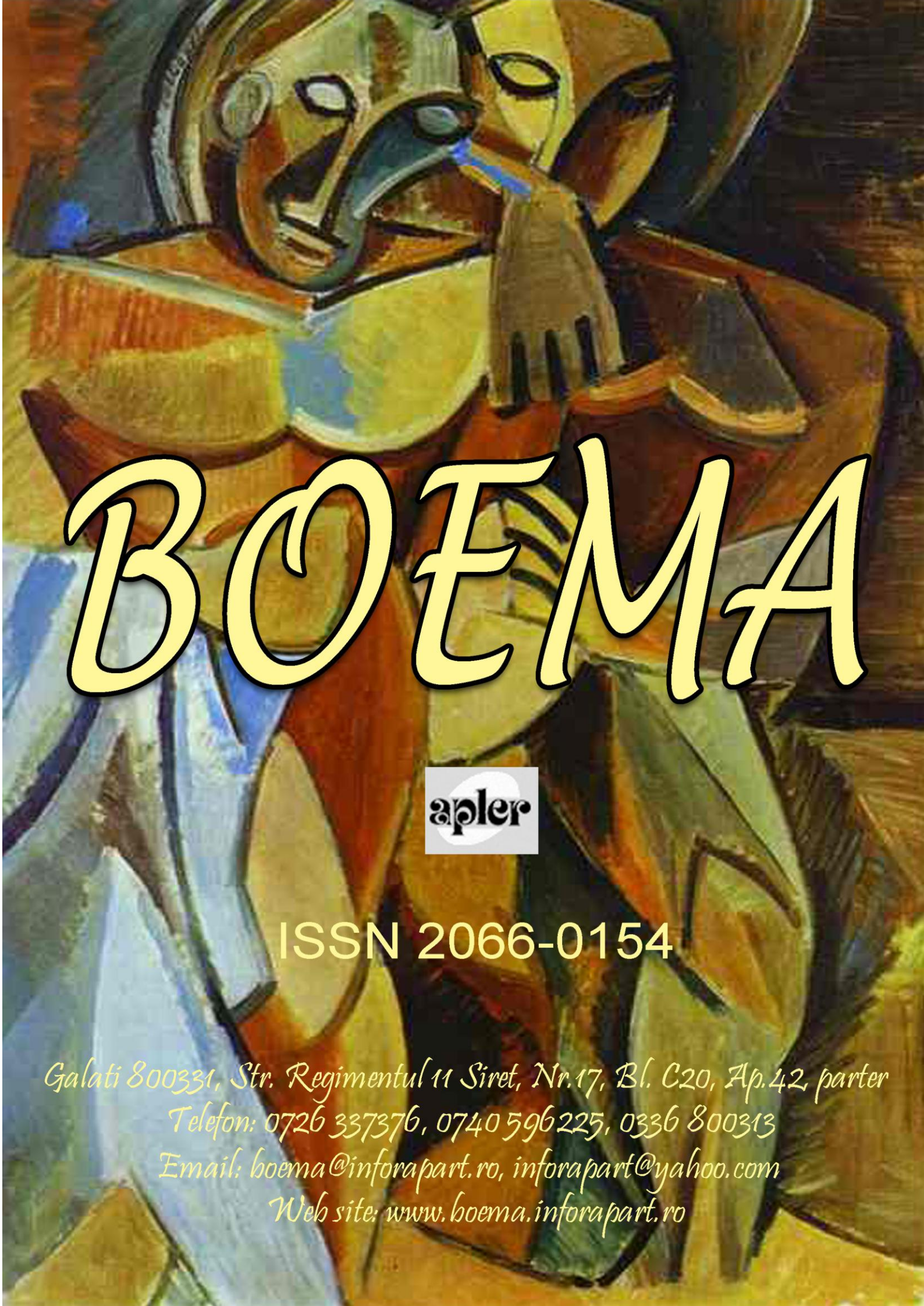

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro